CARTEA DE VACANȚĂ

eduard jurist

UMOR LA PURTĂTOR

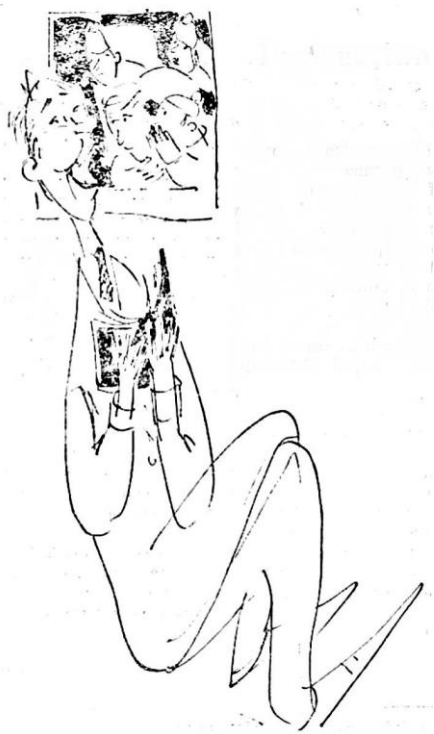

Instrucţiuni

Pentru a obţine cele mai bune rezultate în exploatare și a-i mări gradul de fiabilitate, este indicat ca citirea cărţii să se facă pe un scaun cât mai tare, cu spătar de lemn scurt și drept, pe care este absolut imposibil de dormit. (Rezultate bune dau și scaunele cu trei picioare).

Dacă o cumpăraţi pentru uz propriu, autorul vă asigură că toate situaţiile înfăţișate, ca și întâmplările povestite, sunt pe de-a-ntregul inventate, orice asemănare a unor eroi cu persoana dumneavoastră fiind pur întâmplătoare. Dacă o cumpăraţi pentru a o dărui cuiva, puteţi afirma, cu încuviinţarea autorului, că schiţele de faţă sunt mai bune ca cele scrise (sau chiar nescrise) de Mark Twain, A.P. Cehov sau Ion Băieșu.

Lucrarea, după cum se poate vedea cu ușurinţă, este prezentată artistic de graficienii Tia Peltz și Ilie Victor, cărora le mulţumesc pe această cale pentru abnegaţia cu care au servit ideea de vacanţă *(activă și plină de învăţăminte).*

Pentru a întregi caracterul de specialitate al acestui volum, autorul a elaborat un

Mic dicţionar[1] cu *termeni priviţi din unghiul strict semantic al umorului.*

Folosirea curentă, fără pregătirea prealabilă și citarea surselor, a definiţiilor propuse, se face pe răspundere personală.

Cartea se recomandă tuturor persoanelor, indiferent de sex, vârstă și convingeri umoristice, și *poate fi procurată la orice librărie, fiind eliberată fără reţetă medicală, ceea ce dovedește că nu are nicio contraindicaţie.*

Autorul

Homo turisticus

Când a apărut *homo turisticus?* După unii specialiști, înaintea lui *homo sapiens.* În sprijinul acestei opinii sunt aduse dovezi incontestabile: semnături, iniţiale și chiar unele compuneri nearticulate pe monumente dintre cele mai vechi. Recent, astfel de manifestări primitive au fost identificate pe celebrele fresce rupestre de la Tassili, datând din mileniile VIII înaintea erei noastre civilizate. Aceste argu mente m-au îndemnat să schiţez o scurtă istorie a lui *homo turisticus,* pentru mai buna înţelegere a unora dintre formele sale de manifestare.

Dacă prin turism înţelegem, să zicem, deplasarea omului pe o distanţă mai mică sau mai mare, cu dorinţa de a cunoaşte cele existente în jurul lui, atunci, fără îndoială, primul turist a fost omul din Neanderthal. Era un turist modest, se

[1] Se tipărește la sfîrșitul cărții (n.a.).

mulţumea cu puţin.

Dormea prin grote, fără confort, și se hrănea eu te miri ce. Și în zilele noastre, cei ce cutreieră cabanele pot reconstitui uneori cu destulă exactitate turismul primordial. Antichitatea, perioadă istorică mai bine cunoscută, e plină de evenimente turistice. Ca să nu citățm decât cele două călătorii ale lui Caius Iulius Caesar în ţara Britanilor și, în special, excursiile sale în Galia. E drept că formalităţile de vizitare a acestor ţinuturi erau foarte complicate și Caesar a trebuit să ducă adevărate lupte pentru a-și satisface setea de cunoaştere. (Vezi însemnările sale de călătorie cunoscute sub numele *De bello Gallico).*

O perioadă cu specific turistic este cea de după anii 300 e.n., când, vreme de o mie de ani, pe meleagurile noastre vin în grupuri mari, organizate, vandalii, goţii, vizigoţii (goţii vizitatori), apoi avarii, cu manii, pecenegii, hunii…

Deplasarea se făcea, în general, pe cai, cu hrană rece. Sejurul dura câteva secole.

Unele expresii lexicale nu lasă dubii asupra caracterului turistic al grupurilor citate. Așa, de pildă, avar semnifică în limba turcă, *vagabond,* adică persoană care hoinărește dintr-un loc în altul. Din limba gepizilor, ne-au rămas *tufă* (instalaţie sanitară primitivă), *pungă* (turism fără pungă e de neconceput), *targă* (pat portabil) ș.a. Despre serviciile turistice ale epocii, prea puţin. Se pare că organizaţia turistică denu mită *Hoarda de aur* a introdus sistemul cu *autoservire.* Mult mai târziu se instituţionalizează suprataxa pentru serviciu, binecunoscută sub denumirea *bacșiș.*

Aceste aspecte istorice menţionate mai sus sunt astăzi de domeniul trecutului. Din păcate, însă, nu toţi vandalii au dispărut cu desăvârșire.

Conserva cu impresii

Ce-ar fi turismul modern fără aparat fotografic?

Ar fi ceva *inimaginabil.* În trecut, turiștii îşi notau impresiile în jurnale de călătorie, treabă anevoioasă și incomodă, și care nu avea alt scop decât acela de a crea un gen literar, gen cultivat de unii și în zilele noastre pentru a-și mai scoate din cheltuielile făcute cu deplasarea. Pentru turistul secolului XX, orice bagaj e o povară, cu excepţia aparatului fotografic!

Petrecut pe după gât, cu o curca de piele, el îţi conferă din capul locului un statut, o demnitate, o situaţie specială. Orice localnic știe că ai străbătut mii de kilometri, că ai învins greutăţi fără număr numai ca să vii până aici să-i fotografiezi casă, strada, primăria coşcovită sau statuia aceea, cal și călăreţ (nimeni nu mai știe pe cine reprezintă!), dar din care tu ţi-ai făcut un scop în viaţă. Și toate acestea pentru ce? Pentru imensa satisfacţie pe care ţi-o oferă acea mică și în contestabilă dovadă că tu, un individ oarecare, fără merite deosebite, fără studii de specialitate, ai fost *acolo.*

— Vezi Jenică, ăsta-s eu și ăsta din stânga e turnul Eiffel.

— Extraordinar, e exact ca-n poze!

— Iar dincoace e Henri Moore…

— Păi, văd că nu ești decât tu și nevastă-ta…

— Ei, Moore nu se vede…

— Aha, înţeleg, el a făcut fotografia!

Da, Parisul e fotogenic. L-au fotografiat Brassai (sau Brassens?), Cartier-Bresson și tu! Parisul ziua. Parisul noaptea (by night), Parisul-vara, Parisul-iarna. Parisul-văzut-de-sus, Parisul-văzut-de-jos. Ce-ar fi tot acest Paris fără filtrele tale, fără casetele tale, fără filmele tale de mare sensibilitate, fără *orwocrom-ul* tău pentru diapozitive?

Sau Italia. Cum să te duci în Italia fără aparat fotografic?

— Vezi, aici a fost asasinat Caesar de fiul său Brutus și aici a fost ars pe rug Giordano Bruno. Iar de aici a pornit Nero când a dat foc Romei…

— Ce lucruri frumoase ai văzut!

— Da, am văzut Milano, distanţa 20 m, diafragma 8, expunere 125. Am văzut Veneţia — 11 cu 11 cu 60.

Am văzut Florenţa — 10 cu 16 cu 250. Am văzut Napoli e poi mori — 8, infinit cu 500, că eram pe vapor…

Fotografii, impresii, amintiri. În serile acelea de familie, ai obiceiul să răsfoiești albumul cu un zâmbet uitat în colţul gurii.

Din când în când. Soţia ţi se uită peste umăr:

— Și pe asta unde ai făcut-o Mișule?

— Cum, nu ţii minte, dragă? Sus, la cabana *Trei brazi…* ce bine îţi venea cipilica aceea de lină pe care o port eu acum noaptea… Și aveai un costum de schi!

— Și atunci asta de aici din poză, de ce e în costum de baie și pe „cabană" scrie Hotel Perla?…

Casa marelui clasic

Când am văzut pe harta automobilistică numele minusculei localităţi în care s-a născut și a copilărit *Marele Clasic,* am tresărit emoţionat. Personajele neuitatelor basme, care mi-au legănat primii ani de viaţă, îmi răsăreau parcă aievea cu tot cortegiul lor de întâmplări fantastice, pline de vrajă… Așadar, cam în trei sferturi de oră aveam să văd cu ochii mei căsuţa aceea modestă în care ascultase cu ochii mari deschiși poveștile populare toarse de o bunicuţă, ea însăși ieșită din cartea de povești, cel ce avea să ocupe, după ani, un loc de seamă alături de Andersen, Fraţii Grimm, Perrault și Creangă. Citisem chiar, odată, un volum de amintiri și corespondenţă din epocă, în care scriitorul vorbea despre anii grei, de lipsurile îndurate, de iernile friguroase și nopţile lungi, când lumina tremurătoare a opaiţului desena figuri înfricoșătoare pe pereţii afumaţi și coșcoviţi.

Și iată, după coama dealului, în vale, micul orășel, zvelt și colorat, asemeni unei așezări din basme. Pe stradă, trecătorii, văzând de departe că suntem turiști, ne zâmbeau prietenoși și ne arătau, chiar fără să-i întrebăm, direcţia; știau că și noi căutăm, evident, principala atracţie turistică locală și anume casa *Marelui Clasic.* Am găsit-o ușor, pentru că ceea ce ne-a atras atenţia a fost *parcarea cu plată,* unde se afla un mare număr de automobile. Grupuri-grupuri de vizitatori, cu aparatele fotografice în bandulieră, pășeau fără grabă pe aleea asfaltată, străjuită de o parte și de alta de tufe de trandafiri și arbuști ornamentali.

Aleea se închidea cu peronul unei frumoase vile în stil montan, în care funcţiona, fără doar și poate, administraţia așezământului, CASA fiind, desigur, undeva mai departe, ascunsă încă privirilor noastre. Dar apropiindu-ne am descoperit, la intrarea în vilă, o placă de oţel inoxidabil pe care scria cu litere în relief că, sub egida unui minister, aici era *Casa Marelui Clasic.* (Iar dedesubt, anii între care a trăit, orice confuzie de nume fiind deci imposibilă). În micul vestibul cochet, cu bănci pe care publicul putea să se așeze pentru a-și îmbrăca pâslarii, am citit și primele informaţii cu privire la istoricul casei. Așa am aflat că vechea podea de scânduri, care putrezise, fusese schimbată cu un parchet de stejar încă la începutul acestui secol. (O scândură, însă, pe care micul strengar se iscălise cu briceagul, mai poate fi văzută în aripa de nord-vest a clădirii). Parchetul de stejar era atât de lustruit încât deplasarea pe suprafaţa lui, și încă în pâslari, era o adevărată probă de patinaj artistic, cei neantrenaţi oferind un spectacol jalnic de balans penibil. Casa memorială avea șase camere la parter, dispuse în jurul unui hol uriaș dominat de un șemineu de marmură străjuit de doi lei de porţelan. Într-o fișă documentară, frumos înrămată, așezată pe șemineu, se spunea că parterul fusese reconstruit în urma stricăciunilor suferite în timpul războiului și că șemineul fusese donat de o

strălucită personalitate care avusese o mare dragoste pentru opera scriitorului. Pereţii tencuiţi în calcio-vechio erau împodobiţi cu picturi, iar în câteva nișe se aflau sculpturi inspirate vizibil din personajele cărţilor *Marelui Clasic.* Căutam cu mult interes camera în care, încă elev fiind la școala sătească, îşi imagina primele povești și, cine știe, poate se mai păstrau acele tulburătoare caiete de școală mâzgălite și pătate. Am fost îndrumat la etaj, unde se găseau numai două încăperi: biroul de lucru și o cameră-bibliotecă, având o masă cu instrumente de fumat și fotolii joase de piele moale în care era o plăcere să te relaxezi după mai multe ore petrecute… la mașina de scris! Da, pe masa de lucru din birou se afla o mașină de scris. Alături, într-un pocal, nu mă nunchi de creioane colorate, iar pe o mapă de piele – ochelarii cu rame de aur. Am clătinat înţelegător din cap… Pesemne, administraţia adunase aici unele obiecte ce aparţinuseră scriitorului în alte momente ale vieţii sale. Așa era. Custodele îmi confirmă că acesta era, de exemplu, cazul ochelarilor. Dar mașina de scris? Din ci te îmi aminteam, pe vremea aceea se scria încă cu pana de pișcă. A, mașina de scris ! Nu trebuia să iau în tragic această licenţă… turistică (îmi explicase același custode). Unii turiști ar fi fost de zamăgiţi și nici n-ar fi înţeles cum se poate scrie cu altceva.

Aici, la etaj, se putea ieși pe o terasă, cu scaune de pai împletit și mese de fier sub umbrele colorate. În faţa ochilor se deschidea o priveliște minunată, munţii aceia extraordinari, cu crestele cărunte, ca niște uriași cu capetele pierdute în nori. Torenţii albaștri se rostogoleau pe povârnișuri abrupte, arborii, cu trunchiuri răsucite, păreau niște făpturi mlădii, întruchipând personaje fantastice… Am stat un timp și am privit: ceva, totuși, rămăsese neschimbat din vremea copilăriei *Marelui Clasic.*

La plecare, aleea pentru mașini te conducea spre o altă poartă a vastului parc care înconjura acum casa.

Chiar în faţa porţii, o făptură gigantică de tablă îţi aţinea calea. În braţul său ridicat, ţinea un paloș cu lamă lată pe care se putea citi: BRASERIA „LA BALAURUL CU ȘAPTE CAPETE”.

Parisul în trei minute

Parisul este, prin excelenţă, un oraș al turismului. Ceea ce te frapează de la început este formidabila sa reţea de hoteluri, în care milioane de turiști se perindă de dimineaţă până seara (mai exact: de seara până dimineaţa). Până și instituţiile oficiale, casele memoriale, ca și muzeele de tot felul, sunt cazate în hoteluri. (Lista acestora e mult prea lungă, am să citez doar cunoscutul hotel al orașului — l’Hotel de viile — în care funcţionează primăria).

Pe turiști îi recunoști de departe și de aproape. Umblă în grupuri, gesticulează în fel de fel de limbi străine, cumpără suveniruri, în special minusculul turn Eiffel, pe care nu se mai satură să-l compare cu cel adevărat. În fruntea fiecărui grup (sau în mijlocul lui) se găsește întotdeauna un ghid. Ghidul, tânăr sau bătrân, bărbat sau femeie, este un adevărat institut specializat de informaţii *istorice, economice, sociale sau artistice.* (De altfel, pornind de la acest model, au fost realizate mici aparate audio, programate, care, în muzee, îţi spun la ureche ceea ce nici nu știai că nu știi). Ghidul are capacitatea de a vorbi încontinuu și de a se gândi în același timp la micile lui necazuri. (Credeţi-l, nu e nicio plăcere să-ţi lași familia strâmtorată și să te tot fâţâi de 10 — 12 ori pe an prin Paris.) De la el afli că orice clădire a fost ridicată pe temeliile altei clădiri și că turnul baroc din faţa dumneavoastră, cu elemente renaissance, a fost construit după ce a ars (goţii, vizigoţii, vandalii, englezii, germanii etc.) vechiul turn gotic construit pe temelii romane și celte. Important e faptul că pentru toate aceste afirmaţii există dovezi incontestabile: bolovani medievali încastraţi în tencuială de ciment modern, ca și o foarte convenabilă broșură cu ilustraţii color, care se poate cumpăra la casa de bilete.

Dar ghidul poate fi nu numai un om, el poate fi și o carte. Cartea e la fel de vorbăreaţă ca și omul, dar are avantajul că o poţi face să tacă atunci când ai obosit. Orice ghid tipărit îţi propune cele mai diverse itinerare. El te înţelege, te ajută, te îndrumă, te în viaţă, îţi spune niște secrete numai de el știute (unde poţi găsi diferite curiozităţi de care anteturiștii tăi habar n-au avut, unde poţi cumpăra diverse

lucrușoare la cel mai scăzut preţ din Europa etc.), el te ferește de rele („nu întârziaţi în acest cartier pitoresc după căderea amurgului”, „nu se vizitează de către tinerii sub 18 ani” etc.). Ghidul te ia de mână și te conduce. Tu trebuie numai să alegi. Dacă vrei să vezi totul *in extenso* — trei săptămâni îţi sunt suficiente.

Dacă ești grăbit, ghidul îţi propune varianta *Parisul în patru zile:* 20 de plimbări (cinci pe zi, la alegere), variantă care, pe un itinerar bine studiat, te face să înţelegi specificul Parisului și momentele sale de referinţă și preferinţă. Există însă oameni și mai grăbiţi. Avem, deci, un Paris în trei zile (și două nopţi!). Dar Parisul într-o zi, se poate? Se poate !

Cunosc o mulţime de persoane care l-au studiat aprofundat într-o zi…

Dar timpul se scurtează, se comprimă și ne trebuie un Paris într-o oră! Un asemenea ghid n-am găsit.

Perfect, am să-l alcătuiesc eu pornind de la o foarte bună cunoaştere a psihologiei turistului. Vi-l pun la dispoziţie în cele ce urmează.

3 trasee la alegere pentru iubitorii de promenade:

1. **PARISUL MONUMENTELOR,** a) Luvru (muzeu de artă și antichităţi: nu vă opriţi, e întotdeauna foarte aglomerat. Ghidul oficial notează o durată de 5 ore. 5 ore înseamnă o viaţă la Paris! b) Jardin des Tuileries (muzeul Jeu de Paume, de privit din mers, pe dinafară — amănuntele la P. MUZEELOR. De aici se deschide așa-numita Cale triumfală care se încheie, nimic mai lirc.se cu Arcul de triumf. Parcurs total: 7 km. Durata notată de ghidul oficial: 5 ore. Dumneavoastră îl veţi parcurge deci de 5 ori mai repede. În fond, sunteţi grăbit, nu? c) Piaţa Concordiei (atenţie! nu vă duceţi în niciun caz pe „insula" obeliscului. Unele persoane imprudente au petrecut acolo o săptămână, nereușind să revină pe trotuare din cauza circulaţiei automobilelor. În Place de la Concorde se vede, la stânga. L'Hotel des invalides (nicio legătură cu denumirea), la dreapta, în zare, colonada clădirii monumentului La Madeleine. Mai departe! d) Champs Élysées — nimic de văzut, o alee cu bănci și cu copaci. Puteţi să vă așezaţi pe o bancă 10 minute. Priviţi promenada și gândiţi-vă că pe aici au trecut Balzac, Zola, Brigitte Bardot, generalul de Gaulle și dumneavoastră. Mai departe! A, nu, în niciun caz! Dacă vă aventuraţi pe Avenue des Champs Élysées. Sunteţi pierdut. Este bulevardul marilor magazine și al marilor cinematografe. Imposibil de traversat în timpul care v-a rămas. Dacă o faceţi, nu daţi vina pe prezentul ghid. Dar parcă spuneaţi că vă interesează monumentele Parisului…

2. **PARISUL MUZEELOR** — traseu cultural, a) Luvru, preferabil să veniţi aici într-o zi în care sunt închise pentru renovare mai multe departamente (așa se numesc secţiu nile). În felul acesta economisiţi timp. Cum aţi trecut de casa de bilete — în zilele cu plată se trece mai ușor decât duminica (intrarea gratuită) — ridicaţi capul și aruncaţi repede o privire în sus, pe scară. Acolo veţi vedea Victoria de la Samothrace, apoi, fără întârziere, în pas alert, o luaţi pe culoarul de la parter. Încă de departe, veţi vedea un numeros grup de vizitatori, și, deasupra capetelor lor mișcătoare, impunătoarea Venus! Este exact așa cum o știaţi și dumneavoastră din liceu. Iată, deci, că n-aţi studiat inutil greaca veche și franceza modernă. Înainte de a merge mai departe, interesaţi-vă dacă nu cumva Gioconda nu e plecată în vreo călătorie turistică în Japonia sau Statele Unite. Dacă aveţi noroc — e plecată. În acest caz, economisiţi cel puţin 14 minute (orice vizitator ajuns în faţa ei pierde o mulţime de timp încercând să înţeleagă de ce costă atât de mult, de ce a fost furată și avariată de atâtea ori și, în cele din urmă, de ce a venit el însuși până aici numai ca s-o vadă). Dacă aţi câștigat minutele menţionate, vă puteţi permite să beţi o cafea express la bufet, după care, cu forţe proaspete fizice și inte lectuale, din nou la drum! b) Pavilionul Jeu de Paume – Jardin des Tuileries (vezi traseul a). Impresioniștii! (nu zăboviţi în faţa pânzelor nesemnificative numai pentru a vă alătura opiniile celor ce s-au spus și s-au scris de o sută de ani încoace. Urcaţi

repede la etaj. Acolo, în ultima încăpere, e tabloul care a făcut scandal în 1863: Dejunul po iarbă al lui Manet. Două minute pentru un nud din secolul XIX, întovărășit de mai mulţi domni indiferenţi, în frac și cu joben, e prea destul! Grăbiţi-vă și nu căscaţi gura pe pereţi. Oricum, sunt alţii mai în faţă care nu vă lasă să vă faceţi o impresie personală. Pentru uzul dumneavoastră, vă informez că pe simeze se află pânze de Pissaro (străzi și case), Cezanne (mere și ţărânci), Degas (balerine și cai). Renoir (restaurante și teatru), Van Gogh (aproape deloc), Gauguin (fel de fel) și alţii, c) Beaubourg centrul „G. Pompidou". Vai, aţi pier dut o mulţime de timp pe drum. Urcaţi direct la etajele superioare (scară rulantă). Treceţi repede pe lângă postimpresioniști (n-au adus nimic nou), treceţi de fauvi (ce culori, ce violenţă!), treceţi de cubiști (cum o oare posibil ca un artist atât de mare ca Pleasso să fi pictat în felul acesta?!), treceţi de dadaiști-suprarealiști-expresioaiști-abstracţioniștihiperrealiști-popart-opart-artă cinetică (Kandinski-Klee Mondrian-Pollok-Raushenberg — Mmmm, hmmin, pfff, deh, (un capitol întreg care poate fi expediat cu câteva interjecţii). În fond, dumneavoastră nu sunteţi specialist, nici cumpărător, nu sunteţi obligat să vă placă. Aţi venit numai să vedeţi, să vă informaţi. Acum, dacă v-aţi informat, puteţi pleca mai departe…

3. **PARISUL MAGAZINELOR**. Este inutil să vă propun un itinerar de o oră. Cum aţi intrat în primul magazin, aţi și cheltuit tot ce aveaţi planificat pentru 60 de minute. Totuși, un sfat util: păstraţi-vă măcar mărunţișul pentru biletul de metrou, ca să ajungeţi la timp la gară.

Într-o zi, în holul hotelului, am cunoscut un american. Venea de undeva și pleca mai departe. Se uita nervos la ceas:

— Pentru Paris am trei minute…

Am ridicat neputincios din umeri. Nu știam ce se putea face la Paris în trei minute. Știa el. S-a fotografiat cu familia — soţia, trei copii şi doi câini – în faţa hotelului. Totul n-a durat decât două minute. Un minut mi l-a lăsat mie ca amintire.

Tocmai terminam de scris cele de mai sus, când am citit într-un ziar că englezul David Springhett, în vârstă de 41 de ani, și-a propus să facă înconjurul lumii în 46 de ore. Los Angeles — Londra — Bahrein — Bangkok — Manila — Tokio — Honolulu — Los Angeles, cu o viteză medie de 850 km la oră. Faţă de care „un Paris în trei minute* este o palidă per formanţă. Hotărât lucru, lumea se grăbește.

Flash!

(instantanee *aproape autentice realizate cu aparatul autorului)*

Pe Champs Élysées:

— Ai mai fost vreodată la Paris?

— Nu.

— Și cum ţi se pare?

— De nerecunoscut.

În Piaţa Trocadero:
— Am fost și-am întrebat…
— Pe cine?
— Pe polismanul care se plimbă pe alee…
— Și ce-a zis?
— A zis că în mod categoric turnul Eiffel nu e de vânzare…
— Hm, în cazul acesta va trebui să căutăm altceva pentru colecţie.

Într-o staţie de metrou:
— Mie mi-a plăcut la Moulin Rouge…
— Mda, nu e rău. Mai ales dansul ăla care la noi, în California, se cheamă French-can-can.
— Ai știut că cel mai popular cântăreţ al Parisului se numește Johnny Hallyday?
— Și ce te miră? Pe generalul nostru din războiul de independenţă, nu-l chema La Fayette?

În faţa statuii ecvestre a lui Henric al IV-lea:
— Cine o fi? îi
— Tu nu vezi? Un șerif francez.

La muzeul Luvru:
— Și acum, după primitivii italieni, ce propui?
— Un hot-dog la bufet.

La Luvru, în pavilionul curiozităţilor:
— Aici aveţi în faţă cele mai celebre falsuri care nu au nicio valoare.

La Tuileries:
— Aceste tablouri, care valorează milioane, au fost pictate de artiști care au murit de foame…

În faţa unui mare restaurant central:
— Domnule, daţi-mi, vă rog, un franc…
— Și ce-ai să faci tinere, cu un franc?
— Nu vă faceţi griji, mai am 99.

În Place des Vosges:
— Aici vedeţi, faţă în faţă, palatul regelui și palatul reginei, iar la mijloc, casa lui Victor Hugo, care a scris Mizerabilii.

În Île de la Cité:
— În ce direcţie curge Sena?
— Habar n-am. Să întrebăm un agent de circulaţie.

În galeriile palatului Versailles:
— Pe cine reprezintă tablourile acestea?
— Sunt regii Franţei.
— Cum așa? Franţa nu e republică?

Într-o „boutique" de pe rue de Rivoli:
— Pur și simplu, nu înţeleg: aceeași poșetă la dumneavoastră costă cu 200 de franci mai mult…
— Da, vedeţi, la noi hârtia de ambalaj e Pierre Cardin**.**

La centrul de artă Beaubourg:
— Aici puteţi vedea operele unora dintre cei mai celebri artiști parizieni: Picasso, Salvador Dalí, Kokoșka, Marc Chagall, Giacometti, Brâncuși…

Amintiri despre antichitate

(reflexiile unui turist autodidact)

Antichitatea a fost de două feluri: antichitatea greacă și antichitatea romană. Între cele două antichităţi a fost o mare rivalitate. Mărturie au rămas o mulţime de muzee pe care oamenii le vizitează și astăzi. Grecii antici vorbeau greaca veche cu mare ușurinţă. Femeile erau foarte frumoase, așa cum ne arată și statuia uneia din ele, pe care o chema Venus din Millo. Romanii erau mai mult militari și vorbeau latina, o limbă moartă care se mai păstrează și astăzi sub formă de locuţiuni și denumiri ale unor plante și animale. Vechii greci îşi petreceau mai tot timpul în cafenele, jucând niște jocuri numite olimpice. În schimb, romanii îndrăgeau sportul. De la ei ne-au rămas luptele greco-romane. Romanii erau, de asemenea, și mari amatori de circ; de aceea a venit și la ei în turneu Hanibal cu elefanţii săi. De la romani pot fi citaţi fraţii Grachi, care erau nedespărţiţi, iar de la greci, Aristofan și Aristotel. Se afirmă că Aristotel a luat meditaţii cu un mare filosof, numit Platon, cunoscut pentru faptul că nu discuta decât în dialog. Un alt mare învăţat a fost Pitagora, cel care a stabilit cu exactitate cât fac doi ori doi și a fost primul care a știut la perfecţie tabla înmulţirii. El a murit de tânăr și n-a mai avut timp să pună la punct și tabla împărţirii, la care se mai lucrează și astăzi. Când s-a terminat antichitatea, multora le-a părut rău.

Am citit undeva următoarea declaraţie, făcută de un contemporan de mai târziu (citez din memorie): „Noi oamenii din evul mediu — spunea el — nu ne dăm seama ce bine se trăia în antichitate. Va trebui să așteptăm să vină Renașterea pentru ca oamenii să redescopere antichitatea pe care a acoperit-o colbul uitării.

Dar despre lucrurile acestea nu poţi să-ţi faci o idee decât la faţa locului. Iată de ce toate drumurile duc la Roma!

Testomania

Nu există domeniu de activitate în ziua de astăzi care să nu folosească, pentru perfecţionare, raţionalizare sau optimizare, metoda testelor. Având merite incontestabile, teslele au proliferat și cetăţeanul se întâlneşte cu ele la tot pasul: la serviciu, la teatru și la cinema, în școală, în relaţiile dintre părinţi și copii, în relaţiile dintre soţi, la sondarea gustului (alimentar și vestimentar) și chiar la muzeu. În această privinţă, literatura de specialitate ne pune în faţă numeroase tipuri de chestionare pe care vizitatorul diferitelor muzee le primește la intrare sau la ieșire, cu rugămintea de a-i sprijini pe muzeografi în activitatea lor. Cercetând cu atenţie diferitele — chestionare care mi-au căzut în mină, mi-am propus să alcătuiesc și eu unul la care să răspund cu deplină sinceritate.

ÎNTREBARE	RĂSPUNS
1.Aţi mai vizitat anterior muzeul nostru? Ce v-a determinat să reveniţi?	Da. Mi-am uitat umbrela.
2.Ce v-a izbit înainte de toate la muzeul nostru?	Chiar la intrarea în muzeu, m-a izbit ușa rotativa, care era împinsă de publicul ne răbdător să pătrundă interior.
3.Care a fost prima întrebare pe care aţi adresat-o, odată intrat?	Am întrebat care este preţul biletului de intrare.
4.În vizitarea muzeului, ce cale aţi urmat: tematică, cronologică, pe donaţii sau altă cale?	Am urmat singura cale posibilă, cea indicată de supraveghetorii sălilor de expunere.
5.Ce sentimente v-au stăpânit în timpul vizitei?	Sentimentul ce mi-a fost provocat ci ud am auzit pe ci ne va adresându-mi-se din perete (ulterior am aflat că era un difuzor ascuns) și atrăgându-mi sever atenţia să nu pun mâna pe statuia reprezentând-o pe Venus din Cirene. În sala în care mă aflam, nu era nicio statuie. Cerând explicaţii, supraveghetorul m-a lămurit că e vorba de un sistem de televiziune cu circuit închis și că supraveghetorul-șef l-a admonestat pe cel care se știe el.
6.Cine v-a însoţit în vizita la muzeu? Puteţi preciza?	Foarte multă lume. Mai în particular, soţia.
7.Aţi comentat exponatele cu persoana care vă însoţea?	În niciun caz! Soţia mea este foarte geloasă.

8.V-aţi documentat asupra muzeului sau aţi preferat să aflaţi la faţa locului datele corespunzătoare?	M-am documentat în prealabil, studiind un ghid al mu zeului. Din păcate, datorită unei schimbări de program, am vizitat alt muzeu.
9.Unde v-aţi oprit mai mult și de ce? Ce satisfacţie aţi avut cu acest prilej?	La bufet, trebuia neapărat să beau o cafea. Era foarte aglomerat. Am putut să mă așez pe un scaun.
10.Cu ce gând dominant aţi părăsit muzeul nostru?	Să fiu atent ca altă dată să nu mai uit umbrela.

Am dat prezentul chestionar completat unui prieten specialist.

— Ce-ai să faci cu el? l-am întrebat.

— Ceea ce trebuie făcut, mi-a explicat el. O să-l bag în calculator.

— Și ce-a spus calculatorul? m-am interesat eu când l-am reîntâlnit peste câteva zile. A râs?

— Deloc! Calculatorul n-are simţul umorului. A afișat pe terminal o apreciere.

— Serios? Ce-a spus?

— A spus că ești primul om care răspunde sincer la un chestionar.

Complexitatea trăirii estetice

Ah, această imensă plictiseală! Zeci, sute, mii de tablouri! Mii de dreptunghiuri de pânză pe care cu ani, cu zeci de ani, cu sute de ani în urmă, niște oameni vrednici de toată stima au stat ceasuri de zi nemâncaţi și ceasuri de noapte (cu luminări la pălă de!) ca să realizeze o imagine, o pictură, un tablou!

Și acum, eu, un biet om, trec prin faţa lor și încerc să înţeleg… Trec cu pasul măsurat, domol, nici prea re pe de (dacă cei doi tineri cu barbă, studenţi la bel le arte, fără îndoială, vor gândi despre mine că sunt un semidoct, un burtă-verde incult, vreun snob superficial?!), dar nici prea încet (dacă bărbatul acela cărunt cu ochelari, un specialist de bună seamă, ar zâmbi imperceptibil ironizând incapacitatea mea de a deosebi *opera* de imitaţie, magistrul de banalul său imitator?). Merg deci nici prea repede, nici prea încet și mă opresc din când în când. Fac doi pași îndărăt, unul la dreapta, alţi doi la stânga. Mda, perspectiva se schimbă, lumina avantajează, ansamblul potenţează detaliul. Și cine este autorul acestui tablou? Taddeo Gaddi, Antonio Gaddi sau Bernardo Gaddi? Vanni sau Memmi? Cum să-i ţii minte, cum să-i deosebești? O, ce bine era dacă și aici, ca la Olimpiadă s-ar acorda 3 medalii. Pe primul loc — Leonardo da Vinci (a pictat puţin, s-a pierdut mult, fără probleme); locul doi — Michelangelo (mai mult sculptor și arhitect decât pictor) și locul trei, ex aequo: Rembrandt, Van Gogh, Picasso! O galerie nesfârșită de persoane — bărbaţi și femei — cu farfurii de aur deasupra capului stau ţepeni și așteaptă, fie să li se anunţe ceva foarte important, fie că au

și aflat vestea cea mare și nu vor s-o mai spună nimănui! Sau seria de zei, zeiţe, amorași, fauni, nimfe, pani etc. Care stau tolăniţi în iarbă sau fac baie în rîuri, lacuri, iazuri sau tocmai ies din apele mării?

Sau aceste pogoane de Delacroix și aceste hectare de Veronese și aceste cutii de bomboane cu Botticelli pe ea pac! iată-mă ajuns în sala numărul 23, după care, evident, voi intra în sala nr. 24. Dar, ciudat, de ce urmează sala 27? N-are nicio importanţă… Ba are !… Supraveghetorul îmi atrage atenţia că trebuie s-o cotesc pe coridor la stânga pentru a urma *sensul de vizitare.* Aa, voiai să chiulești, să sari pur și simplu două săli cu lucrări de inestimabilă valoare?! Ei bine, cele trei suedeze nostime au prins mișcarea și nu e nicio îndoială că despre asta discută acum cu atâta însufleţire în limba lor nordică de neînţeles. Bine, voi trece pe acel coridor, dar să fie clar că la desenele în tuș, care sunt expuse acolo nu mă voi uita. Sunt prost expuse! Cu lumina aceea infernală, cum să deosebești un desen de

Pinturicchio de unul de Girlandaio?! Daa, muzeul acesta celebru este într-adevăr peste măsură de uriaș! Nu degeaba în prospect se spune că lungimea totală a coridoarelor este egală cu drumul de la Lyon la Paris. Ca și când mi-aș fi propus vreodată să parcurg acest diurn pe jos! S-a calculat că dacă cineva s-ar opri numai un minut în faţa fiecărui tablou, i-ar trebui 325 de ani ca să le vadă pe toate, iar eu sunt pe deplin conștient că viaţa mea e mult mai scurtă și că ori cât aș vrea să mă sacrific pentru artă, n-aș putea să-mi petrec restul zilelor în acest muzeu. O, cât sunt de mizerabil, în loc să cad în extaz în faţa acestui senzaţional Pierro de la Francesca (abia acum s-au descoperit pe cale matematică lucruri pe care nici cardinalii atotștiutori nu le-au știut!), mă obsedează gândul că mi-e foame și mă chinuie senzaţia aceea inconfundabilă de sete. Și pan toţii mei ultracomozi, pur și simplu îmi ard picioarele… Poate cândva, în viitor, muzeele vor fi amenajate în clădiri care vor permite să le vizitezi în mici vehicule electrice, care nu fac zgomot și în care stai comod. Sau vei lua loc într-un fotoliu adânc și răcoros, iar simezele vor fi acelea care vor glisa încetișor prin faţa ochilor tăi încântaţi! Până una alta, însă, merg mai departe. Am impresia că mă târăsc în deșert (sigur, un deșert plin de opere nemuritoare și cât sunt de fericit că am putut să le văd!). Mai e mult până la tabloul acela celebru? (Îl am în faţa ochilor, doar l-am văzut de nenumărate ori în reproduceri și am spus: Da! Această operă merită să fie văzută cu orice sacrificiu. Venus din Urbino! Sau Venus la oglindă? în sfârșit, iată-l! Acesta e! Și totuși… îl credeam cu mult mai mare… Și cu mult mai colorat!

Desigur, culorile s-au închis cu timpul, dar se vede că e mina unui maestru! (Tizian, Veronese, Velásquez? Doar n-o să mă aplec să citesc numele picto rului care a făcut acest tablou celebru!) Gata, sălile s-au terminat. Sunt din nou la vestiar. Mi-am făcut datoria, sunt mulţumit. Și iată-l pe bunul meu amic, F.

— Salut! Ești pe-aici? întreb ușor distrat.

— Da. Am venit să văd, zâmbește amicul parcă ruşinat că a venit cu întârziere.

— Merită, merită, fac clătinând din cap. Au niște chestii absolut extraordinare. Vrei să-ţi dau un sfat? Du-te direct la Rafael !

Îi fac un semn încurajator de bunăvoinţă și mă îndepărtez, în timp ce amicul F. mă privește cu o nesfârșită invidie. Doar mă adăpasem de la izvoarele fermecate ale frumosului înaintea lui și în asta îmi recunoștea superioritatea.

Vizitaţi Candelabria!

Afișul era frumos colorat. O tânără creolă reprezentativă pentru rodnicia acestui pământ fericit, te invita să-i guști fructele, să-i cutreieri așezările bine întocmite, să te bucuri de preţurile avantajoase, încă necontaminate de recesiunea de la nord, inflaţia de la sud, criza de la vest și tot ce mai bântuia în rest.

I-am zâmbit și eu și m-am grăbit să-mi procur prospectul întocmit de *Asociaţia candelabreza de turism amator.* Prospectul, și el frumos colorat și lucios, ţi-l oferea cu graţie o tânără creolă (poate aceeași de pe afiș).

…Așadar, un avion al liniei Panam te depunea din oră în oră pe marele aeroport ultramodern al capitalei *Buenos Dias.* Aici se desfășura primul punct al programului. Comandantul îi încunoștinţa pe călători că la bordul aeronavei se aflau trei piraţi ai cerului care cereau 1 milion de dolari răscumpărare în bancnote de trei dolari și un avion cu care să plece în insulele Canare, pe care — așa afirmau ei — încă nu le vizitaseră. Milionul era plătit de Societatea de asigurări *Lloyd Floyd Ltd,* dar nu era rău să punem, la rândul nostru, într-o pălărie (un fel de sombrero foarte încăpător) toate hârtiile de trei dolari pe care le aveam asupra noastră pentru a grăbi operaţiile de transbordare a piraţilor care și așa aveau chef de vorbă prin radio.

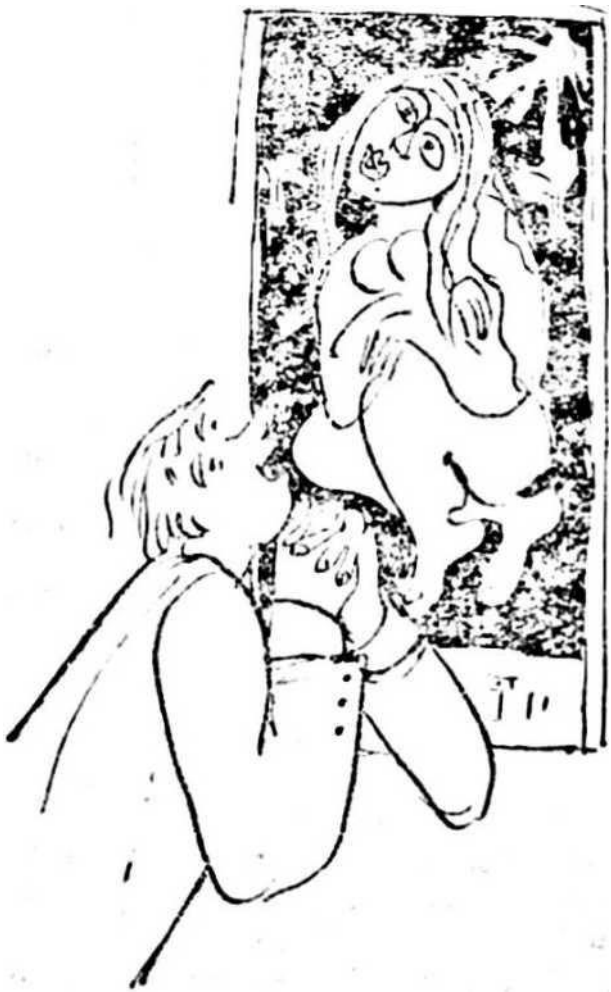

La punctul următor al programului se execută restituirea bagajelor. După cum se arăta în prospect, fiecare pasager beneficia de dispariţia unui colet (geamantan, sac de voiaj, balot sau pachet), având dreptul să petreacă câteva ore plăcute la biroul de reclamaţii. Aici toate demersurile erau gratuite, întrucât va lizele pierdute nu se restituiau, chiar dacă, dintr-o întâmplare, dumneavoastră personal le-aţi fi identi ficat în magazia de bagaje. Odată aceste mici formalităţi îndeplinite, pasagerii puteau părăsi aeroportul în grupuri sau individual, cu taxiul sau pe jos. Cel mai indicat era pe jos. Cu taxiul sau cu alte mijloace de transport se putea pierde ocazia unică de a intra în conflict cu poliţia locală, o instituţie plină de pitoresc și solicitudine. Conflictul se producea, de regulă, pe două căi. *Direct,* prin încălcarea normelor de circulaţie pietonală cu prilejul traversării străzii (situa ţie practic inevitabilă), sau *indirect,* când, mai curând sau mai târziu, te adresai celui mai apropiat post de poliţie (guardas civil) reclamând că ţi s-a furat aparatul fotografic. În acest din urmă caz, veţi fi amendat pe loc cu 100 de candelari (în mod abuziv se schimbă 5 dolari pe un candelar) pentru insinuări difamatorii la adresa cinstei și ospitalităţii localnicilor (un poliţist, mai presus de orice îndoială, va declara că a observat încă de la aeroport că dv. Nici nu aţi avut aparat fotografic pentru că, în caz contrar, vi l-ar fi confiscat pe motiv că pe pista civilă aterizează și avioane militare etc.). În caz că refuzaţi să plătiţi — sau motivaţi prin lipsa de devize — conform unei proceduri de urgenţă, veţi fi condamnat la trei zile închisoare. Prospectul recomandă călduros această din urmă soluţie, asigurându-i pe turiști că, în fond, nu e o mare deosebire în ce privește condiţiile de cazare, pușcăria având chiar o priveliște mai frumoasă decât hotelul *Stânca de aur* din centrul orașului. Mai de parte ni se recomanda să asistăm la schimbarea gărzii de la palatul dictatorului. O oră mai târziu avea loc și schimbarea dictatorului printr-o lovitură de stat militară. (Era precizat și programul exact al schimbărilor, sub rezerva unor modificări de ultimă oră). În așteptarea spectacolului, se puteau servi crenvurști calzi aduși de pe vechiul continent din patria crenvurștilor și bere locală fabricată sub licenţă. Turiștii erau de asemenea informaţi că la chioșcul de la colţul palatului se găseau cărţi poștale ilustrate și diapozitive înfăţișând diferite lovituri de stat, executate în laboratoarele familiei actualului dictator, care a fost de trei ori expulzat pentru merite excepţionale și readus la putere la cererea mătușii sale măritată de ochii lumii financiare cu un bancher nord-american de ce dat. Programul era foarte distractiv. Cine dorea putea să-l urmărească la televizor, întreaga situaţie fiind preluată și difuzată prin satelit. Turiștii erau rugaţi să nu stea pe traiectoria armelor automate pentru a nu produce tulburări în buna desfășurare a schimbului de focuri.

La plecare, primarul orașului îi însoţea pe oaspeţi la aeroport, le ura drum bun, în timp ce o mică fan fără militară alcătuită din creole cu fustiţe scurte cânta un marș vesel.

…Cum voiam să mai cer unele lămuriri suplimentare, m-am dus din nou la ghișeu. Mi-am ales zâmbetul meu cel mai atrăgător și m-am adresat încântătoarei fete de dincolo de cristal. În loc de răspuns, mi-a indicat un panou pe care am citit

scris în spaniola candelabrează că funcţionarii nu au voie să în treţină conversaţii cu persoane străine de alte convingeri. Am ridicat din umeri, n-aveam ce face, nu mi-am ascuns niciodată convingerile.

Poligloţii

Trăim în epoca marilor explozii. Explozia informaţională. Explozia demografică, explozia tehnico-ştiinţifică. Explozia turistică. *Dacă e marţi, e Belgia,* dar dacă e miercuri poate fi orice. Pe turiști îi recunoști imediat. Au un aer străin. Cămașă înflorată, pantaloni călcaţi în picioare, cu o etichetă pe partea cea mai vizibilă, reproducând, la scară internaţională, cea mai mică bancnotă de largă circulaţie. Îi întâlneşti peste tot unde-i mină setea de cunoaştere sau setea pur și simplu. Stau la hotel sau la motel, stau cocoţaţi pe scăunele înalte ca la rampa unei scene, cu faţa la decor. Și ce decor! În faţa unui asemenea decor, limbile se dezleagă lesne și amiciţiile se leagă și mai lesne. Ca în cazul celor doi. Se privesc, se cântăresc cu ochi de experţi apoi, neștiind cu ce fel de „parlezvous français" au de-a face, ridică paharul și se prezintă:

— Martini…

— Cinzano…

— Prozit! spune primul, din care se înţelege că-i pare bine de cunoștinţă.

— Cinzano Bianco? întreabă al doilea, curios să știe dacă celălalt e pentru prima oară pe aceste meleaguri.

— Bianco, îi confirmă noua cunoștinţă.

— Cinzano, Cinzano… Casa Martini e Rossi?

Cu alte cuvinte, „aţi venit cu mașina sau cu trenul?" Nu, n-a venit nici cu mașina nici cu trenul.

A venit cu avionul. Dar cum naiba se zice *avion* în limba celuilalt, care, de fapt, nici nu știe ce naiba e.

Va fi explicit și implicit:

— Torino.

În fond, e simplu: dacă după mașină și tren urmează avion, după *Martini e Rossi,* urmează *Torino.*

Oricine a luat măcar o dată un apetitiv, o știe foarte bine. Să-l întrebe cum se acomodează aici la intersecţia acestor paralele:

— Femei Stock?

— Black and White, spune omul pe deplin satisfăcut.

Discuţia devine tot mai însufleţită.

— Du bon, du bon, Dubonnet!

Ideea asta o înţelege oricine. Cu o condiţie:

— Florio.

Și în felul acesta schimbă opinii despre muzeele de artă, despre statuile orașului, despre varietăţile de flori din grădinile publice și farmecul tinerelor fete de pe magistralele orașului.

— Crema Marsala!

Ce să mai vorbim!

— Mastica Hio!

Sigur, gusturile nu se discută:

— Hennessy…

De ce nu? Se discută:

— Courvoisier.

Bine, bine, dar…

— White horse?

Categoric!

— Chianti.

Și pe urmă mai sunt acele situaţii *Pemod,* fără să mai vorbim de *Lagrima Cristi.* Cine nu știe că *Tokay* și *Porto,* în condiţii de *Beaujolais,* te pot pune într-o dilemă *Cordon Rouge?*

În fine, de la caz la caz ! De fapt, ar cam fi timpul să mergem:

— Pinot gris? întreabă primul.

— Murfatlar, răspunde cel de al doilea.

Primul face ochii mari. Nu-i vine să creadă și repetă magnetizat:

— Murfatlar?

Evident! Ce e de mirare? Doar e limpede ca lumina zilei ! Spune, ridicând din umeri:

— Murfatlar, Drăgășani, Odobești, Dealul mare.

Cel de-al doilea strânge convulsiv buzele. Apoi vorbește de parcă i-ar lipsi acrul:

— Ce n-ai spus așa, omule, de la început? Mai schimbam și noi o vorbă…

Apoi fiecare face plata și pleacă fără să-și mai acorde nicio atenţie. Nu mai au despre ce discuta.

Orașele mele

În zilele noastre este aproape imposibil să mai povestești ceva interesant dintr-o mai lungă călătorie turistică. Toată lumea știe că Venus din Milo nu are mâini, că Victoria de la Samothrace n-are cap sau că

Gioconda are un zâmbet misterios. De aceea, în căutarea unui repertoriu turistic propriu, am ajuns la ideea „orașelor specializate", despre care îmi face o deosebită plăcere să vorbesc și, după cum vă veţi da seama, nimeni nu mă întrerupe, nimeni nu mă completează și, după ce îmi închei impresiile, în cameră domnește multă vreme încă o tăcere adâncă, meditativă. Iată una dintre aceste povestiri dedicate capitalei filmului:

„Mă întrebaţi pe unde am mai hoinărit în ultima vreme? Ei, bine, poate n-o să mă credeţi, dar am fost la Hollywood. Da, exact acel oraș în care s-au făcut toate filmele americane pe care le-aţi văzut de când mergeţi la cinematograf. E un oraș ca toate orașele, dacă mă pot exprima așa. Sigur, are unele particularităţi, dar de care nu-ţi poţi da seama decât la faţa locului. Așa, de pildă, unele case nu audecât faţade, fiind folosite numai ca decor. Uneori chiar este destul de ciudat să te trezești după un colţ de stradă cu o priveliște abruptă a Munţilor Stâncoși cu vârfurile acoperite de zăpadă. De fapt, o pânză pictată, exact așa cum am văzut-o de atâtea ori în fil mele cu cowboys. Dar să trec peste aceste lucruri firești într-un oraș care nu e decât un imens platou de filmare. Gândiţi-vă însă cât am fost de impresionat când, în momentul în care ieșeam din gară, cine credaţi că mi-a ieșit drept în faţă? N-o să ghiciţi ! Ei bine, John Wayne în persoană! Era călare pe un murg de toată frumuseţea. (Nu, n-avea pistol, dar încolo era exact așa cum îl știţi). Evident, nu pe mine venise să mă primească, dar asta chiar nu mai are nici o importanţă. Fac doi pași pe strada care pornește de la gară (mă gândeam să caut un hotel ceva mai convenabil) și. Ce credeţi, pe cine văd mâncând floricele?

Raquel Welsh! Superbă femeie! Sigur, în film arată așa cum știţi, dar văzută de aproape, te simţi pur și simplu electrizat…

Povestirea curge mai departe cu mare ușurinţă.

Dacă la un moment dat o întâlnesc pe Sophia Loren sau pe Ala în Delon, chestiunea asta nu mă încurcă deloc, pentru că, de bună seamă, ei au făcut nu o dată fum la Hollywood. Până aici însă lucrurile păreau perfect credibile și vedeam că treptat cei care mă ascultă încep să le aclimatizeze cu astfel de impresii.

— La un moment dat însă, mi s-a cam făcut foame, când am descoperit o firmă pe care scria *Pizzeria italiana.* Am intrat și cine credeţi că servea la tejghea? Ei, bine, chiar patronul localului, Marcelo Mastroiani! Nu, n-a renunţat la film, dar pentru că afacerile nu sunt sigure, băiatul a intrat într-o.combinaţie care merge în orice conjunctură. Pe urmă am aflat că nu e singurul care se ocupă cu asemenea „filmări combinate". Dean Martin posedă un bar, Frank Sinatra are săli de joc ! Și dacă vrei să bei o cafea turcească veritabilă, trebuie să te duci numai la ea feneaua „La Zorba Grecul", pe care o ţine… acum cred că aţi ghicit, Anthony Quinn…

Dacă între cei care mă ascultă cu interes și admiraţie se află și vreo persoană căreia vreau să-i produc o impresie deosebită, mai adaug și faptul că înainte de plecare am fost atacat de o bandă de gangsteri și jefuit, dar în cele din urmă toate bunurile personale mi-au fost restituite cu scuze și mulţumiri, întrucât participasem la o filmare pe stradă…

Un oraș aflat la o mică distantă, chiar și geogra fiică, de Hollywood, este capitala jocurilor, Las Vegas! (O, ce păcat, când am fost eu nu l-am mai prins pe excelentul Elvis Presley…) Din câte am observat, cel mai mult le place celor care mă ascultă povestea cu dolarul găsit… Cum, dumneavoastră nu v-am spus-o? Da, treceam pe lângă celebrele săli de jocuri deschise și închise, și evident nici nu-mi propuneam să intru, când, ce să vezi?! Chiar lângă treptele de la intrare, o hârtiuţă mică verde: un dolar! L-am ridicat și mi-am zis (cine putea proceda altfel?) ăsta-i norocul meu, trebuie să mi-l încerc, orice-ar fi. Am intrat, am mizat la prima masă și am câştigat 10 dolari. A fost formidabil! Am jucat din nou! Și iar am câști gât. Apoi am pierdut… Apoi iar m-am refăcut… Inutil, după vreo două ore nu mai aveam un sfanţ! Am ieșit transpirat, transportat, îmi reproșam că așa sunt eu, că nu știu niciodată să mă opresc la timp… De ce nu m-am retras când aveam în mână aproape 120 de dolari? (exact 3 perechi de pantofi din import). Afară, aerul tare al nopţii m-a readus

pe pământ. Când coboram treptele, am observat cum un domn între două vârsto se apleca — încercând să facă mișca rea cât mai firească — și ridica de jos un dolar!

Dar nu toată lumea e interesată de filme. Cât despre jocuri de noroc, ce să mai vorbim! Cei mai mulţi consideră că am meritat din plin pedeapsa ce mi s-a administrat. Ei, bine, pentru acești seniori ai preocupărilor intelectuale am impresiile de nești, care mi-au rămas din Elveţia sau Suedia? nu-mi mai amintesc cu precizie…) acel memorabil oraș atomic. Cum ieși din gară, ceea ce te frapează este imensa construcţie (nu, nu a banalei catedrale gotice din secolul XIII!) a acceleratorului de particule. De altfel și străzile au niște nume foarte comice: Strada Mezonului Miu. Piaţa Efectului Tamm. Fundătura Cuantică etc. Hotelul central se numește „Niels Bohr Palace", o foarte cochetă cafenea la care se întâlnesc celebrităţile științei, poartă numele lui Ampere. Ce m-a impresionat cel mai mult în acest oraș? Poate cel mai mult m-au impresionat laboratoarele în care savanţii încercau să întoarcă ciclurile în acord cu noua stare de lucruri. De exemplu, într-o secţie ultra modernă se extrăgea petrolul din icrele negre artificiale, într-o altă secţie se scotea curentul electric din oţel (metoda oferea un dublu avantaj: se recupera energia, iar oţelul se descompunea în fier, carbon și oxigen, materii prime devenite deficitare).

Da, călătoriile sunt deosebit de instructive. Din păcate, mult prea multă lume nu observă decât că Venus din Milo n-are mâini, Victoria de la Samothrace n-are cap, cât despre Gioconda… Ei, bine, dacă aţi vedea zâmbetul acela misterios…

Viziunea lui Polynthronos[2]

Polynthronos se trezi cu o groaznică durere-n ţeastă după cheful năprasnic care durase, încheiate, două săptămâni. Într-adevăr, întocmai după cum îi prezi sese oracolul, îl învinsese pe Cimothetos, tiranul din Halicarnas, unul din nevolnicii urmași ai marelui Mausol și al soţiei sale, Arthemisia, care-şi urmase soţul la tiranie. Pleiada de tirani slabi și fără vlagă, care se succedaseră, era o adevărată rușine pentru frumoasa Mare Egee cu atâtea ţărmuri înfloritoare și insule pline de farmec. Învingătorul luase o pradă bogată în aur și argint, obiecte de podoabă și de cult, femei, turme de vite, amfore cu vin de stafide și smochine, fără a mai pune la socoteală că găsise la faţa locului dovezile trădării lui Cimothetos. Căci acesta fusese aliatul său, dar, sprijinit de satrapul Artaxerne, avusese de gând să cucerească insula Telus pentru a-l institui aici *tagos* pe unul din nepoţii lui. (Ce-i drept, avea vreo cincizeci de nepoţi, casă grea, căci nu erau atâtea insule grecești pentru a-i căpătui pe toţi.) În sfârșit, totul se terminase cu bine, inclusiv ceremoniile dionysiace care îl cam obosiseră totuși. (Nu mai era nici Polynthronos la prima

[2] Traducere liberă dintr-un text pierdut (n.a.).

tinereţe, deși dorea să-și ţină rangul în putere.)

Aruncând o privire spre soare și văzând că acesta se ridicase pe cer de două suliţe și trei săgeţi, Polynthronos bătu din palme. De îndată se iviră *strategul* (nu i s-a păstrat numele), *scribul* (numele acestuia s-a dovedit ulterior un fals medieval), alte feţe alese, sclavi, sclave (aducând apă cu mirodenii pentru spălat și poame pentru gustarea de dimineaţă) și o delegaţie de mercenari plătiţi să-i facă urările de cuviinţă. Veniseră cu toţii să afle vrerea iubitului lor tiran.

— *Voi sfetnici și fruntași ai ţării mele*
luaţi aminte tot ce vă voi spune
să știţi care mi-e roia și porunca,

li se adresa el. Se exprima ușor în hexametri, dar îi cam plăcea să împrumute de la Homer (vezi *Odiseea,* Cântul VIII), crezând că-i singurul care-l știe atât de bine pe dinafară. (Dacă nu s-ar fi făcut tiran, ar fi ajuns actor de frunte, așa cum îi spusese nu o dată chiar Aristofan.) Și Polynthronos le istorisi că Apolon însuși i se arătase și-i vorbise — căci ce altceva e vinul, dacă nu soarele adunat în struguri — spunându-i ce are de făcut și de înfăptuit. Ceru, dar, să vină *arhitectul, sculptorii* și *epigrafiștii,* precum și ceilalţi specialiști, și când aceștia se înfăţișară (de altfel aşteptau pe-aproape sperând să fie chemaţi), le vorbi fără să se mai încurce în ritmuri, picioare și cezuri (pentru asta, la urma urmei îl plătea pe scrib):

— Suntem în anul 370 î.e.l. *(înaintea erei lor,* n.a.). Timpul trece repede și nu ne este deloc indiferent ce vor spune coi de după noi despre cei vechi. Să trecem de îndată la treabă, căci Cronos nu ne-așteaptă. Strălucitorul Apolon m-a asigurat că insula noastră, Telus, va fi numită peste veacuri „Perla Mediteranei" și va fi socotită o frântură de Olimp în care merită să-ţi risipești talanţii, sesterţii, piaștrii sau tetradrahmele, căci odată ajuns aici, te simţi egalul zeilor.

Apoi Polynthronos îşi înfăţișă planurile. Mai întâi și mai întâi, palatul său care, trebuia s-o recunoască *arhitectul,* nu era decât o copie nereușită a neegalatului palat din Cnosos.

— Să facem altul nu e timp căci, leneși cum vă știu, nu-l isprăviţi mai repede de două generaţii. De aceea, vom face din clădirea ce-o avem ceea ce în viitor se va numi muzeu și n-are nicio legătură cu cuvântul nostru *museion,* din care de bună seamă se trage totuși. (Pentru amănunte, vezi literatura de specialitate, n.a.).

Adică — le explică pe îndelete tagosul cetăţii – vor aduce în palatul său tot ce se află mai de preţ pe insulă: aurării, vase, arme, opere de artă, statui – mai mici, mai mari, ba chiar și cioburi și frânturi care se vor bucura de mare interes și preţuire.

— Și aș mai vrea să aduceţi bucata de perete pictată-n frescă, având pe ea chipul acela de fecioară cu părul pieptănat cam șui ce va purta numele de Pari ziana, după cel al unui oraș care la rândul său se va numi așa după numele lui Paris, feciorul lui Priam, bătrânul rege al Troiei…

Unul dintre sculptori, ce se îndeletnicea și cu pic tura, ridică din umeri (dar fără să se vadă). Chipul pe care Polynthronos îl dorea era și el o copie târzie al celui descoperit în palatul de la Cnosos și care data de pe la 1500, dar, dacă i-ar fi spus-o, tiranul i-ar fi tăiat nu numai simbria, ci și capul, devreme ce tot n-avea nimic în

el!

Apoi, le spuse Polynthronos, voia ca străzile în guste din cetate să fie pietruite cu bolovani, să aibă scurgere pe lături, ca cei ce or să vină să se minuneze cât de civilizaţi am fost noi ăştia primitivii din vechime. Mai hotărî să facă-n centru chiar şi un teatru în aer liber în care se vor juca piesele lui Sophocles şi Euripides (şi el, de timpul i-o va îngădui, va scrie o piesă, două…).

— În faţa teatrului, lăsaţi terenul liber, căci acolo se va ridica un han cu multe caturi pentru drumeţii ce se vor abate în drumul lor pe-aici…

Mai porunci ca pe la capete de stradă să ridice pavilioane în care să se vândă statuete de Tanagra (aduse din Boetia sau făcute calde în faţa celor dor nici să le cumpere ca amintire, asemeni celor ce se vor petrece în insula romană de lângă pământurile veneţilor, Murano, cu fibule şi alte minunăţii suflate-n sticlă).

Se-nsufleţise Polynthronos peste fire, de parcă şi acuma prin gura lui vorbea Apolon însuşi şi cum acesta îşi urmase drumul lui solar pe ape şi tagosul cetăţii se gândi la mare.

— Acolo, printre stâncile ce-nchid un golf ferit de mânia lui Poseidon, vom ridica un templu lui Artemis. Căci pentru golful ăsta va fi pământul nostru Telus plin de faimă. Aici, în clima noastră dulce, veni-vor cei ce vor veni, ca albul palid al pielii lor să-l schimbe-n bronzul atleţilor, aşa cum îi vedem în statuetele numite *kuros.* Aici vor sta la soare întocmai cum i-a adus pe lume maica, chiar fără frunzele de viţă pe care le vor prinde doar pe unele statui. Iar pe apele egeene vor sălta uşoare bărci cu pânze în care va sufla râzând Eol…

Şi, poate, multe-ar fi avut să spună încă Polynthronos, dar la intrarea în palat se stârni o oarecare zarvă. Un sol veni în fugă fără răsuflare şi-i căzu în faţă ca şi mut.

— Vorbeşte, ce e? Ne-atacă iară atenienii?

— Trădare, gemu abia, trimisul prăvălit. Oracolui… oracolul… a vorbit din nou, mărite…

— Şi ce-a mai prorocit, hai spune!

Stăteau cu toţii, cu inima pierită, aşteptând s-audă de-i vorba iară de un război troian…

— A spus nebuna… (era de serviciu o *pitie* adusă acolo tocmai de la Delfi unde urmaşe şcoala celebrei profetese) că te ostenești zadarnic să întocmești vreo faimă tiraniei tale căci toate câte sunt de preţ aici vor fi cărate fără milă de seminţii de care nici nu ştim acum că sunt, ca francii sau britanii, nemaivorbind de lacomii vecini romani care vor veni aici de-a gata să ducă podoabe pentru locurile lor cu care se vor lăuda ca mâine.

— Dar Telus, „Perla Mediteranei", aşa cum însuşi Apolon mi-a prezis?!!

— Iertare… e doar o amăgire (aşa a zis nebuna, dar s-a adeverit întocmai). O cursă, două cu trireme lenește, la sfârşit de săptămână.

Dar Polynthronos nu era bărbatul care să se lase-nvins de soartă. Îl trase de o parte pe scrib şi-i spuse:

— Să scrii pe undeva în lutul ars sau pe vreo piele că şi cetatea noastră ar putea

fi locul în care a văzut lumina zilei măritul orb Homer. Un zvon, atât, nimica sigur. La urma urmei, la cinci cetăţi, care se ceartă, una mai mult e o nimica toată. Iar versul: *Ascultă Ulise cum din ape sirenele îl cheamă* aici l-a scris de bună seamă!

Weekend în familie

Duminica asta n-am plecat nicăieri. Uneori e plăcut să petreci ziua liberă în familie. Mai pui mina pe-un ciocan, mai citești o carte sau, pur și simplu, lene vești. Sau te ocupi de educaţia lui Petrișor. Ce face Petrișor? Mestecă o bomboană de gumă (ce să-i faci, chiar și bomboanele se modernizează) și citește o carte de povești. La un moment dat, se oprește la o frază care-l pune pe gânduri: „În cuibul ei de pe acoperiș, barza stătea într-un picior…" Într-adevăr, de ce stă barza într-un picior?

Interesant. Ia să-l întrebe el pe tata. Tata e acasă. Și-a luat niște lucrări de la birou și bate la mașină.

— Tată, începe el trăgând din gură guma de mestecat.

Tatăl calculează ceva și nu-i răspunde. Petrișor insistă:

— Tăticule…

— Mmmm?

— Vreau să te întreb ceva…

— Întreabă…

— De ce stă barza într-un picior?

Tatăl ridică ochii de pe foaia de hârtie.

— Poftim?

— De-ce-stă-barza-ntr-un-picior?

Tatăl zâmbește. Are spirit de observaţie, puștiul. Din păcate, el are ceva de lucru. Îi răspunde continuând să bată:

— Probabil că nu vrea să le obosească pe amândouă.

— Păi atunci, de ce nu se culcă?

Petrișor mestecă înverșunat bomboana și așteaptă răspunsul.

— Păi, atunci de ce nu se culcă? repetă mecanic tatăl, apoi se oprește brusc: „Adevărat. De ce nu se culcă?" Copiii ăștia pun niște întrebări!

— Hai, lasă-mă că am de lucru. Du-te la maică-ta, poate știe ea… Leonoro, ia vezi că are fi-tu o întrebare!

Petrișor îi aruncă o privire maliţioasă și iese din odaie mestecând flegmatic guma-fără-de-sfârșit. O găsește pe maică-sa sub mască. În fiecare zi îşi pune pe faţă tot felul de ierburi și gălbenușuri de ouă. Lui Petrișor îi vine să râdă. Maică-sa seamănă acum cu un indian piele-roșie.

— Mămico, de ce stă barza într-un picior?

Mama îi răspunde cu gura deschisă:

— Poa'e s-a lo'it la celălalt…

— Și când nu se lovește, tot într-un picior stă ! ripostează Petrișor.

Prin ușa deschisă, mama comunică cu soţul:

— Așa e! Are d'eptate băiatul. Tu ce 'ici, 'ănică?

— Să întrebe și el pe taică-su mare că eu am treabă. Nu mai termin niciodată cu scrisorile astea. „Cu stimă…"

Mama își cercetează tactil integritatea măștii și-i face semn băiatului să-l caute pe bătrân. Petrișor se amuză dinainte, știe el de ce…

— Bunicule, de ce stă barza într-un picior?

— De ce stă varza în ulcior?

Bunicul nu aude bine, dar și vorbește greu. Nu din pricina dinţilor. Îi are pe toţi, dar ţine zdravăn cu ei o pipă veche și arsă. Petrișor flutură braţele și ridică un picior. Repetă tare:

— Bunicule, de ce stă barza într-un picior?

— C-așa e felul ei, strecoară bunicul între două pufăituri din lulea. Din moși-strămoși, tot într-un picior stă!

Din camera alăturată, Leonora n-a pierdut niciun cuvânt.

— Mersi, papa! Asta puteam să-i spunem și noi. Nu-i așa, Fănică?

Fănică e un ginere cu fair-play:

— Așa e. Dar tu știi că e bătrân și nu aude bine.

— Tocmai d-aia că-s bătrân! S-o întrebe și el pe soră-sa că-i studentă! mormăi bunicul.

— Nataliţoo, ia vezi că vrea băiatul să te întrebe ceva, strigă mama.

Petrișor pleacă sărind într-un picior și „fâlfâind" din „aripi". În bucătărie, Nataliţa îşi bea ceaiul cu obiceiul acela prost de a ţine linguriţa în gură.

— Nataliţo, de ce stă barza într-un picior?

— Mmmm? Unde-ai citit tu asta?

— Aici în carte. Uite, „barza stătea într-un picior”…

— Citește *fraja* de la cap, să-mi dau seama…

Petrișor știe fraza pe dinafară, dar o citește răspicat ca să-i dea greutate.

— „În cuibul ei de pe acoperiș, barza stătea într-un picior”. Nataliţa se luminează la chip:

— Probabil că era cuibul mic și n-avea loc decât pentru un picior…

Bunicul n-aude decât ce nu-i convine.

— Hă! Hă! Și mai jice că-i studentă! Păi, eu când eram student, nu mă încurcam la întrebări așa ușoare.

Clatină din cap şi-şi scutură pipa pe podea.

Nataliţa nu are nicio consideraţie pentru bătrâni.

E și nervoasă:

— Ei, n-are decât să-l întrebe pe unchiu-său, că dumnealui toată ziua citește.

Tatălui nu i-e indiferent cum se răspunde la întrebările fiului său și urmărește de departe *procesul cunoaşterii.*

— Auzi, cumnate, vezi ce vrea nepotu-tău… Că are o întrebare… Nu te supăra, zău, dar eu am de terminat o lucrare, că de aceea nici nu m-am dus la birou…

Petrișor e un băiat ascultător. Știe că dacă mesteci gumă, nu-ţi pierzi cumpătul în nicio împrejurare. Mestecă.

— Unchiule, de ce stă barza într-un picior?

Unchiul citește, dar citește numai noaptea. Cască îndelung.

— Păi, dacă stă în două, adoarmee!

— Ei, bravo, Mișule! L-ai lămurit bușteanu, face Leonora. Ce zici, Fănică?

— Ce să zic? Frate-tău, deh! El n-are copii! Ce-i pasă? Și nici la întreţinere nu dă nimic…

Mișu nu e omul să se supere:

— Să întrebe și el pe frate-su, că doar acuşi îşi dă maturitatea.

Chiar! George unde-i? E clar: îşi pregătește maturitatea bărbierind un puf abia mijit sub nas. E plin cu spumă de ras…

— George, de ce stă barza-ntr-un picior?

— Nu-nţelegi? Dacă-l ridică și pe celălalt, cade-n cioc. Și… roiu’… nu vezi că-s ocupat?

— De ce râzi de copil, George? Ești băiat mare, da ac’ te iau de urechi, intervine tatăl, pedagog imparţial.

George se ia singur de ureche ca să tragă cu briciul:

— Ia mai citește, măi, o dată! Dar citește-o toată, până la cap.

Petrișor împinge guma cu limba în cerul gurii și citește:

— „În cuibul ei de pe acoperiș, barza stătea într-un picior, hrănindu-și puii cu grijă.

— Atunci, de ce ne mai întrebi pe noi? Nu vezi că scrie clar? De ce stă într-un picior? Ca să-și hrănească puii cu grijă!

— Așa se întâmplă dacă nu citește cu atenţie, face mama.

— Copiii din ziua de aţi! pufăie bunicul din pipă.

Auji, şeric în carte și el tot mereu „de ce, de ne-ce”!

— V-am spus eu că ăsta mic’ nu-i atent! Uite, avea și poză! se enervează Nataliţa, clămpănind cu linguriţa în gură.

— Măi, măi, dar căscat mai ești, nepoate. Păi, când o să fii mare, o să dormi în cizme, cască sonor unchiul Mișu.

La mijloc, Petrișor întoarce capul în toate direcţiile. Apoi:

— Eu tot n-am înţeles de ce stă barza…

Dar nu apucă să termine. Taică-său a răsărit în faţa lui. Nu, nu-l ia de urechi. Asta, nu! în fond, copilul nu e numai un rezultat ereditar, ci și unul social. Școala, pionieria, câte și mai câte. Dar! Dar toate au o limită. Limita răbdării sale.

— Ești neatent și încăpăţânat. Și mai scoate naibii guma aia din gură când vorbești, că de aceea nu înţelegi nimic!

— Numai tu ești vinovat! sare Leonora. Te-ai în căpăţânat să stăm acasă. Dacă plecam la iarbă verde cu mașina, aveam liniște și mai vedea și ăsta micu’ cum arată o barză !

Lecţia de conducere

E o frumoasă zi de primăvară. O zi plină de bucurii pentru această persoană blondă încântătoare care visa de atâta vreme să se vadă la volan. Și iată, în structorul, personajul atât de amabil și atât de răbdător rostește mult așteptatele cuvinte:

— Și acum, după ce v-aţi însușit primele noţiuni teoretice, e momentul să trecem și la practică… Vă rog să vă așezaţi la volan.

— Învăţăm pe taxiul ăsta? Nu e cam vechi?

— E foarte bun. Mai ales pentru nivelul dumneavoastră…

— Dacă vreţi să știţi, vărul meu, Nelu, are o maşină cu o marcă de tigru… sau așa ceva. M-am și fotografiat în ea…

— Tigru? Poate Jaguar…

— Exact! Știţi, eu n-am fost prea tare la zoologie…

Instructorul zâmbește. Amabilitatea este o calitate pedagogică fundamentală. Totuși, ar fi cazul să înceapă…

— Așadar, ce faceţi mai întâi?

— Mai întâi mă uit în oglindă…

— Hm, da, mă rog, e util. Și pentru ce faceţi acest lucru?

— Cum, pentru ce? Dar e limpede, ca să-mi aranjez părul…

— Nu, nu pentru asta! Asta faceţi cu oglinda de acasă. Vă uitaţi în oglinda retrovizoare ca să vă aşi guraţi o bună vizibilitate prin geamul din spate…

Bun, mai departe…

Eleva duce un deget la buze și recapitulează școlărește:

— Da, trebuie să pun piciorul drept pe ambreiaj și piciorul stâng pe frână…

Instructorul oftează:

— O să vă vină cam greu să conduceţi cu picioarele încrucișate. Încercaţi normal, piciorul stâng pe ambreiaj și piciorul drept pe frână. Am spus pe frână, nu pe *accelerator!*

Eleva e ascultătoare:

— Acum e bine?

— E bine.

— Atunci de ce nu pornește?

Instructorul o privește cu curiozitate. Eleva tresare:

— Vai. Ce distrată sunt! Cheia de contact.

— Perfect, porniţi.

Dar motorul nu pornește.

— Ei, de ce nu porniţi?

— Nu mi-aţi spus dumneavoastră la teorie să nu iau niciodată mâinile de pe volan? Eu nu am trei mâini!

— Nu vă trebuie, spune instructorul perfect calm. Întoarceţi cheia cu mâna dreaptă…

Eleva se execută.

— Și acum, ce fac?

— Chiar asta voiam să vă întreb și cu…

— A, da! Trebuie să pun schimbătorul de viteză în viteza întâi…

— Și înainte de asta?

Și doar a fost prevenită că instructorii ăștia mereu caută să te încurce…

— Înainte de asta? Există o viteză mai mică ca viteza întâi? Instructorul apasă pe pedala autorităţii.

— Nu, înainte de a manevra schimbătorul de viteză, trebuie să *debreiaţi!* Să debreiaţi, nu să acceleraţi, pentru numele cui vreţi dumneavoastră!

Vă rog, nu mai apăsaţi pe frână, e inutil, oricum stăm pe loc. Apăsaţi pe pedala stângă…

— A, da! Acum e bine?

— E bine.

— Atunci, de ce nu pornește?

O clipă, instructorul are o mare îndoială cu privire la chemarea sa profesională. Și doar i se oferise un post bine remunerat de tehnician la cooperativa Metalo-Casnica…

— Dumneavoastră ce credeţi? încearcă el să se convingă că fata are un anume farmec.

— A, știu! Trebuie să dau drumul la ambreiaj!

— Da, dar ar mai trebui ceva…

— Să nu-mi spuneţi, că știu: trebuie să accelerez treptat, să fac balansul…

— Ar mai trebui ceva…

— Să nu-mi spuneţi, că știu: să dau drumul la radio! Am văzut și-n filme…

— Lăsaţi radioul și filmul…

— A, da, să dau drumul la ventilator. Nu-i așa că azi e foarte cald?

— Într-adevăr, e tot mai cald. Dar lăsaţi ventilatorul.

— Să claxonez!

— Claxonatul e interzis.

Adevărat. Atunci chiar că nu mai știe de ce nu pornește… Instructorul oftează din nou, binevoitor. (Cine îi telefonase pentru eleva asta? Trebuia să-și amintească…)

— Așadar, ce trebuie să faceţi înainte de toate?

Dacă aţi debreiat, dacă aţi pus schimbătorul în viteza întâi, dacă aţi accelerat, de ce nu pornește? Mai aveţi de făcut ceva la pornirea de pe loc. Ceva care e lângă schimbătorul de viteză, ceva foarte la *îndemână!*

— *Mână* aţi spus? A, da, știu! Cum nu m-am gândit! Să-mi pun mănușile!

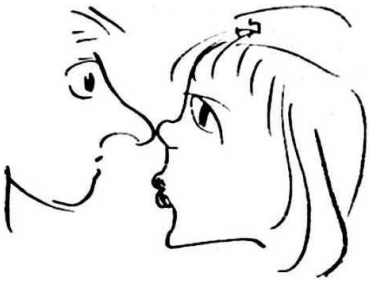

Aer intelectual

Cele mai plăcute sunt cabinetele de consultaţie ale medicilor oftalmologi. Nu tu masă de investigaţie, care seamănă cu o instalaţie medievală de-spus-tot, nu tu scaun electric ca la dentist, unde-ai spune tot dacă nu te-ar ţine cu gura deschisă. Nu trebuie să te dezbraci, nu trebuie să te apleci, nu trebuie să spui 33. Nu. Trebuie doar să te uiţi ţintă în ochii medicului, iar el se uită ţintă în ochii tăi. Eu chiar îmi aduc aminte că odată oftalmologul la care fusesem repartizat avea niște ochi mari, negri, minunaţi, încât mă fâsticisem de tot și nu mai știam pentru ce boală venisem. La plecare, din toată reţeta reţinusem doar parafa: *dr. Mioara Vasilescu.* De aceea, oamenii se duc cu mare tragere de inimă, la oftalmolog. Alexandru Alexandru – nici el nu știa cu exactitate care e numele și care prenumele — s-a dus și el cu mare plăcere să-și facă un consult oftalmotogie, mai ales că spera să dobândească pe această cale o nouă înfăţișare, care să-i dea un plus de greutate socială și profesională.

— Luaţi loc, vă rog, îl invită doctorul cu amabilitate. Și acum, spuneţi-mi despre ce e vorba.

Alexandru Alexandru zâmbi, apoi mărturisi:

— Aș dori să-mi iau și eu o pereche de ochelari. Știţi, toată lumea poartă. Îţi dau, așa, un aer intelectual.

— Hm, să vedem mai întâi dacă aveţi nevoie…

— De ce să nu am nevoie? Văd că și dumneavoastră, care sunteţi doctor, tot purtaţi. Așa că din punctul meu de vedere…

— O să ne convingem imediat care este punctul dumneavoastră de vedere, îl întrerupse medicul.

— Cum o să vă convingeţi?

Pacientul se uită în jur neliniștit.

— Foarte simplu. O să facem un examen. O să vă arăt niște litere și dumneavoastră o să-mi spuneţi ce litere sunt.

Alexandru Alexandru se decontractă. Nicio primejdie. Ba și spuse, e drept, fără să insiste:

— Cum vă închipuiţi… Eu am luat bacalaureatul cu 8,50. Într-o sesiune specială la Găești…

— Nu-mi închipui nimic, spuse doctorul. Aţi venit la mine să vă verific vederea, nu-i așa? Atunci am să vă rog să faceţi ce spun eu.

— Bineînţeles, bineînţeles. Aici dumneavoastră sunteţi șef.

Ţinea să-i rămână agreabil.

— Fiţi atent! Aici pe perete am un panou. Îl vedeţi?

— Cum să nu! L-am văzut de cum am intrat. E foarte frumos.

Doctorul făcu un gest ca pentru a alunga o muscă:

— Pe mine nu mă interesează dacă-l găsiţi frumos. Mă interesează să-mi spuneţi ce literă este asta de aici.

Și o atinse cu un băţ lung ca un tac de biliard.

— Din punctul meu de vedere este *A.* Vreau să spun A mare de tipar.

Doctorul alungă o altă muscă:

— Eu nu vă întreb dacă din punctul dumneavoastră de vedere e *A.* Vă întreb doar atât: ce literă este?

— Și nu e *A?* întrebă Alexandru Alexandru nedumerit.

— Ba da. Și asta de aici?

Îi indică o altă literă de pe un rând mai jos.

— E mai mică decât litera de sus, spuse pacientul.

— Da, e mai mică. Ce literă este?

Alexandru înghiţi un nod, totuși ţinu să precizeze:

— Din punctul meu de vedere e litera *B.*

De data aceasta, doctorul îşi pierdu vizibil răbdarea:

— Vă rog să nu mai insistaţi cu punctul dumneavoastră de vedere. E *B* și atât. Dar asta de aici, sări el cu băţul tocmai pe rândul cel mai de jos.

— Aaa, e mică de tot, dar eu o văd foarte clar. E *F.*

Medicul îl cercetă cu uimire:

— E extraordinar! Vedeţi cumva și ce scrie aici pe rama panoului?

— Acolo unde e ștampila policlinicii? Și numărul acela de telefon scris cu creion chimic: 27 14 32 *Florica?*

Doctorul așeză cu grijă bagheta pe birou. Își aprinse fără grabă o ţigară încercând să-și stăpânească tremurul degetelor. Apoi spuse cu un oftat:

— Sunteţi într-adevăr formidabil! Aţi trecut examenul cu brio.

Alexandru Alexandru se ridică în picioare. Faţa lui radia de fericire:

— Vă mulţumesc, tovarășe doctor. În cazul acesta îmi daţi ochelarii, nu-i așa? Știţi, ochelarii îţi dau, așa, un aer intelectual…

Mărţișoare

Nu există sentiment mai reprobabil decât gelozia. Este de-a dreptul — să spun cuvântul, deși e tare – primitiv, să vezi în spatele celor mai banale, celor mai obișnuite gesturi și situaţii tot felul de mașinaţii și conspiraţii menite, chipurile, să profite de buna ta credinţă. Din ci te am constatat dintr-o investigaţie proprie, există doar două feluri de bărbaţi. Din prima categorie fac parte cei care recunosc cu îndârjire că sunt geloși:

— Ei, da, n-am niciun motiv, dar sunt gelos! spun aceștia.

Din a doua categorie fac parte bărbaţii care, deși nu au niciun motiv, nu recunosc că sunt geloși. Mai există și o a treia categorie foarte restrânsă din care fac parte numai eu. Pur și simplu, eu nu cunosc acest cuvânt. În definitiv, poate trece drept gelozie simpla curiozitate de a primi un răspuns edificator la o întrebare normală? Iată, de exemplu, la 1 martie mi-am întrebat soţia cu tonul cel mai simplu:

— Poţi să-mi spui și mie de la cine ai primit toate mărţișoarele alea? Cred că ai

pe puţin o duzină…

— Ei și tu, o duzină! Dacă sunt vreo zece. Așa e obiceiul.

Ciudat. De ce nu-mi răspunde la întrebarea pusă? Sunt nevoit să insist.

— Da, obiceiul e frumos. Dar să luăm, de exemplu, pisoiul ăsta. De la cine îl ai?

— Nu-i așa că-i drăguţ? Au început să facă lucruri pline de fantezie. Un cap cu doi ochi mari verzi de mărgea și o mustaţă de sârmă…

— Și de la cine ai spus că-l ai?

— Pisoiul?

— Da, pisoiul, doar despre pisoi vorbeam!

— De la Sanda.

— Care Sanda?

— Sanda Cojocaru, secretara directorului. Nu-i așa că-i drăguţ din partea ei?

— Și homarul?

— Și homarul e foarte drăguţ.

— Nu, eu întrebam de la cine ai homarul?

— De la Mioara.

— Care Mioara?

Aflu că Mioara lucrează la contabilitate, că e foarte harnică și că face niște pulovere extraordinare. Nu, homarul nu l-a făcut ea, dar are gust, știe să aleagă.

— Și cărăbușul? E de aur?

— Fii serios, cum o să fie de aur!

— De la cine îl ai?

— De la Georgescu.

— Aha!

— Niciun „aha”, de la Georgescu Eulampia. Noi însă îi spunem Georgescu, pentru că mai avem o fată pe care o cheamă Eulampia.

Înţeleg că pot fi greșit înţeles și nu mai insist. Trec la alt mărţișor.

— Asta e o păpușică?

— Nu, e un ursuleţ. Nu e prea reușit, dar gestul contează.

— Gestul cui?

— Gestul celui care ţi-l oferă.

— *Celui?*

— Adică ce vrei să insinuezi?

Nu, nu voiam să insinuez nimic. Pur și simplu întreb:

— Eram curios cine ţi l-a dăruit.

— Manolica.

— Manolică?

— Ce ai, dragă? Am spus Manolica, diminutivul de la Manuela. Ce, n-o știi pe Manuela? Doar am fost la nunta ei anul trecut.

Da, într-adevăr, cum de uitasem? în fond, ce importanţă are. Doar mai avea atâtea mărţișoare. De exemplu, sticluţa aceea de parfum.

— De la cine e?

— Hai că ești nostim. Păi asta e chiar sticluţa pe care mi-ai adus-o tu.

A, nu! Nu despre aceea era vorba. Eu întrebasem despre sticluţa cealaltă cu parfum franţuzesc.

— A. asta?! Asta mi-a dat-o Angola. Are o soră stewardesă și ne-a dat la toate din birou câte un eșantion fără valoare.

Renunţ. Mă întreb însă contrariat de unde izvorăște curiozitatea asta ciudată de a cunoaşte toate colegele soţiei mele și gusturile lor în materie de mărţişoare?

Precocitate

E ora 4 după-amiaza. Liniște și cald. Foarte cald.

Deodată, în apartamentul de la etajul doi, în care locuiește familia Enache, răsună violent soneria.

— Ia vezi, dragă, cine e…

În pijama, cu ziarul în mână, Enache somnolează în penumbra camerei cu storurile trase.

— Nu e nimeni, constată nevastă-sa, privind prin luneta ușii de la intrare.

— Cum nu e nimeni? Tu nu auzi că sună?

— O fi vreo pisică, spune nevasta cu seriozitatea cu care unii știu să fie spirituali.

— Atunci descinde și spune-i: „Nu sunaţi, câine rău”.

Curiozitatea e totuși mai puternică. Eufrosina deschide și descoperă, cu uimire, în faţa ușii, un prichindel de vreo opt-nouă ani.

— Pe cine cauţi, băieţel?

— Pe dumneavoastră, tanti…

— Serios? Dar nici nu ajungi la sonerie.

— Eu nu, dar bățul ăsta ajunge.

Are haz puștiul și un farmec, nu știu cum. Familia

Enache n-are copii, dar îi iubește pe ai altora.

— Și ce vrei, băieţel? întreabă Eufrosina cu du ioșie.

— Vreau să vin la dumneavoastră în vizită!

E într-adevăr amuzant. De altfel — îşi amintește – l-a mai remarcat și înainte prin curte.

— Mi se pare că ne cunoaştem, spune Eufrosina.

Băieţelul încuviinţează.

— Da. Ne-am mai întâlnit o dată în lift și dumneavoastră aţi spus: „Uite, Mișule, ce băiat drăguţ”!

Eu eram. Mișu… pardon, nenea Mișu e acasă?

— Hai, intră, băiatule, îl invită Eufrosina. Apoi îşi cheamă soţul. Vino să vezi cine era pisica. Vrei dulceaţă cu apă rece? îl întreabă pe micul musafir.

— Adă mai bine o bere, face Enache jovial.

— Mulţumesc, dar nu vă deranjaţi, spune puștiul.

Bravo, e și bine crescut.

— Și cu ce ocazie ai venit la noi în vizită? se interesează Eufrosina.

— Cu ocazia că la noi nu e nimeni…

— Aha, ţi-e frică să stai singur în casă! spune complice Enache.

— Nu mi-e frică deloc, spune băiatul vexat. Da' nu pot să intru, că tata și mama au plecat de acasă și m-au lăsat încuiat afară!

Și adaugă repede, înţelegând privirea critică a gazdelor.

— De fapt, vă spun dumneavoastră că știu că n-o să mă spuneţi: ei m-au strigat, dar eu m-am ascuns și n-am răspuns…

— Ţţţţţ, face Enache. Nu e frumos cum ai procedat…

— Asta așa e, dar dumneavoastră ce-aţi fi făcut în locul meu? Că eu mă jucam de-a v-aţi-ascunselea cu niște băieţi mai mari — poate-l știţi pe unu' Gore – și dacă ieșeam, pe urmă mă băteau. Așa că, am zis, mai bine să mă bată tata.

Soţii Enache schimbă priviri amuzate.

— Serios? Te bate tata?

Între timp, Eufrosina a adus totuși trataţia: dulceaţă pentru băiat, bere pentru Mișu.

— Tata e cel mai bun om din lume, spune puștiul cu convingere. Dar uneori n-are încotro. E greu să ai copii. Ai o răspundere. Și pe urmă, mai e ceva. Tata spune, spune și până la urmă uită.

— Cum îl cheamă? întreabă Enache.

Puștiul mai adună gânditor cu linguriţa o cireașă de pe farfurioară.

— N-are niciun rost să vă spun. V-a spus chiar el de câteva ori și tot aţi uitat. Are serviciul la dumneavoastră, la registratură.

— Ia te uită! exclamă Eufrosina.

Mișu încearcă să-și aducă aminte.

— O fi cel cu mustaţă neagră, spune mai mult pentru el.

— Nu, pe cel cu mustaţă l-aţi concediat anul trecut. Ac' tata lucrează și în locul lui…

Enache îl bate pe umăr:

— Bravo, înseamnă că tatăl tău e un om de ispravă.

— Tata? Se vede că nu-l cunoaşteţi! Când vine vreo hârtie de la dumneavoastră, până n-o rezolvă, nu se lasă. Uneori vine foarte târziu seara acasă.

E o adevărată plăcere să vezi un băieţel care, chiar la vârsta asta, se mândrește cu tatăl lui.

Arșiţa amiezii s-a mai potolit. Un colţ de umbră cuprinde terasa.

— Hai să ieșim la aer, că aici ne-am copt de tot, spune Enache.

— Aveţi o terasă clasa întâi, apreciază micul oaspete. Vedeţi, noi stăm acolo, la etajul 10, și de câte ori vă vedem pe fereastră, tata zice: „Uite, vezi, Gigele, acela e tovarășul Enache, un om bun și drept".

— Da? Așa spune? Enache îi aruncă o privire nevesti-sii.

— Și mama spune, continuă puștiul: „Vezi, Vasile, ce noroc ai avut să nimerești cu serviciul la tovarășul Enache?"

— E o femeie cumsecade, mama ta. Se înduioșează Eufrosina.

— Păcat că tata nu știe să se descurce în viaţă, clatină din cap băiatul, cu acea maturitate surprinzătoare a copiilor precoce.

— Cum așa? se miră soţii Enache.

— Pentru că de când locul lui nenea cu mustaţă a rămas vacant, tata n-a reușit în niciun fel să fie promovat. Are vechime, are studii, e apreciat de colegi…

— Și atunci, de ce? Nu înţeleg, spune involuntar Enache.

— Chiar așa spune și mama: „Nu înţeleg, măi Vasile, de ce nu te duci tu în audienţă la tovarășul Enache. Un om ca el te va înţelege, te va ajuta”.

— Și tatăl tău de ce nu se duce? întreabă puţin enervată soţia lui Enache.

— A făcut scris. Zice că nu îndrăznește să-l deranjeze pe nenea Mișu. Așa zice, că sunteţi bun și drept, dar foarte ocupat.

— Vezi, dragă, colaboratorii mei mă cunosc foarte bine…

— E adevărat că a încercat să vă spună ceva când v-a întâlnit în ascensor. Chiar ne-a povestit și nouă. V-a spus: „Cu toată căldura, vă rog să mă primiţi…”

— Da? Și eu ce i-am răspuns? Chiar că nu mai ţine minte!

— Dumneavoastră aţi spus: „Te primesc, Ionescule, te primesc, dar să mai treacă puţin căldura asta că nu se mai înţelege om cu persoană”.

Enache izbucnește în râs. „Chiar așa i-o fi spus?

Oricum, puștiul le povestește cu un haz teribil”.

— Dar să știţi că pe tata nu-l cheamă Ionescu. Îl cheamă Iftode. Iftode Vasile.

— Aaa, Iftode! Bineînţeles, ia te uită! Dar știi că semeni cu el?! Nici nu știam că are un flăcău atât de isteţ!

Băieţelul se scoală de pe scaun.

— Pe mine acuma să mă scuzaţi, că mă duc acasă. Or fi venit și ai mei din oraș și n-aș vrea să fie îngrijoraţi. Vă mulţumesc pentru găzduire.

Eufrosina îl conduce la ușă:

— La revedere, băiatule, și să mai vii pe la noi !

— Mulţumesc, tanti. Pot să le spun acasă că am fost la dumneavoastră în vizită?

— Cum să nu! Transmite-i salutări lui Ionescu…

— Iftode, îl corectează băiatul.

— Iftode Vasile, precizează zâmbind soţia lui Enache.

— Așa-i, n-am să uit. Poţi chiar să-i spui, adică lasă, văd eu mâine ce-i cu postul ăla de la registratură…

De cum a intrat în casă, deși a încercat s-o facă fără zgomot. Gigel e luat în primire:

— Pe unde mi-ai umblat, împieliţatule? Cum ne odihnim și noi puţin după masă, tu, gata, ai și șters-o la joacă. Unde-ai fost?

Admonestarea este însă fără asprime.

— Auzi, tăticule, am cu matale o problemă…

Iftode îşi cunoaşte odrasla, așa că ia o figură cât se poate de serioasă:

— Mă rog, dacă ai o problemă, s-o auzim…

— Dacă te face pe matale referent-șef, îmi iei și mie o trotinetă?

Iftode izbucnește în hohote de râs:

— Trotinetă?! Bicicletă îţi iau!
— Auzi, tată, nu vrei să rămânem la trotinetă?
— Nici în ruptul capului! Am zis bicicletă, bicicletă rămâne !
Gigei îl privește pe gânduri, cu un zâmbet vag în colţul gurii. Deh, tu ai vrut-o, tăticule…

O lacună nejustificată

Pur și simplu, nu înţeleg! Am citit tot ce s-a scris și s-a publicat în literatura mondială, și nimic ! Niciun cuvânt, nicio aluzie. Și totuși, faptul este izbitor.
Numai dacă în mod ostentativ nu vrei, atunci e posibil să nu vezi! Ei, bine, mă refer la faptul că un număr important de opere literare sunt în fapt *scrieri turistice.* Vai nu, nu mă refer la acele pedante și odioase „jurnale intime", scrise anume pentru a fi publicate, la acele *impresii* adunate cu migală din pli ante și reclame sau la reportajele de școlar sârguincios dornic să-și îndrepte nota la geografie. Nu mă refer nici la marile *cărţi de călătorie* — să citez măcar cea lăsată de Marco Polo — adevărate documentare artisttice de neînlocuit. Am în vedere opere literare majore, opere importante, opere de referinţă, într-un cuvânt *capodopere!* Scrise în cele mai diferite epoci și supuse legilor vremii, ele ascund în adâncuri aceleași impulsuri, aceeași chemare la care e sensibil și omul secolului XX.

O, *Muză, povestește-mi de bărbatul*
(care) (…)
Nemernici amar de ani pe lume
Și cunoscu pe drumul lui tot felul
De oameni, de orașe și de datini…

Ce program mai evident și mai în deplin acord cu scopurile turismului?! Și nu vă este cunoscut interogatoriul de mai jos? Nu aţi răspuns dumneavoastră înșivă la el, în diferite forme?

De *unde, cine ești? Și cum se cheamă*
Orașul și părinţii tăi? În care
Corabie-ai sosit? (…)
Că n-ai venit pe jos de bună seamă.
Căci voi să știu: vii oare ntâia dată?

Odiseea! Nu spunem adesea și-n zilele noastre când, așa cum se știe, condiţiile de călătorie sunt mult schimbate, că excursia pe care am făcut-o a fost „o adevărată odisee"?
Dar Candide? Nu este orice turist în bună măsură un candid? Voltaire îşi descria eroul „cumpănit în judecăţi și având spiritul simplu", deci receptiv și permeabil

dispus să observe și să învețe, căci romanul volterian este, în fapt, o parabolă a educaţiei intelectuale. (Nu ne mai oprim aici și asupra lui *Micromegas,* spaţiul cosmic nefiind la urma urmei decât un spaţiu convenţional).

…Doi călători ciudaţi străbat drumurile Spaniei. La hanurile la care opresc, se află că se numesc Don Quijote de la Mancha și Sancio Panza. Vă amintiţi?

Și ce este celebrul periplu altceva decât un minunat roman eroicomic al călătorului *căruia îi șade bine cu drumul !* Veţi spune, împreună cu întreaga exegeză a picarescului, că romanul lui Cervantes este o nemuritoare satiră a literaturii cavalerești, manieriste și decadente. Nimic mai adevărat ! Dar ce altceva este — nu poate să nu fie! – turismul decât confruntarea (sau înfruntarea) ideilor preconcepute, a clișeelor culturale (sau inculturale) cu realitatea uneori lipsită de poezie, poate chiar brutală, dar alteori încărcată de romantism tocmai unde nu te aștepţi! Donquijotismul? Care turist nu s-a luptat și el cu morile de vânt (mori mărunte care macină fapte fără importanţă sau morile minate de vânturile ideilor abstracte).

…Văzut-am stări, ce-a le descrie / nu știu, nu pot, cili au să se scoboare, exclamă Dante când, după ce a cutreierat Infernul și Purgatoriul, ajunge în Paradis.

Și care turist n-a păţit și el asemeni, ca să nu subscrie la cuvintele lui Dante. *Căci stând aproape ţintei-o vrere ine / atât ne-absoarbe-al minţii noastre-avânt! / Că taie-al minţii drum să mai revie.*

Am cutreierat Spania (să fie S. ţara turismului prin excelenţă? n.n.) în *lung și-n lat (…) și am cunoscut o grămadă de oameni…* (laitmotivul călătoriei și al cunoaşterii străbate, practic, întreaga literatură).

Lazarillo de Tormes! E oare o simplă coincidenţă alegerea acestui nume, *lazarillo* însemnând, în limba spaniolă, *ghid* și încă unul care duce de mână un orb?! Opera lui Camillo José Cela se termină cu *„Cartea a noua — unde povestesc cum și însoţit de cine am ajuns în capitală și unde închei prima parte a povestirii despre colindările mele !.* Fără alte comentarii.

Despre Gulliver nici n-are rost să mai vorbim! Și copiii știu că e o carte de călătorii. Iar dacă ţinem neapărat să identificăm ţările Liliputului, Brobdingnag sau Laputei, o vom face cu mult mai multă ușurinţă azi decât în timpul prudentului Jonalhan Swift.

Robinson Crusoe și-a depășit de mult anecdota (o posibilă ipostază turistică) și a devenit un *concept,* o *stare* a individului pus în situaţia să se descurce singur în mijlocul elementelor, dacă nu neapărat ostile, dar de cele mai multe ori indiferente.

Dar la urma urmei, stimaţi istorici literari, esteticieni, eseiști și critici, nu este orice scriere de o minimă valoare, o aventură a spiritului în timp și spaţiu? Nu este orice capodoperă explorarea unui continent necunoscut bântuit de principii potrivnice?

Trebuie să conced că dacă nu s-a constituit (încă) o viziune turistică asupra literaturii, de vină suntem, în primul rând, noi, turiștii! Căci n-am izbutit până în prezent să ne impunem un statut moral, spiritual și intelectual cu un ascendent de înaltă autoritate.

Parafrazând cunoscutul dicton napoleonian, putem spune că *fiecare călător are în raniţa sa „Memoriile unui turist”.* Dar numai unul a semnat Stendhal.

Cinefil specializat

Pe terasa hotelului nostru e foarte plăcut. Marea, cu culorile ei schimbătoare, cu spuma albă a valuri lor, se vede până departe. E răcoare sub umbrelă și stăm în fotolii comode sorbind băuturi cu gheaţă. Despre ce vorbim? Cum e și firesc, în vacanţă fiind, vorbim despre filme! Prietenul meu, Gelu M. e inginer la o uzină chimică, face sport, are o frumoasă viaţă de familie (soţie și doi copii) și din partea lui mă așteptam cel mai puţin la păreri extravagante. După ce am discutat un timp despre filmele văzute în oraș și la televizor, ne-am confruntat aprecierile. La un moment dat, Gelu îmi spune că în realitate pe el nu-l interesează aproape defel filmele noi în care, de regulă, totul e previzibil („de altfel, și cronicile nu fac altceva decât să identifice cine după cine s-a luat, cine pe cine l-a influenţat, cine de la cine s-a inspirat etc.”), în timp ce numai în filmele *vechi,* totul e suspans. Neprevăzut, mister!

Am ridicat din umeri, dar el a insistat:

— Poţi să vezi de 10 ori același film și el va fi de fiecare dată altul!

— Adică cum?

Glumea? Vorbea serios?

— Adică, pe măsură ce pelicula se învechește și se rupe…

— Se lipește, am spus eu involuntar.

— Exact și se obţine o nouă variantă

Gelu vorbea serios.

— Să luăm un exemplu…

Inginerul simţea nevoia demonstraţiei.

— Ai văzut Contele de Monte Cristo?

— Cum să nu, am citit și cartea!

— Perfect! Atunci să-ţi povestesc ultima ecranizare. Am văzut-o chiar aici, pe litoral, la o grădină…

Mi-am aprins o ţigară și am așteptat cu curioztate amuzată relatarea.

— Așadar, Edmond Dantes era un tânăr și frumos marinar. El era îndrăgostit…

— De fata armatorului Morel, l-am întrerupt eu.

— Da’ de unde! a sărit Gelu. Nu apare nicio fată.

El era îndrăgostit, pur și simplu de mare. După cum probabil îţi aduci aminte, trebuind să plece din nou în cursă, i se înmânează o scrisoare ultrasecretă…

— Scrisoarea care putea să-l compromită pe judecător, care era fiul bătrânului bonapartist. Cum să nu-mi aduc aminte?!

Gelu mă privi cu compătimire.

— Vezi-ţi de treabă, ce bonapartist? Nu apare niciun bonapartist. Nici tânăr, nici bătrân…

— Şi atunci de ce-l arestează gărzile?

— Reiese că Dantes a comis o presupusă contravenţie poștală, pentru că în scena următoare îl vedem intrând…

— La poștă!

— Nicidecum. Îl vedem intrând în fioroasa închisoare din castelul If…

Da, acesta e de fapt marele secret al artei cinematografice. Efectul de montaj! Crucișătorul Potemkin, celebrul film al lui Eisenstein, n-a fost și el montat în numeroase variante? În definitiv, ruperea și lipirea unei pelicule nu duce la un nou montaj și deci la un nou film?

— Și acu', urmează toată povestea cu evadarea lui, cu comoara am continuat eu.

— Care comoară? Ascultă, tu îmi povestești cartea!

— Dar în film cum e?

— În film nu e! în film, după ce-l vezi pe Dantes sărind în mare, cusut pe dinăuntru și cu un cuţit în dinţi, în scena următoare îl vezi coborând dintr-o trăsură.

— O adevărată lovitură de teatru!

— Este! Pentru că trăsura chiar la teatru îl du cea, unde urma să se întâlnească cu logodnica lui.

— Logodnica lui nu s-a măritat cu altul?

— Asta știi tu, că ești băiat citit. În film e o actriţă care spune că-l iubește de mult. Dantes îi propune să se mărite cu el, ea acceptă și o pornesc împreună…

— Spre viitorul lor cămin conjugal, spun ironic.

— Asta nu se arată în film. Reiese că pornesc împreună spre viitorul lor luminos.

Dacă mă gândesc bine, noua variantă pe care o văzuse Gelu nici nu era atât de rea. Oricum, vechiul subiect, de ce să n-o recunoaştem, era de mult banalizat.

O floare în dar

Un tânăr cu aer visător, purtând ochelari groși, intră la florăria „Panseluţa” și, nevăzând pe nimeni, rămase o clipă locului.

— Ce doriţi? se auzi o voce feminină ce venea din spatele unui uriaș ghiveci or namental cu pomi pitici exotici.

— Nu vă supăra şi, ştiţi, mâine e ziua logodnicei mele. Ce mă sfătuiţi să-i trimit?

Vânzătoarea ieși de după ghiveci. Era o persoană mai în vârstă, care nu primise niciodată flori în dar.

— Trimiteţi-i un tort mare de ciocolată cu „la mulţi ani!”

Tânărul tresări speriat:

— Aici nu-i florărie?

— Da da, dar mi-aţi cerut părerea…

Vizibil ușurat, cumpărătorul se explică încurcat:

— V-am cerut părerea în specialitatea dumneavoastră. Floricolă. Adică, ziceam, ce floare să-i trimit…

— Luaţi-i niște orhidee. Sunt plante exotice, dar pe care le obţinem în serele noastre.

Tânărul aruncă o privire alarmată spre imensul ghiveci de pe tejghea.

— Unde vă uitaţi? Aici sunt, i le arată vânzătoarea. Nu-i așa că sunt superbe?

— Mdaa, cred că într-adevăr sunt minunate, în cuviinţă tânărul scoţându-şi ochelarii ca să-i şteargă cu batista. Adăugă zâmbind jenat: Ştiţi, când sunt emoţionat, se aburesc…

Acum vedea bine orhideele. Dădu energic din cap:

— Le iau! Punei-mi cinci crenguţe.

— Costă 25 de lei floarea, spuse în treacăt (știa ea de ce) vânzătoarea.

— Vai de mine, nu contează! Doar le iau pentru logodnica mea.

— Foarte bine! Dar e util să observaţi că pe fie care crenguţă sunt cinci, șase flori, ceea ce înseamnă (făcu înmulţirea cu creionul pe o hârtie de ambalaj) 675 de lei. Și încheie impasibilă: Se obţin foarte greu, în seră…

Tânărul se făcu alb ca varul.

— Cât? Bine, dar asta e o nebunie! Ce-o să creadă Mioara?

— O să creadă că pentru ea sunteţi în stare de orice nebunie, spuse vânzătoarea cu vădită plictiseală.

— Nu, nu ! O să creadă că sunt un risipitor, un nesăbuit, un iresponsabil. Și, după ce ne vom căsători, o să-mi amintească toată viaţa că am fost în stare să arunc șase sute șaptezeci și cinci de lei pentru o persoană care nici măcar nu era soţia mea! Nu! Altceva.

Îşi roti privirea mioapă prin magazin:

— Vad acolo în vitrină niște splendori albe și roz. Daţi-mi-le pe acelea!

— N-o să le puteţi lua…

— De ce? Elanul tânărului scăzuse. Sunt tot din cele scumpe?

— Cele albe și roz din vitrină sunt pictate pe geam.

Răspunsul suna calm. Un calm perfect.

— A, da? Ştiţi, eu când sunt emoţionat… se scuză logodnicul.

— Știu, vi se aburesc ochelarii.

— De aceea v-am și rugat să mă sfătuiţi, ca o mamă…

Deși miop, tânărul înţelese că a făcut o gafă. Se corectă repede:

— Ca o soră…

— Vă sfătuiesc, ca o specialistă floricolă, spuse vânzătoarea sec, luaţi garoafel

— Da, cum nu m-am gândit! Garoafele sunt frumoase, colorate, miros…

— … a garoafe!

— Aveţi dreptate. Aveţi garoafe?

— Avem.

— Puneţi-mi una, ceru tânărul după o scurtă ezitare.

— Va costă cinci lei.

— Poftim? Numai cinci lei?

— Vi se pare scump? Vânzătoarea îl privi ironic.

— Dimpotrivă! E derizoriu…

— În definitiv, dumneavoastră o puteţi plăti cât doriţi. Vă dau și bon.

— A. nu! Dacă ăsta e preţul… Eu nu obișnuiesc să mă tocmesc.

— Atunci, v-o împachetez?

Dădu evaziv din cap. Ce-o să creadă Mioara? Că e un zgârcit, un cârpănos…

— Vă propun o floare clasică. Nimic mai potrivit pentru o logodnică. Nu sunt nici scumpe, nici ieftine. Frumoase, discrete, colorate…

Tânărul se însufleţi:

— Ce anume?

— Anemone.

Însufleţirea i se stinse.

— Anemone are, și încă veritabile.

— Și ale noastre sunt veritabile, răspunse înţepat vânzătoarea.

— Da, dar ale dumneavoastră sunt Popești-Leordeni, pe când ale Mioarei sunt Ștefan Luchian.

Vânzătoarea ridică din umeri. Acum știa cum se va termina povestea. Se reașeză pe scăunelul din spatele tejghelei.

Tânărul făcu un nou tur de orizont prin magazin. Privirea i se opri pe masa de lângă casă.

— M-am hotărât: daţi-mi floarea aceea!…

Vânzătoarea îi urmări privirea. Spuse alb:

— Aceea nu se vinde.

— De ce nu se vinde? Nu e în magazin? Nu e floare?

— Ba da, dar floarea aceea face parte din inventarul nostru. Nu e de vânzare.

— Totuși, vă rog foarte mult, faceţi o excepţie.

— Imposibil.

— Insist.

— Insistaţi inutil. Floarea aceea nu se vinde la noi…

— Dar unde?

— La Electrotehnica…

— Poftim?

— Floarea aceea este o veioză.

— O veioză?! Extraordinar! La asta nu m-am gândit. Și adăugă cu recunoștinţă în glas: Știam eu că o să-mi daţi o idee bună. Vă mulţumesc.

Tânărul ieși voios din florărie. Și în timp ce traversa spre Electrotehnica îşi spunea plin de încântare: „Practică, frumoasă și nu se ofilește. Cel mult îi mai schimbi din când în când un bec”.

Într-adevăr, cine mai oferă azi logodnicei flori?

Pur și simplu, flori!

Eroul negativ sau puterea artei[3]

Poate n-o să mă credeţi, dar nu mai vreau să joc croi negativi. La început, abia așteptam să fiu distribuit într-un personaj cât mai antipatic, odios chiar.

Cine nu știe cât de insipide sunt rolurile pozitive! Dacă ești soţ, ești cumsecade, om de casă, săritor. Dacă ești director, ești harnic, politicos, plin de grijă pentru buna desfășurare a producţiei. Ce să faci cu un asemenea rol, ce să creezi dintr-un asemenea personaj?

De aceea, toţi ne băteam pentru rolurile personajelor negative. Nerași, cu ochii injectaţi, duhnind a pepsi, băgând un pumn de zahăr tos sau pesmet în carburatorul inginerului-șef, umblând noaptea prin locuri întunecoase și rostind ameninţări lugubre, astea roluri!

Simţi sala cum te urmărește, cum speră să fii dat cât mai repede pe mâna miliţiei… Și totuși, de la o vreme, am început să refuz astfel de roluri… Deunăzi, m-am dus să mă bărbieresc și-l văd pe meșterul Pamfil că se uită cam ciudat la mine. Cum mânuia briciul, m-a cuprins o stare de neliniște…

— Ce e, Pamfilache, ce te uiţi așa la mine?

— V-am văzut aseară în lago… Pe cuvânt, și eu care vă stimam… Era o adevărată plăcere pentru mine să vă fac o frecţie, să vă tund… Cum aţi putut să faceţi una ca asta? Femeia aceea cumsecade… și bărbat-su… a căzut în cursă ca un nătăfleţ…

— Pamfilache, așa e piesa… Eu n-am făcut decât să joc un rol…

— Lăsaţi. Știu eu… Doar nu e prima oară că merg la teatru. Am văzut cu câtă răutate aţi făcut totul. Am înţeles că, de fapt, aveaţi ce aveaţi cu colega, cu soţu'… Ehe, lăsaţi că știu eu! Invidia, invidia asta care face atâta rău…

Daaa… Aprovizionarea mi-o fac de obicei la *Alimentara* din blocul nostru. Oameni drăguţi, atenţi, delicaţi… Când primesc ceva mai așa, mai deosebit, îmi dau și mie. Zilele trecute, am intrat și zic: „să iau și eu vreo câteva sticle de vin". Duminică e nunta de aur a socrilor…

Da' numai că sare Gabi, o fată vioaie și politicoasă:

— Aţi putea să mai lăsaţi năravul ăsta…

— Poftim?

— Ce. Nu v-am văzut? Aseară în *Scrisoarea pierduta*… „Eu, cu cine votez?

— Și ţi-a plăcut?

— Cum să-mi placă?! Ca să fiu sinceră, nici nu știu ce zice soţia dumneavoastră… Se poate să fiţi mereu „făcut"?

— Auzi, Gabi, să știi că nu eram făcut deloc. Așa e rolul. Trebuia să mă prefac…

— Lăsaţi, nu mă lua ţi pe mine cu rolu', cu… Ce credeţi că dacă n-am școli mari, nu pot să deosebesc un om treaz de unul care e băut?

---

[3] Din măturisirile unui foarte cunoscut actor de teatru care a dorit să rămână anonim (n.a.).

Am lăsat ochii în jos. Se strânsese lumea, care, neauzind începutul discuţiei, începuse să-mi zică:

„Bravo, om serios eşti dumneata? Umbli matol…Halal!”

…Asta nu-i nimic. Capac la toate l-a pus ultima piesă poliţistă a lui Pavel Delciu. Eu îl jucam pe asasin, intriga era foarte bine ţesută şi eram demascat abia în ultima scenă. Spectatorii se foiau pe scaun într-un elan interior de a veni în sprijinul organelor de anchetă. Şi când, la un moment dat, locotenentul Mitea, în mijlocul scenei, întreabă: „Oare cine să fie criminalul?” aud din sală pe un’ că strigă:

— Demetrescu! Ăla gras şi comic. Luaţi-l, el e criminalul! îl cunosc că stă la noi în bloc.

Vedeţi, de aceea nu mai vreau să joc personaje negative. Drumurile artei sunt greu de pătruns, reacţiile spectatorilor dintre cele mai neaşteptate.

Nu vă supăraţi, n-aveţi un rol de director inimos, plin de iniţiativă şi politicos cu subalternii?

O ipoteză

Aveam de luat două zile recuperare, plus duminica, se făceau trei zile libere. Nevastă-mea avea o lucrare acasă şi putea să se aranjeze. Aşa se explică faptul că mi-a venit o idee excelentă:

— Ce-ai zice, iubito, dacă am face o mică excursie?

Mă simt cam surmenat şi cred că nici ţie nu ţi-ar prinde rău să-ţi mai împrospătezi impresiile…

— Ce-aş putea obiecta? spuse nevastă-mea cu ironie binevoitoare. Ca de obicei, tu eşti responsabil cu ideile bune…

Am apăsat pe butonul videotelefonului de bloc şi am avut noroc să-l găsesc pe administrator acasă:

— Salut, nea Griguţă! Aş vrea să ştiu dacă sala de turism e liberă săptămâna asta?

Bătrânul Grig era cu fălcile săpunite. Trecu repede cu depilatorul cu laser pe obraz, se „şterse” cu dușul de aer cald, apoi îmi făcu un semn să aştept. L-am văzut cercetând graficul afişat deasupra biroului.

— Hm, s-ar putea aranja ceva… Te deranjează dacă mai vine cineva?

— Cine?

— Inginerul Berindei cu nevastă-sa…

Îl ştiam. Erau tineri şi simpatici amândoi. El lucra ceva la Centrala solară de pe Ceahlău şi ea făcea naveta pentru că nu voia să renunţe la catedra de *limbaje de programare* de la Bucureşti. Deci, nu nu mai că nu mă deranja, dar eram chiar bucuros de societate. Am acceptat.

— În regulă, Grig, atunci de mâine după-amiază până duminică seara, *rezervat în exclusivitate!*

Prietenia cu familia Berindei s-a legat instantaneu.

Era și firesc. Așa se petrec lucrurile în orice excursie.

— Bei ceva? m-a întrebat Marc.

— Hm, știu eu, poate un suc de fructe…

— E-n regulă, ţi-l pregătește Olga. Eu am să beau ceva mai tare dacă faptul nu te contrariază…

Am ridicat din umeri. Oricum, preluasem condu cerea grupului și acum aveam puţină treabă. Eram nerăbdător să cer calculatorului câteva programe instructiv-distractive ca, pe baza propunerilor lui. Să elaborăm un plan-sinteză. Câteva sunete scurte, câteva beculeţe de control clipind colorate și pe terminalul calculatorului au apărut 5 programe-temă.

1. Roma antică.
2. Catedralele gotice din Franţa.
3. Moravuri caracteristice la Londra.
4. Vânătoare de tigri pe elefanţi în India.
5. Schi și săniuţe în Terranova.

Era într-adevăr destul de variat. Nevastă-mea a refuzat însă categoric *vânătoarea de tigri.*

— Nu-s chiar atât de înapoiată cum vrei tu să insinuezi, mi-a spus ea supărată. Știu bine că bietele animale nu mai sunt ucise ca pe vremuri, ci pur și simplu adormite cu proiectile somnifere. Și totuși, procedeul redește aptă probabil vechile violenţe ale vânătorii primitive…

Îmi cunoșteam nevasta, așa că n-am insistat. În fond, și cu 4 itinerare, programul se anunţa destul de încărcat. Am schimbat o privire complice cu Marc și 0lga, care au acceptat la rândul lor să renunţe la vânătoare.

— Ca să fiu sinceră, aș lăsa schiul și săniuţele la urmă, mai mult pentru voi. Cu naveta pe care o tot fac pe Ceahlău, schiul mă cam obosește. În schimb, aș petrece un timp mai îndelungat în Roma antică…

Ne-am declarat cu toţii de acord cu propunerea Olgăi. Marc a ezitat totuși, întrebându-mă dacă insist ca transpunerea în epocă s-o facem prin *cronoportaj* sau prin *translaţie paralelă.* Îi era pur și simplu frică să nu apară vreo defecţiune la aparatul de călătorit în spaţiu-timp și să întârzie la serviciu.

— Ar fi cât se poate de neplăcut. Sunt unul dintre cei mai tineri șefi de la Centrală și chestia asta mă cam obligă…

L-am asigurat că totul va funcţiona fără greș.

Translaţia paralelă cât ar fi de interesantă rămâne exterioară. Vezi și afli lucruri minunate care *au fost.*

Tot ce întâlneşti și-ţi este prezentat în acea stare de veghe parahipnotică sunt de fapt la *timpul trecut!*

Or, ce poate fi mai interesant și mai instructiv decât să cunoști trecutul ca un *viitor,* ba mai mult, să participi efectiv la realizarea lui?! Rămânea să mai stabilim pe calculator care perioadă a Romei antice s-o vizităm, pentru că, în cele aproape

trei zile pe care le aveam la dispoziţie, cu toată comprimarea extremă a timpului, datorită vitezei superluminice cu care circulam, tot nu puteam cuprinde, așa, vreo șapte, opt secole acolo… În ce privește *Ciclul gotic al Franţei,* soţia mea a insistat foarte mult să alegem perioada lui Ludovic al XI-lea când negustorii lionezi aduceau la Paris cele mai vestite dantele…

În câteva secunde, calculatorul ne afișă întregul program. Era într-adevăr fascinant. (Printr-o conexiune parazită, comise și o indiscreţie: una din surprizele călătoriei era aceea că vom fi la Roma exact în zilele când Hanibal va fi *ante portas!)* în ultima secundă, veni și o corectură de la Calculatorul Central cu care eram interconectaţi: programul *„moravuri caracteristice la Londra”* se contramanda, fiind exclus de filtrul de selecţie din setul de programe educative.

În sfârşit, ne-am ocupat locurile în comodele fotolii de zbor *spaţiu-timp,* de curând renovate prin grija neobositului nea Griguţă. (Și toate astea fără nicio indemnizaţie specială, numai pentru că, fiind pensionar nu avea chef să stea inactiv, cicălit 24 de ore pe zi de iubitoarea lui soţie).

Înainte de a-mi pune casca de protecţie contra ploii mezonice, am surprins o privire a nevesti-mii. Am înţeles că urmărește cu mare atenţie comportarea mea faţă de Olguţa. (Făcusem imprudenţa să-mi manifest prea călduros entuziasmul de a realiza excursia turistică de sfârşit de săptămână împreună cu vecinii noștri, soţii Berindei. Poate cu timpul am să devin mai inteligent).

…Așa se va face turism în anul 2002.

Este o simplă ipoteză de lucru. Și, ca orice ipoteză, nu e obligatoriu să fie confirmată. S-ar putea ca ancestralele forme de turism să rămână în linii generale cele cunoscute. Personal, accept să-mi imaginez și această ipoteză.

Intersecţia

Eu locuiesc pe o stradă liniștită. Când copiii nu joacă fotbal, înmiresmând văzduhul cu strigătele lor pline de prospeţime, îmi place să stau cu ferestrele deschise în fapt de scară și să urmăresc dialogurile acelea colorate iscate în scrâșnet de frâne și claxoane furioase:

— Tontule! De ce nu ești atent?!

— Eu?! Dumneata de ce nu ești atent! Bezmeticule! Dacă habar n-ai să conduci, de ce te urci la volan?!

— Ia te uită cine vorbește?! Eu am carnet de 10 ani!

— Poţi să ai și de o sută, că tot nu știi să circuli!

— Poate mă înveţi dumneata!

— Hă, hă! Cu elevi din ăștia dă școala faliment. N-ai văzut semnul de „atenţie”?

— Dar dumneata pe ce culoar te-ai băgat? Dacă voiai s-o faci la stânga, ce căutai acolo?

— Păi, nu voiam, că am văzut că-mi tai calea…

— Și dumneata nu mai ai nimic sfânt pe lume, nici măcar prioritatea de dreapta?

— Dacă nu aș fi avut prezenţă de spirit să opresc în ultimă instanţă…

— Dacă nu aveam eu frâne bune, acum erai în instanţă ! Mai bine ţi-ai cere scuze…

— Tot eu?! Ac' din cauza dumitale îmi pierd și timpul…

Privesc pe fereastră. Cei doi au coborât de la volan şi-şi inspectează mașinile. Se pare că nu se Petrecuse nimic important. Abia acum se uită unul la celălalt. Tonul și-a pierdut din intensitate…

— Mă rog. Bine că nu s-a întâmplat nimic… Oricum, altă dată să fiţi mai atent…

— La fel și dumneata. Nu de alta, dar ar fi păcat de mașină. Așa sunt unii și pe urmă îi plânge familia, dar și pe tine te bagă în pușcărie.

— Să nu mai vorbim… Să-i vezi numai cum dau buzna în intersecţie, te ia groaza… Fără să avertizeze, fără să se asigure… Aveţi un foc?

— Poftiţi. Îmi daţi voie, Dragomirescu, inginer…

— Mulţumesc. Scarlat, economist. Ca să vezi cum e viaţa, adineori era totul la un fir de păr… Putea să se întâmple o dandana și nici nu ne cunoșteam. Îmi pare bine…

— De fapt, ca să fiu sincer, mie îmi pare rău. Cred că, oricum, o parte din vină am și cu Un știu cum naiba nu mi-am dat seama, că eu trebuia să cedez trecerea.

— Da. Așa mi-am zis și eu, de aceea nici n-am încetinit, dar n-am observat că aveam și eu semnul în colţ. Dacă e s-o luăm ca la carte, vina e a mea!

— Niciodată lucrurile nu se întâmplă exact ca la carte. Eu. Ca să fiu sincer, aveam mai mult de șaizeci la oră. Am văzut că nu e nimeni pe trecerea de pietoni și ce mi-am zis…

— Dar e și normal! La mine a acţionat mai mult ambiţia. Am văzut că accelerați și am vrut să vă dovedesc că mașina mea e mai promptă.

Dialogul e de-a dreptul vesel, prietenos. Se vede că ambii se admiră reciproc:

— Un lucru e sigur, aveţi o prezenţa de spirit remarcabilă. Eu unul o cam sfeclisem. Și, ce-i drept, aveţi și frine grozave!

— E adevărat, că tocmai zilele astea le-am schimbat plăcuţele, încolo, mașina e cam veche. În schimb, a dumneavoastră e nouă, nu-i așa?

— Nouă, nu, dar abia i-am făcut tabla.

— S-o purtaţi sănătos! Adică să vă poarte sănătos!

— Sunteţi amabil. Totul e bine când se termină cu bine și a fost o adevărată plăcere să vă cunosc.

— Sper să mai am ocazia… Respectele mele!

— Cu toată stima.

Portierele se trântesc simultan. Motoarele se ambalează și mașinile pornesc concomitent. De data asta, bufnitura e surdă, caracteristică. Nu poate fi nicio confuzie. Din fericire pagubele sunt minime.

— Tontule! De ce nu ești atent?!

— Eu?! Dumneata de ce nu ești atent !? Bezmeticule…

Cum vă spuneam, locuiesc pe o stradă liniștită și discuţiile din intersecţie se aud cât se poate de limpede.

Miercuri, zi de meci

(reconstituire dramatică)

Ascensiunea neașteptată a unui mic slujbaș de la *întreprinderea pentru lacuri, vopsele și produse fracţionate inflamabile,* într-o zi de meci.

FANE — *(băiat de viaţă, funcţionar la registratură, intră vesel în camera biroului de informaţii)* Noroc nea Tase! Tot *cuvinte,* tot *cuvinte?*

TASE — *(Tănase Georgescu, 54 de ani, burlac – dezleagă cuvinte încrucișate)* Tot.

FANE — *(cu vervă, peste umărul lui Tase)* „Strălucește-pe-firmament — şi în clasament — șase litere".

TASE — *(bucuros de dialog)* Măi Fane, tot cu Steaua ţii?

FANE — Tot. Tare sunt curios ce-or să facă băieţii astăzi. Matale, nea Tăsică, ce zici?

TASE — Ce să zic? Balonul e rotund…

FANE — Nu, nu, ce zici? îmi ţii puţin locul, să mă duc să-i văd pe băieţi la lucru?

TASE — Păi…

FANE — Atunci e-n regulă, am fugit! Treci alături, la mine, că azi tot nu mai vine nimeni…

Fane a și dispărut. Nea Tase clatină din cap – lupta dintre prietenie și datorie —, apoi trece în camera alăturată, se așază la masa tânărului său coleg și se concentrează din nou asupra careului de cuvinte încrucișate. Dar ușa biroului de registratură se deschide și intră șeful serviciului de ambalaje, Aristide Ionescu.

IONESCU — *(amabil cu subalternii)* Salut, nea Tase…

TASE — *(relativ stânjenit)* Vă salut, vă salut, tovarășe Ionescu…

IONESCU — Da' Fane, unde-i?

TASE — Pe-aici… A ieșit puţin…

IONESCU — *(mai mult nerăbdător decât nervos)*

Asta-i omu', când ai nevoie urgentă de el…

TASE — îi spun eu când se întoarce că l-aţi căutat…

IONESCU — Vezi-ţi de treabă! Și așa e târziu. Cu aglomeraţia asta… *(întâlnește privirea lui Tase),* cu aglomeraţia asta de probleme… Și Fane! *(își mușcă vârful mustăţii).* Aveam cu el o chestiune și voiam să știu rezultatul…

TASE — A, păi, după rezultat s-a dus…

IONESCU — (cu *oftat)* Rezultatu-i rezultat. Dar trebuie să știi și cum s-a rezolvat, cum s-a lucrat…

TASE — *(se vede că știe)* Așa zicea și Fane că se duce să-i vadă la lucru. D-aia m-a lăsat pe mine…

IONESCU — *(brusc, luminat de o căldură interioară)*

Tăsică! auzi, ce-ar fi… Sigur că da! Treci, omule, și stai la mine. E mai liniște, mai frumos… E mai birou! Stai acolo numai așa, că dacă sună telefonul să răspundă cineva… știi cum e… De fapt, azi nici n-o să sune nimeni că e cuplaj…

TASE — *(fără intenţie de calambur)* La telefon?

IONESCU — Buuună! Cuplaj la telefon! Ești grozav, Tăsică. Hai, treci pe la mine!

TASE — Păi… *(iarăși aceeași luptă între prietenie – datorie și ierarhie).*

Într-adevăr, biroul tovarășului Aristide Ionescu *e* frumos! Perdele, covor 3/4, două telefoane, mapă de vinilin și scaun tapisat. Tase se așază cu oare care timiditate la birou. Întinde mina spre telefon…

Da, dacă sună, va putea răspunde imediat. O clipă ar vrea să-şi reia careul de cuvinte încrucișate, dar…parcă nu cadrează. Pe masă e ziarul de azi. Ei, da, ziarul e altceva! Îl desface și, cu un aer mai adecvat *noii sale poziții,* încearcă să citească un articol despre situaţia economică din Argentina… Dar… sună telefonul! Care din ele? Asta. Nu, nu e ăsta, că sună sub masă într-o casetă. E celălalt, *interiorul.*

TASE — *(așezându-și mai bine ochelarii pe nas)* Alo? Cu cine? Vă rog, vorbiţi în receptor. Păi. Nu știu în ce vorbiţi, că nu vă aud. Cu tovarășul Ionescu?

Dar cine întreabă? Cum, n-are importanţă! Poate nu are pentru dumneata, dar are pentru mine! În ce problemă îl căutaţi? Cum, nici asta n-are importanţă?! Atunci, de ce suni, tovarășe?! Să fie clar: dacă vii la mine, îţi spui numele și în ce problemă! A, nu la mine? Nu, tovarășul Ionescu nu e la minister, nici în delegaţie… E pe teren. Da, pe teren!

La celălalt capăt al firului, receptorul a fost pus în furcă. Tase se uită o clipă la receptor, apoi îl pune și el în furcă. Convorbirea asta l-a și enervat. Chiar și acolo, la biroul lui de informaţii, mai cheamă unii cetăţeni cu care nu te poţi înţelege… Brusc, ușa se deschide cu putere.

GEORGESCU — *(contabil-șef, bărbat frumos, sufletul întreprinderii)* Ionescule, ce-i asta, te ţii de glume?!

TASE — *(se ridică de pe scaun — poate nu trebuia să stea pe el)* Să trăiţi, tovarășe Georgescu…

GEORGESCU — *(decepţionat) A,* dumneata erai? Dar Ionescu unde-i?

TASE — Pe teren, tovarășe Georgescu.

GEORGESCU — Ce teren, frate! Că pe Ionescu ăsta nu-l urnești din birou nici să-l pici cu ceară! D-aia pierdem contracte cu beneficiari importanţi…

TASE — Poate a intervenit ceva neprevăzut…

GEORGESCU — *(ridică din umeri)* Ce neprevăzut?! Astea se știu de la început. Și ce, el nu știa?

TASE — Ba știa. Știa precis. Că de aia m-a și rugat pe mine să-i ţin locul, adică să stau aici că tot mă rugase Ionescu, că dacă sună cineva la telefon…

GEORGESCU — Pe dumneata? *(i se aprinde un zâmbet).* Adică, de ce nu? În definitiv, aici la noi, dumneata ești specialist în informaţii. Chiar, la urma urmei, dumneata știi mai multe decât mine!

TASE — *(copleșit)* Glumiţi, tovarășe Georgescu…

GEORGESCU — *(serios, într-adevăr serios)* Ba nu glumesc deloc! Ești bun, tovarășe, ești bun I Ai putea lucra nu numai acolo, la dumneata, la parter. Ai putea lucra și la etajul unu, și la doi, și chiar mai sus. Chiar la mine, la trei!

TASE — *(înduioșat)* Glumiţi, tova…

GEORGESCU — *(sever)* Ba nu glumesc deloc! Eu de mult am spus: se face o mare greșeală cu tovarăşul…

TASE — *(spontan)* Tase.

GEORGESCU *(conștient de tonul demagogic)* Tase și mai cum?

TASE — Tănase Georgescu.

GEORGESCU — Formidabil, ca pe mine!

TASE — Tot Tănase?!?

GEORGESCU — Nu, tot Georgescu, vreau să spun. Acu' ascultă, tizule, vino repede la mine în birou că n-am pe cine să las la telefon… Doar știi că se zugrăvește și tot etajul e risipit prin alte birouri…De fapt, tot n-o să sune nimeni că azi e cuplaj…

TASE — *(repetă, de data asta scontând efectul)* Cuplaj la telefon?

GEORGESCU — *(mai mult mirat, decât gustând gluma)* Bravo, tizule, văd că ai și haz… Hai, du-te repede sus și vezi, dacă e ceva, suni la interior 202, la secretara mea, că am pus-o să-mi bată ceva la mașină.

Tase aruncă o privire circulară plină de regret în biroul lui Ionescu. Dar, deh, acu' trebuia să urce…La etajul 3. Iată și camera lui Georgescu. Frumoasă, spaţioasă! Un birou mare, cu furnir imitaţie de lemn preţios. Un fotoliu larg de piele, o masă lungă de ședinţe cu șase scaune tapisate, un tablou (sau fotografie color?) reprezentând castelul Bran în decor de iarnă. Și șase telefoane. Tase face câțiva pași în vârful picioarelor pe covorul mare și gros. Ehe, dacă ar fi avut studii! Altul i-ar fi fost norocul. Că doar el cunoaşte întreprinderea poate mai bine ca oricare altul. Și propunerea cu decalarea intrărilor și raţionalizarea fluxului la intrare și ieșire nu fusese a lui? Și cine știe mai bine ca el cât stă fiecare la serviciu și cât lipsește? Se așază la birou. Doar n-o să stea în picioare ca unul care a venit cu o cerere. El îi ţine acum locul șefului. O clipă i se pare că se scufundă în niște profunzimi necunoscute. Dar, nu! E la nivelul mesei, al biroului, al sarcinii ce i s-a încredinţat! Cât a spus Georgescu că are secretara? 202. Bine, dacă va avea nevoie…

Dar… ușa se deschide încetișor, fără zgomot, și în tră un necunoscut. Bate în ușă pe dinăuntru.

NECUNOSCUTUL — *(în jur de 30 de ani, aer descurcăreţ.)* Dumneavoastră sunteţi tovarășul Georgescu?

TASE — Eu!

NECUNOSCUTUL — Cu dumneavoastră am treabă!

TASE — *(dedublarea personalităţii)* Și cum aţi ajuns la mine, fără să treceţi pe la mine?

NECUNOSCUTUL — Poftim?

TASE — Vreau să spun, cine v-a dat drumul să intraţi?

NECUNOSCUTUL — Nimeni. Adică, vreau să spun că nu era nimeni care să nu mă lase. Mai ales că aveam treabă la registratură. Știţi, biroul de alături… la tovarășul Popescu…

TASE — Dar tovarășul Popescu lipsește…

NECUNOSCUTUL — Tocmai. Dar nu voiam decât să-i las o hârtie, așa că i-am

pus-o pe masă. Dar, ce mi-am zis, dacă tot am venit, să-mi iau și contractul vizat de la tovarășul Ionescu.

TASE — Dar și tovarășul Ionescu lipsește…

NECUNOSCUTUL — Din fericire. Pentru că mi-am căutat singur hârtia. Nu-i trebuia decât ștampilă că era semnată. Ștampila era pe masă, așa că a mers repede, ca la autoservire… Și atunci, înţelegeţi? dacă tot am rezolvat atât de repede, îmi rămânea timp să trec și pe la dumneavoastră. Îmi pare bine să vă cunosc și personal, că până azi n-am putut să trec niciodată de tovarășa secretară. Acum, dacă sunteţi aici…

TASE — *(simţind că lucrurile se încurcă)* Sunt aici, dar nu-s aici.

NECUNOSCUTUL *(râde, simpatic)* Ca la groapa cu furnici! Ei, dacă „nu sunteţi aici", înseamnă că și cu foile astea de comandă rezolv repede. Îmi trebuie numai ștampila dumneavoastră, de confirmare. Care e? Asta? Da, asta! Huuu! Vă mulţumesc. Și să știţi că e grozavă inovaţia asta cu autoservirea. De necrezut, în mai puţin de un sfert de oră am rezolvat hârtii pentru care altă dată îmi trebuiau două săptămâni! Vă salut!

TASE *(Tănase Georgescu!)* se scufundă în fotoliul grelelor răspunderi. Își duce palmele la tâmplă. E năucit. Cum e cu putinţă atâta dezorganizare și lipsă de disciplină în unitatea asta? Simte o durere fizică (?) și morală (?). Capul se rotește, privirea caută… Da, acesta e telefonul interior. Formează 202. (Ce dracu' mai face secretara acolo? Tot n-a terminat de bătut chestiile alea?)

TASE — *(grav, da' e grav)* Georgescu la aparat… Notează, te rog! *(De unde îi veneau sevele acelea autoritare, încărcate de responsabilitate?)* „Către serviciul personal… Pentru gravă abatere în serviciu, prin părăsirea locului de muncă în timpul orelor de program, veţi lua măsuri de sancţionare a funcţionarului Georgescu Tănase de la biroul de informaţii".

Dezmeticit, nea Tăsică rămâne mut, cu receptorul în mină. Apoi îl duce încet și-l așază cu grijă în furcă. (Păi…) La celălalt capăt al firului, secretara continuă să spună: Alo… alo… alo… nu vă mai aud, tovarășe Georgescu…

Unde facem concediul?

Discuţia a pornit pe nepusă masă. El a făcut observaţia că mai sunt două săptămâni până la concediu și încă n-au discutat nimic. Ea i-a dat dreptate și l-a întrebat ce propune. El a insistat să propună ea.

— Ce-ai zice să plecăm pe litoral? Doar știi cât de mult ne prieste marca. Pe mine bronzul mă prinde bine, tu mai dai jos ceva, că prea te-ai sedentarizat…

— Mda, și mie îmi place peisajul marin cu plaja, cu valurile, mă odihnește, mă relaxează și, concret, la ce te-ai gândit?

— La văr' Costică… La Constanţa. În douăzeci de minute cu troleibuzul suntem la plajă. Îi luăm și lui ceva, că, deh, nu se face să vii cu mina goală și, una peste alta, ieșim bine…

— Îi luăm o pereche de mănuși să ne ţină minte la iarnă, face el ironic. Ai uitat că nu mai suntem în relaţii cu văru' Costică?

— Nu mai suntem? De când?

Ea e sincer mirată.

— Păi de ast iarnă, când au vrut să treacă prin București și tu le-ai spus că sunt detașat temporar la Sibiu… Credeai că nu mai vine vara, ai? Vezi, nu degeaba omu' gospodar…

— Ei, da, că la aforisme te pricepi. Dă tu altă soluţie…

Are el soluţii.

— Să mergem la Suceava…

— La Suceava?! Așa, hodoronc-tronc? De ce toc mai la Suceava?

— Cum, de ce? E o regiune foarte frumoasă, niște vederi color ca-n filme, mai o excursie la Vatra Dornei, mai o excursie la Gura Humorului, mai o esca padă mai la sud, spre Cotnar, ei, ce zici?

— Ce să zic? Mă întreb pe ce te bazezi?

— Mă bazez pe cumnat' Alexandru…

— Bărbatu' soră-mii?

— Chiar pe el! Nu ne-a povestit că tocmai la Su ceva l-a mutat pe Chiricuţă?

— Ce Chiricuţă? Care Chiricuţă?

E cazul să-i amintească:

— Chiricuţă, deh… Amicul ăla al lui cumnatu-tău!

Nu și-au făcut ci împreună o crescătorie de nutrii?

Că ac' e foarte la modă… Mmm. Ce zici? Chiricuţă ăsta are o mulţime de

relaţii… Mereu dă o fugă prin regiune…

— Ar fi fost frumos, mda, dar nu pot să-l rog nimic pe Alexandru…

— Ei, asta-i bună! De ce să nu-l poţi ruga pe soţul surorii tale…

— Se vede că ai uitat că la ei în casă numai soră-mea răspunde la telefon…

— Ca să vezi, nu ca la noi…

— Și de când m-am certat cu ea, numai că îmi aude glasul și începe (îşi ţuguie buzele, din vârful cărora îşi imită sora): „Iar vreţi să-i cereţi ceva lui Alexandru? Adică, ce vă închipuiţi? Că el e bine văzut și promovat pentru voi?” Asta e soră-mea! Și de ce crezi că se poartă așa?

El e sincer nedumerit.

— Chiar, de ce?

— Pentru că atunci când Alexandru te-a rugat să-i aduci un ronson de ăla cu baterie, tu ai fost spiritual și i-ai zis că doar n-ai să baţi atâta drum pentru un fleac ca ăsta… Ac’ mai du-te să baţi la Suceava, la Chiricuţă ăsta cu iepuri, cu arici sau pisici, mă rog…

— Atâta pagubă!

Un timp lac amândoi căulind soluţia potrivită. Primul rupe tăcerea el:

— Mergem la Râmnicu Sărat. Au și băi și locuri de plimbare și acolo am eu un coleg de birou, care are părinţii localnici. Oameni gospodari, cu livadă cu nuci, cu porumb copt, cu hribi… Ce mai! Nu ne costă nimic, că amicul ăsta al meu are o mulţime de obligaţii faţă de mine și ar fi fericit să se revanșeze în vreun fel oarecare…

— Ei, dacă e așa…

— Uite, îi dau chiar ac’ un telefon, să vezi ce bucurie îi fac…

Se repede vesel la telefon și formează numărul:

— Alo, Măgduţa? Da, eu sunt… hm, Istrate (și văzând uimirea de pe faţa nevesti-sii, îi șoptește: „e tovarăşa secretară de la noi”, apoi revenind în receptor).

Auzi, Măg… ăăă, spune, unde dau de Stambuliu? Da. Cornel, Corneluș… că eu lucrez în altă tură… Cum? L-au făcut… De când? Aha, mulţumesc… Nu, nu e cazul… Și închizând telefonul: Poftim, pe Stambuliu l-au făcut de ieri șef de serviciu!

— Bravo! Și nu te bucuri?

— Eu? Acu’ dacă e șef, crezi că e cazul să-i mai aduc aminte că m-a invitat să fac concediul la părinţii lui? De fapt, dacă mă gândesc bine, nici nu m-a invitat. Bineînţeles, la ce să te aștepţi! Fă-le servicii, ajută-i…

— Și atunci?

— Ce-ar fi să facem o excursie în circuit? La urma urmei, e și mai bine. De ce să ne fixăm într-un punct? Totdeauna, după o zi, două, te plictisești. Așa, stai o zi și mergi mai departe…

Se înseninează și ea.

— Bravo, Gicule! Să știi că-mi place ideea ta… schimbăm locurile, schimbăm impresiile, facem poze…

Parcă și vedea totul aievea. Și ce victorie, dacă nici nevastă-sa nu are obiecţii!

Era momentul când se așteptau cel mai puţin să sune telefonul:

— Alo? Buuună, Tiberică! Aăăă, stăteam acasă…

Daaa, la șueta cu nevastă-mea… Tocmai discutam cum să ne facem concediul anul ăsta. Daaa, am hotărât să nu ne fixăm, facem un circuit cu mașina… Cum, și voi? Tot în perioada asta? Serios? Tot în circuit? Păi, ce, v-aţi luat mașină? Aaa! înţeleg… Știu eu?… Încă nu ne-am hotărât… Da, neapărat, dacă rămâne așa, cu plăcere, cu plăcere!

Nevastă-sa l-a urmărit în tot timpul discuţiei. Nu punea mare preţ pe talentul lui diplomatic.

— Ce e, ce vor?

— Auzi, dragă, ce le trece prin cap! Cică dacă mergem în circuit, să-i luăm și pe ei că tot mai avem trei locuri la spate! Ce oameni!

— Trei locuri? Dar de ce le trebuie trei locuri?

— Păi tocmai asta e! (Gicu se indispune rău) Cică n-au cu cine lăsa copilul acasă, dar nu e nicio problemă că ăla micu' adoră să meargă cu mașina! E ne mai pomenit cum se găsesc asemenea indivizi dispuşi să profite de amabilitatea altora!

Peștișorul de aur

— Tăticule, spune-mi o poveste…

— Ce poveste?

— O poveste.

— Ce, tu mai ești copil să-ţi spun povești?

— Și nea Damaschin, șeful matale, nu mai e copil și n-ai spus singur că-i spui povești?!

— Nu fi obraznic! Am vrut să spun că… da, mă rog, tu ești mic, nu înţelegi.

— Ei, vezi? Ba zici că sunt mare, ba zici că sunt mic. Spune-mi o poveste. Dar fii atent să fie una pe care n-o știu că altfel cer banii înapoi la casă…

— Bine, bine, mânca-l-ar tata… Să-ţi spun povestea cu peștișorul de aur…

— Aia când ai fost matale la pescuit cu nenea Virgil și ai prins o știucă de trei kilograme?

— Nu, fiule, aceea n-a fost poveste, a fost adevărul curat. Dar tu de unde știi?

— L-am auzit pe nenea Virgil povestind…

— Ce mincinos! auzi „trei kilograme"! Dacă avea cinci când am prins-o eu! Dar nu asta voiam să-ţi spun… Fii atent.

— Da, tăticule…

— Unde te uiţi? Uită-te la mine, nu pe fereastră, că de aceea nu înţelegi nimic.

— La matale mă uit.

— Așa… Vasăzică, a fost odată ca niciodată…

— Lasă, tăticule, introducerea, că pierdem timpul…

— Hm, a fost oda… a fost un moș și o babă…

— Iar un moș şi-o babă! Da' ce ei n-au fost „odată ca niciodată" și tineri?

— Au fost dar au îmbătrânit și ei acolo pe malul mării…
— La Mamaia?
— Ei, nu la Mamaia… undeva, într-un sat de pes cari… Și, ce să vezi… Iar te uiţi pe fereastră?
— N-ai zis matale „ce să vezi”?
— Uită-te la mine când îţi vorbesc, că nu-ţi spun basme…
— Tocmai asta e, că eu un basm voiam… Dar mai la concret.
— Aha, da… Deci s-a dus… s-a dus moșul într-o zi pe malul mării, a aruncat undiţa…
— S-a enervat…
— Cum, s-a enervat?
— Ai zis că a aruncat undiţa.
— Așa se spune, adică a dat la pește. Și, ce să vezi… Iar te uiţi pe fereastră?… Numai că simte că s-a prins ceva în cârlig…
— Un pește de trei kilograme!
— Ne-ne-ne, s-a prins un peștișor mic-mititel…
— Așa cum ai prins matale când ai stat trei ore și eu am făcut insolaţie…
— Nu mă întrerupe! Era un peștișor mic-mititel dar era de aur.
— Cum, adică, de aur?
— Bine, de aur! Uite cum e ceasul meu, cum e verigheta.
— Și atunci cum înota? Că metalul se duce la fund. Nu era din mase plastice?
— Nu. Era un peștișor fermecat. De aceea plutea…
— Mă rog…
— Și ca dovadă că era fermecat, a și început să vorbească…
— Mare lucru! Și delfinii vorbesc! I-am auzit chiar cu la delfinariu.
— Ei, nu așa. Vorbea așa cum vorbim noi doi acu’… și te rog să nu mă mai întrerupi și să nu te mai uiţi pe fereastră! Ei, și ce crezi că i-a spus peștișorul? Ia să auzim dacă ghicești? Ei, ce-ai tăcut ca peștele?
— N-ai zis matale să nu te mai întrerup?
— Hm, a zis așa: „Ascultă-mă moșule… ascultă-mă, moșule…
— De două ori?
— Da, că moșul era bătrân, nu auzea bine… „Dă-mi drumul să mă întorc în împărăţia mea”…
— Aha, peștișorul nu era din Marea Neagră…
— Vezi c-acu te plesnesc!… „și-ţi voi împlini trei dorinţe”…
— Interesant.
— Nu-i așa? La prima dorinţă, peștișorul i-a dă ruit o ladă plină cu bani.
— Și ce-a făcut cu ei?
— Nu știu, dar baba nu a fost mulţumită și atunci, la a doua dorinţă…
— Auzi tăticule…
— Iar mă întrerupi? Să știi că nu-ţi mai termin povestea! Și nu te mai uita pe fereastră! La a doua dorinţă, i-a dăruit un castel plin cu tot felul de bunătăţi, dar baba tot n-a fost mulţumită. Și la a treia dorinţă i-a dăruit…

— Las că știu eu: o mașină… Tăticule!
— Da, ce-i?
— Bine-ar fi dacă ai prinde și matale un peștișor de aur…
— Mda. şi de ce. Mă rog?
— Ca să ceri direct o mașină nouă…
— Ce mașină? Care mașină?
— Uite ce ţi-au făcut copiii în curte. Ţi-au de montat barele și ţi-au vopsit capota.
— Când? Unde? De ce nu mi-ai spus?
— Păi nu te-ai supărat că mă uit mereu pe fereastră?! Eu am vrut să-ţi spun, darmatale: nu și nu! toot o ţineai cu povestea matale!

Un turist cu vocaţie

Unii se nasc poeţi. Eu m-am născut turist! Desigur, și poet (vorba cântecului: „că nu e om să nu fi scris o poezie"), dar turismul și-a pus amprenta pe întreaga mea personalitate. Poate nu credeţi, dar și pentru turism trebuie să ai vocaţie, să ai chemare. Trebuie! E drept că am avut și condiţii. Așa, de exemplu, încă din fragedă copilărie am fost obișnuit cu călătoriile, părinţii moi trimiţându-mă la fiecare sfârșit de săptămână să vizitez frumoasele ţinuturi în care locuiau bunicii (locuri despre care Creangă ne-a lăsat pagini de neuitat și care astăzi cunosc o dezvoltare trupe tuoasă, despre care am scris și eu; dar despre asta, mai târziu). Pe urmă, odată major, mi-am perfecţionat aptitudinile, devenind navetist. Pentru că, ce este în anumite cazuri navetismul decât tot o formă de turism? Având certe calităţi — aprecierea aparţine ce lor în drept — am fost angajat inginer la o fabrică ce s-a construit pe o platformă nouă la vreo 120 de kilometri de capitală. Un minunat prilej de a-mi continua cariera de turist. Aici, întregul meu program se desfășura după tipicul turistic. Odată sosit cu cursa locală, zăboveam la bufet pentru a lua cafeaua caldă cu gustarea de dimineaţă. Apoi puteam să pornesc în vizitarea diverselor săli, cu exponate tehnologice unde ghizi bine pregătiţi erau gata să-mi ofere informaţiile dorite…

Nu după mult timp însă, conducerea uzinei a înţeles să-mi folosească într-un mod și mai eficient aptitudinile și deprinderile, trecându-mă la dispoziţia oaspeţilor, mai ales a celor de peste hotare, care ne vizitau zilnic platforma. Eu îi conduceam și le arătam cu o baghetă telescopică (în italiană și franceză) diferitele instalaţii, ca și panourile și graficele de la cabinetul tehnic. Apoi, desigur, îi însoţeam la frumoasa noastră cantină cu autoservire atât de apreciată de personalul uzinei dar și de numeroase rude și prieteni de prin partea locului.

O nouă etapă turistică mi s-a deschis însă în autobiografie odată cu trecerea mea la ziarul local. Aici am putut cu adevărat să-mi desăvârșesc calităţile în născute. Și, în special (și în sfârșit !) să le și materializez. Pentru că aici am avut posibilitatea să fac turism în interes de serviciu. Ce epocă de aur! Din articolele publicate mi-am alcătuit și primul meu volum cu care am devenit membru al filialei

ziariștilor de turism. Dar visul meu era să fiu promovat scriitor.

Și am fost. Cum? Ei, bine, făcând în continuare turism. De data aceasta turism pe o arie geografică mult mai largă. Îmi amintesc de primul meu eseu intitulat: „Dar oare sfinxul zâmbește într-adevăr?" în care mi-am expus pe larg intensele mele trăiri în faţa celebrului monument al antichităţii, toate asociaţiile și disociaţiile pe care le puteam face cu alte zâmbete celebre — al Giocondei, al lui Buddha sau cel al baronului de Sade — într-un cuvânt, așa cum îl vedeam eu, cum „îl cream „eu, dacă m-aș fi putut substitui lui Leonardo (ceea ce, cred, că am și reușit să fac). Acosta a fost începutul. Pe urmă, călătoriile au devenit atât de frecvente încât, pur și simplu, paradoxal, nu mai aveam timp să fac turism. Revenind acasă, pentru un scurt interval de timp, trebuia să depun eforturi pentru a-mi recompune în memorie traseele (mai corect ar fi *traiectoriile,* sau dacă vreţi, *orbitele)* pe care am evoluat. Din memorie, dar ajutat cu multă eficienţă de excelentele ghiduri turistice, fie bleu, fie de altă culoare. Acum aș putea să nu mai călătoresc pentru că mi-am terminat stagiatura. Am devenit un turist titular. Pot, pur și simplu, să stau acasă, în camera mea de lucru, la mașina de scris, și să redau cu cele mai subtile nuanţe peisaje, opere și personalităţi. N-a scris Xavier de Maistre *Voyage autour de ma chambre?* Ei, bine, lumea e camera mea !

Transfer de memorie

Sunt căsătorit de 11 ani. Ba nu, de 12. Îmi iubesc soţia ca în prima zi. Prima zi! N-am s-o uit niciodată! Era o zi de primăvară. Sunt sigur că era primăvară tocmai pentru că ploua. Ne-am dus la cinema și am văzut un film pe care l-am revăzut recent la cinematecă. Nu era o capodoperă, dar atunci ne plăcuse grozav. Ce înseamnă să fii îndrăgostit!

Mă împac foarte bine cu soţia mea. Avem aceleași gusturi, aceleași preferinţe, aceleași lecturi. Numai profesiunile noastre sunt diferite. Eu sunt chimist, ea e arhitectă. Dar acest lucru nu numai că nu ne desparte, ci dimpotrivă, ne apropie și mai mult, pentru că astăzi chimia e baza și arhitectura n-ar putea face un pas fără serviciile chimiei. Cum vă spuneam, nu ne certăm niciodată. Mai exact: nu ne certăm pentru lucruri serioase. Pentru fleacuri, da, ne certăm! Dar asta n-are nicio importanţă. Te certi și te împaci.

Căsnicia are dialectica ei. Și fără contrarii nu există unitate. Ea îmi reproșează că n-am memorie, că uit.

— Pe cuvântul meu dacă înţeleg ce fel de om ești tu! Niciodată nu ţii minte când te rog și eu ceva…

E ca un leit-motiv al divergenţelor noastre. Dar nici eu nu mă las.

— Parcă tu ţii minte? Ești o soţie admirabilă, ai nouă sute nouăzeci și nouă de calităţi. Dacă ai avea și memorie, ai avea o mie.

Suntem invitaţi la prieteni. Mă bărbieresc și mă gândesc ce cravată să-mi pun. Mi-o voi pune pe cea cafenie. La cămașa creme se potrivește de minune.

— Cămașa creme?! se miră soția mea. E necălcată.

— Vezi, draga mea, și doar te-am rugat…

— Poate ai avut intenţia. În definitiv, pune-ţi altă cămașă. Doar ai cravate destule…

— Firește ! După tine pot să merg și cu puloverul de schi, mă revolt eu. M-aș fi mirat să-ţi amintești când te-am rugat eu ceva.

Soţia mea se bosumflă și, cu paltonul pe ea, pune fierul în priză ca să-mi calce cămașa favorită. Dar eu nu sunt un soţ absurd. Pot să merg și în pulover.

Dacă ar fi să ţinem un caiet de însemnări, sunt şi gur că în privinţa slăbiciunii memoriei noastre am fi chit. Ea uită cu regularitate care sunt mâncărurile mele preferate. Eu uit când e ziua ei de naștere. Ea uită că mi-am invitat câţiva colegi la bridge. Eu uit să iau bi lete la operă. Și așa mai departe.

Discutând într-o zi această stare de lucruri, am ajuns la concluzia că este o insuficienţă obiectivă a memoriei. Fiind amândoi oameni moderni, ne-am hotărât să recurgem la ajutorul unui specialist. Fără să mai zăbovim, ne-am dus la Institutul de neurologie.

Acolo ne-am expus cazul, rugându-l pe doctor să în intervină.

— E limpede, spuse acesta. La dumneavoastră se evidenţiază activitatea unui filtru selectiv asupra în formaţiilor stocate în fondul permanent de memorie.

Astăzi aceste cazuri se rezolvă mai simplu ca amneziile datorate surmenajului. O interșanjare de memorie va avea un rol compensator și fiecare, cu ajutorul memoriei celuilalt, îşi va aminti ceea ce de obicei „uită” datorită filtrului selectiv.

Ne-am declarat amândoi de acord să suportăm chiar pe loc intervenţia necesară care, într-adevăr, se dovedi cu nimic mai complicată decât o transfuzie de sânge pe vremuri.

Am ieșit veseli în stradă, cu sentimentul tonic că începem o viaţă nouă. Minat de un impuls necunoscut, m-am oprit la prima florărie și, spre uimirea soţiei, i-am cumpărat un buchet de anemone.

— Dragul meu, exclamă ea plină de afecţiune, mai ţii minte că e floarea mea preferată?!

— Vezi bine!

Am pornit-o fericiţi mai departe, când, deodată, soţia mea a scos o exclamaţie alarmată:

— Vai de mine!

— Ce s-a întâmplat?

— Păi, tu nu vezi? E opt și la opt și un sfert în cepe transmisiunea de la Olimpiadă.

Au urmat zile de neuitat. La prânz mă așteptau numai specialităţile mele culinare preferate. O dată pe săptămână mergeam la operă. Duminica, la insistenţele ei, îi făceam o vizită mamei mele. O dată pe lună mergeam la balul arhitecţilor. Mă abonasem la un jurnal de modă și urmăream asiduu evoluţia pantalonilor, comandând din fiecare model câte o pereche. În timp ce sortimentul meu de cravate creștea vertiginos.

Într-o zi, am venit radios acasă. Aveam un pachet voluminos sub braţ. I l-am întins soţiei și am sărutat-o.

— La mulţi ani, draga mea. Nici nu știi ce bine îmi pare că am ajuns la timp la blânar. Voiam pentru cei 36 de ani ai tăi să-ţi iau ceva cu totul deosebit…

Spre uimirea mea, ea îmi răspunse cu răceală:

— De unde ai mai scos-o că împlinesc 36 de ani?!

Am ridicat din umeri:

— Ce rost are toată povestea asta caraghioasă cu ascunsul vârstei? Important e că ne iubim. Ce, crezi că nu știu că ai „pierdut" actul de naștere și la reconstituire ai mai ciupit câţiva anișori? Voi femeile aveţi o tenacitate în privinţa unor reminiscenţe, demnă de o cauză mai bună.

Din păcate, tot efectul darului meu se evaporă. Pachetul rămase nedesfăcut și am prânzit în tăcere. Apoi ne-am luat fiecare ceva de citit și n-am mai schimbat nicio vorbă până la început programului televiziunii.

Cu totul întâmplător se transmitea filmul pe care-l văzusem cândva demult împreună și-l revăzusem recent la cinematecă. Era o comedie. Sigur, timpul îşi spusese cuvântul. Multe lucruri care atunci ne amuzaseră copios îşi pierduseră farmecul. Dar oricum era o comedie. Deodată, fără voia mea, am întors capul și m-am uitat la soţia mea. Plângea.

— Ce e? Ce s-a întâmplat? am întrebat-o speriat.

— Crezi că nu-mi aduc aminte că atunci când am fost la filmul ăsta, știi tu, când m-ai cerut în căsătorie, ai făcut-o ca să nu te repartizeze în provincie?

Am simţit că mi se surpă tavanul pe creștet. Într-adevăr, detaliul ăsta îmi ieșise cu totul din minte.

Din nefericire, multe lucruri care ne *ieșiseră din minte* erau acum în mintea celuilalt.

Și, așa, memoriile noastre au început să scoată la iveală amănunte care de care mai ciudate. Eu mi-am amintit de adresa unei croitorese pe care n-o văzusem în viaţa mea. Și ceea ce era mai neplăcut, știam acum și câţi bani îi datorez. Soţia mea, în schimb, îşi aduse aminte de fondurile mele secrete realizate cu atâta efort de imaginaţie. Găseam motivele cele mai extravagante care-mi solicitau cheltuieli neprevăzute.

Un acces acut de gelozie m-a cuprins când mi-am adus aminte de cuvintele pe care i le spusese de curând soţiei mele un bărbos care o invitase la dans. Îi declarase textual: „N-am mai cunoscut o altă arhitectă ca dumneavoastră. Iar soţia mea îmi reproduse exact dialogul pe care l-am avut cu inginerul-șef al uzinei unde fusesem detașat temporar și căruia îi declarasem că sunt necăsătorit. Din nefericire, îşi amintise și faptul că inginerul-șef avea douăzeci și șapte de ani și era o fată încântătoare.

E lesne de înţeles că toată ziua bună ziua ne scotoceam memoria în așteptarea unor descoperiri senzaţionale. Când însă mi-am amintit cotele noului teatru pe care-l construia soţia mea, m-am înfuriat. Asta mai lipsea! în schimb, soţia mea „lucra" la planul unei mari uzine chimice. Și încă fără ajutorul meu.

După acest util schimb de informaţii, comunicate uneori pe frecvenţe audio destul de înalte, ne-am fi liniştit. Și așa, pe nepusă masă, ne-am întrebat unul pe celălalt:

— Și acum ce facem?

— Transfer de memorie ne-a trebuit? i-am spus cu ciudă, mai ales că nu-mi aminteam deloc a cui a fost ideea, ceea ce dovedea că ideea *fusese* a mea.

Am rămas amândoi pe gânduri. Și ne-am gândit, ne-am gândit, până când memoria aduse la suprafaţă date noi. Mi-am adus aminte — și o mie de detalii mi-o confirmau — că soţia mea mă iubește. Mă iubește numai pe mine. M-a iubit întotdeauna numai pe mine.

Mă va iubi întotdeauna numai pe mine. Eram destul de neliniștit la gândul că poate ea nu va descoperi în memoria mea argumente asemănătoare. Naiba să mă ia la ce mă gândisem oare atâta vreme! în cele din urmă consoarta mea rupse tăcerea.

— Ce-i cu fondurile alea secrete, că nu-mi mai amintesc nimic despre ele.

— Ce să fie? am ridicat eu din umeri. Erau pentru mașină. Voiam să fie o surpriză.

Ea zâmbi, așa că am întrebat-o autoritar și în cruntat.

— Și cine era, mă rog, bărbosul ăla?

Atunci izbucni de-a binelea în râs.

— Bărbosul? E președintele juriului la concursul de proiecte pentru noul teatru. Și știi care e rezultatul?

— De unde să știu? Concursul a avut loc după ce am făcut noi schimb de memorie.

— Atunci înregistrează informaţia: am luat premiul întâi.

— Felicitările mele. Și în ce constă premiul?

— Într-o mașină. Așa că va avea fiecare maşina lui.

Atunci am izbucnit și eu în râs. Brusc, ne-am oprit amândoi și, preocupaţi, ne-am apucat să discutăm cum vom face praf fondurile mele secrete.

Era limpede, între noi nu putea fi vorba de secrete.

O recenzie

Orice carte poate fi recenzată. Că lucrurile stau așa, se va putea vedea din cele de mai jos. O explicaţie este totuşi necesară: cronicarul de serviciu al revistei *Parnas 80 a* luat acasă, din greșeală, în locul unui roman nou apărut, cartea de telefon. Ceea ce nu l-a împiedicat să redacteze o cronică după toate regulile… în vigoare. O reproducem:

Sub semnul telefoniei

De curând a apărut volumul intitulat: *Lista abonaţilor la serviciul telefonic,* editat de Ministerul Transporturilor și Telecomunicaţiilor. Întâmpinată cu viu interes de public, lucrarea s-a epuizat în scurt timp de la punerea ei în vânzare. Impresionantul

volum, cântărind aproape 2 kg, se bucură de o prezentare sobră și un tipar îngrijit. Toate acestea ne-au determinat să-l parcurgem cu multă atenţie pentru a oferi celor interesaţi un punct de vedere asupra cuprinsului.

Structurat pe *șapte părţi,* asemenea romanelor da zice, cartea te prinde de la început datorită stilului concis, nervos, modern (am spune chiar *telegrafic,* dacă n-ar fi impropriu fiind vorba mai curând de un stil telefonic). Sub semnul exploziei informaţionale, lucrarea este bogată în informaţii utilitare și de tele comandă. Simpla parcurgere a diverselor capitole oferă momente pline de sugestie. Iată, de pildă, cel intitulat: TELEFOANE UTILE. Ne putem imagina cu ușurinţă un personaj care îşi începe ziua — o zi ca oricare alta din biografia sa — formând numărul 023, DERANJAMENTE ASCENSOARE. E limpede, omul se grăbește la serviciu și observă că ascenso rul e blocat între două etaje. Nu-i nimic, va coborî pe scări, dar la întoarcere va avea nevoie de ascensor ca să ajungă la etajul său. După aceea, va forma 027 AUTOMOBIL CLUB ROMAN. Da, dorește să afle ce asistenţă tehnică poate primi în cazul în care se va înscrie într-o excursie ACR peste hotare. Dar timpul îl zorește. Eroul nostru a ajuns la serviciu. Are de rezolvat numeroase probleme importante. Totuși, din când în când, va telefona la 051 — INFORMAŢII ȘI SERVICII SPECIALE, pentru a afla rezultatele sportive (fără de care nu-și poate completa buletinul Pronosport), apoi pentru a cere unele informaţii cu privire la starea vremii (să plece pe munte? sau să meargă la cinema?). Apoi va telefona la 052 — INFORMAŢII CFR (pentru a afla la ce oră vine acceleratul de Baia Mare cu care urmează să-i sosească soţia plecată la părinţi), după care va forma, evident, 053 — COMENZI GETAX, pentru un taxi cu care să ajungă la gară. Va telefona, de asemenea, de câteva ori la ORA EXACTĂ pentru a verifica dacă noul său ceas electronic merge într-adevăr perfect, așa cum se afirmă în prospect. Și eroul nostru îşi va încheia ziua — o zi obișnuită din viaţa sa — cerând din nou la 051, să fie trezit a doua zi la ora 6,45. Toate acestea în cazul că e vorba de viaţa tihnită a unui om cumsecade, tată de familie, soţ iubitor, funcţionar conștiincios. Dar, gândiţi-vă ce roman de suspans s-ar scrie dacă eroul nostru ar suna — din aceeași listă de TELEFOANE UTILE — la POMPIERI, MILIŢIE, SALVARE, FARMACII DE SERVICIU sau COOPERATIVA INSTALATORUL CU DESERVIRE LA DOMICILIU (secţia instalaţii apă și canal). Așa cum au menţionat și alţi recenzenţi.

Ceea ce impresionează într-adevăr în mod deosebit este amploarea materialului folosit. Prin faţa ochilor noștri, ca într-un imens caleidoscop, se perindă instituţii centrale și locale, întreprinderi din cele mai di ferite ramuri, lăcașuri ale științei, culturii, sportului și muzicii, nemaivorbind de personaje — oameni vii în carne și oase — acoperind practic toate profesiunile și activităţile existente până în momentul apariţiei cărţii, cu justificată precizare că: *În timpul tipăririi listei s-au făcut schimbări de numere de apel ale abonaţilor, schimbări în denumirea străzilor, la numerotarea blocurilor din noile cartiere, modificări la cerere etc*. Iată cât de pregnant și subtil sugerează lucrarea dinamica noastră contemporană, marile mu te ţii (și mutări) la care asistăm și care depășesc cu mult viteza de apariţie a unei asemenea monografii de mari proporţii. Sute și sute de personaje se perindă pe

paginile cărţii (pe patru coloane, tipărite cu o literă aproape ilizibilă pentru prezbiţii de peste + 1), fiecare cu destinul, cu adresa, cu numărul său de telefon! Trebuie spus că dacă, pe de o parte, autorul este întrucâtva tributar automatismului (personajele apar și dispar în ordinea unui aparent dicteu automat), el nu este haotic și arbitrar, ci dimpotrivă, se supune unei stricte organizări conștiente în ordine alfabetică. (De altfel, suntem informaţi că înscrierile abonaţilor în liste a fost făcută prin ordonarea alfabetică pe calculator).

Ordine și varietate. Invenţie și veridicitate. Într-adevăr, recunoaştem cea mai mare parte a nume lor înscrise ca nume posibile, dovedind o generoasă imaginaţie onomastică a autorului. Nume ca, de pildă, Ostropeaţă Serapin sau Gălușcă Marie-Jeanne Crăciunica, greu de întâlnit în viaţa de toate zilele, apar ici-colo colorând insolit naraţiunea. Naraţiunea? De bună seamă! Așa cum deducem din studierea *Dicţionarului Onomastic,* chiar simpla eufonic a unor nume poate fi inspiratoare de sugestii biografice, etnografice, istorice, caracterologice, semantice ele. Nu putem însă să nu regretăm o anumită inegalitate în construcţie (aici, poate e partea mai puţin izbutită), pentru că, spre surprinderea noastră, autorul acordă un spaţiu disproporţionat unor nume ca Ionescu și Popescu, binecunoscute și foarte frecvente și ca atare, golite de expresivitate. Încercarea de a le salva de la inevitabilul anonimat prin folosirea unor artificii pronominale de tipul *Octavian Caius* sau toponimiste — *Bacău, Bârlad, Tulcea* — nu salvează aceste mult prea numeroase pagini care obosesc pe cititor, acesta anticipând fără greș — cititorul de astăzi nu mai este cititorul de ieri, el are telefon ! — că după Ionescu Alexandru urmează Ionescu Barbu.

Dacă ţinând seama de scopul urmărit, rigoarea dusă până la abstracţie ni se pare a fi o însușire inerentă lucrării, ea nu devine un element autodistructiv anulând imprevizibilul. Așa cum am fost avertizaţi încă din primele pagini (pistolul lui Cehov), avem satisfacţia să ni se ofere un supliment de lectură în care, ca într-un *epilog,* aflăm evoluţia destinului unor personaje care și-au schimbat adresa, numărul sau abia acum au devenit posesorii (happy-end!) unui post telefonic, fie și cuplat.

Pe una din ultimele pagini, ca o proiecţie pe un ecran cinematografic, apar cuvintele pline de firea măt interior și forţă de sugestie: *la cerere, telefonistele de la acest serviciu pot da CONFIRMAREA transmiterii mesajului sau pot comunica RĂSPUNSUL la mesaj.*

Devine clar că tot ce a susţinut Marshall McLuhan în legătură cu televiziunea este posibil și pentru telefonie. Căci epoca noastră este prin excelenţă epoca mesajelor. Din fericire, ele nu sunt doar jocul abstract dintre *entropie* și *redundanţă.* Salvarea există: putem apela oricând la telefoniste!

Volumul — o adevărată enciclopedie a telefoniei municipale — poate figura în orice bibliotecă, fiind util și celor care, din principiu sau din alte motive, nu au bibliotecă personală.

…A doua zi, la redacţie a fost observată confuzia. A fost însă rezolvată cu ușurinţă, prin înlocuirea titlului cărţii și al editurii. Se pare că toate celelalte argumente și opinii se potriveau foarte bine și romanului care trebuia recenzat.

Pe teren

Există oameni pentru care o călătorie cu trenul e un eveniment. Au emoţii, sunt surescitaţi, gesticulează și vorbesc tare. Îşi supraveghează speriaţi bagajele şi-şi iau gălăgios rămas bun de la rude și prieteni. Pentru alţii însă, trenul e un lucru banal, obișnuit, chiar cotidian. Aceștia vin la gară calmi, îşi iau ziare și ţigări și se urcă în compartiment cu o detașare specifică. Drept bagaj nu au, de obicei, decât o servietă. Aceștia sunt *oamenii de teren.*

E luna iunie, început de sezon estival. Faptul se poate observa cel mai bine tocmai aici în gară, unde trenurile care merg spre litoral sunt extrem de aglomerate. (Mai ades că în anul acesta marile călduri s-au declanșat chiar din iunie și Topor a anunţat un au gust ploios). În schimb, trenul de Moldova e mult mai liniștit. Iată chiar un compartiment în care nu e, deocamdată, decât un singur călător. S-a așezat la fereastră și răsfoiește o revistă ilustrată. Pe culoar, alţii trec căutându-și locul de pe bilet. Ușa se deschide și în compartiment intră un al doilea. Spune *bună ziua* și, evident, îşi aruncă ochii în plasa de bagaje. Într-un colţ, doar o servietă. Zâmbește şi-şi așază la rândul său servieta deasupra locului de lângă geam. Acum, cei doi sunt faţă în faţă:

— Călătoriţi departe? întreabă cum e și firesc noul venit.

— Numai până la Bacău, spune cel cu revista.

Amândoi privesc pe fereastră trenul de Constanţa, care s-a pus în mișcare.

— Daa, frumoasă vreme, spune unul dintre ei, cu gândul ia atracţiile litoralului.

Celălalt zâmbește visător.

— Și cu ce ocazie la Bacău, întreabă el, în concediu?

— În niciun caz. Bacăul nu e staţiune, răspunde primul.

— Nu e, se învoiește cel alt, dar poate aveţi rude…

— Am. Dar la Focșani… Dumneavoastră?

— Nu, eu nu am pe nimeni la Focșani.

— Întrebam dacă mergeţi la Bacău la rude…

— Rude?! Frate să-mi fie și nu-l iert, spune primul apăsat.

Cel din faţa lui îl privește surprins.

— La ce faceţi aluzie?

— Am să vă explic. Omul ia o poză importantă. Eu sunt revizor. Mă duc la Bacău să analizez o situaţie…

Faţa celui de al doilea se destinde într-un zâmbet larg.

— Îmi daţi voie, Nastasiu, inspector. Ca și dumneavoastră, și eu merg la Bacău să lămuresc o chestiune…

— Calistrat. Îmi pare bine. O coincidenţă fericită. Nu cumva tot la UPTMB?

— Ba da…

— Iată deci a doua coincidenţă fericită. Ascultă, colega, spune Calistrat, dacă îi luăm în colimator așa cum se cuvine, într-o zi. Două, i-am terminat…

— O zi, două? Glumești, colega, spune Nastasiu.

Va trebui să stăm pe puţin o săptămână! Așa mi-am și făcut ordinul de serviciu.

Primul călător clatină din cap.

— Așa e, ai dreptate. Dacă stai puţin, mai zice câte unul că ești superficial, că n-ai luat toate cifrele, că n-ai controlat, că n-ai cerut stocurile… Acu' dacă e să fim drepţi, în două zile n-ai ce face cu unitatea asta…

Nastasiu îşi privește interlocutorul cu oarecare mirare.

— Crezi, colega?

— Categoric. Sosim la prânz, nu?

— Tocmai, zi pierdută, face Nastasiu.

— De ce pierdută? Câştigată. Cei de acolo ne așteaptă la gară și mergem direct la masă.

— Mda, e o idee. La asta nu se gândise. Mâncăm și mergem să ne odihnim de la drum.

— Odihnă? Eroare. Chiar acolo, la masă, începem discuţiile de fond…

— Chiar la masă? Crezi, colega, că vor veni și cu registrele? glumește Nastasiu.

— Nu e nevoie. În fond, nu e vorba, în prima fază, de cifre. Trebuie numai să le spui că vrei să știi, cum stau cu peștele.

Nastasiu face ochii mari:

— Care pește, că ăștia fac tablă.

Calistrat ridică din umeri.

— Fac tablă, dar dacă e cazul, fac și pește. De care îţi place? Crap de crescătorie sau știucă? Are balta pește!

— La Bacău? Ce bălţi or fi pe acolo? se întreabă Nastasiu…

— De crescătorie, îi explică Calistrat.

— Păi, până la crescătorie să tot fie vreo 200 de kilometri! Știa el, Nastasiu, că doar a mai umblat și dânsul.

— Se descurcă ei. Trimit o basculantă și în două zile sunt înapoi…

Nastasiu a priceput. Experienţa se câştigă cu încetul.

— Atunci dacă e așa, spune el, să mai lungească drumul până la Pietroasele că peștele alb fără vin negru…

Trenul s-a pus în mișcare.

— Acum ai înţeles colega? spune Calistrat. După cum vezi, în două zile, am terminat.

— De înţeles am înţeles, dar tot o săptămână avem de stat.

— Cum așa?

— Păi vrei să fim acuzaţi de superficialitate? Trebuie să mergem și în judeţ. Am aflat că au ei acolo și o casă de oaspeţi. Înţelegi, colega? Că doar oaspeţi suntem, nu?

Pe fereastră se deschide larg câmpia decupată în dreptunghiuri verzi, în toate nuanţele. Stâlpii de telegraf aleargă plini de grăbire înapoi spre capitală…

Și nu știu care dintre cei doi călători a rostit, la un moment dat, și gândul celuilalt:

— Da, frumos oraș Bacăul. Oameni primitori. Ar fi și păcat să-ţi faci aici concediul…

Un caz neverosimil

— Servus, dragă, te rog să mă ierţi că am întârziat…

Și azi am avut o zi grea…

Soţul s-a întors de la birou.

— Ceva la serviciu?

Obișnuita întrebare pe care o pune soţia. O soţie ca toate soţiile care trebuie să spună ceva în timp ce pregătește masa.

— La serviciu toate-s în regulă, dar să vezi ce-am păţit azi dimineaţă…

Soţul zâmbește în timp ce se așază comod şi-şi potrivește șervetul în jurul gâtului.

— Nu ţi-e foame? întreabă soţia fără să remarce că soţul *păţise* ceva dimineaţa.

— Ba da, răspunde el puţin vexat, dar mă gândeam că nu ţi-e indiferent că azi când am ieșit din casă era să mă calce o mașină…

— Dacă ești neatent, spune ea în treacăt, punându-i ciorba în faieurie. Vrei și un cartof?

Poftim, ei de cartofi îi arde!

— Nu, dragă, eu n-am avut nicio vină! Mergeam normal pe trotuar când m-am pomenit cu un Fiat-sport pe bordură…

Soţia taie pâinea:

— I s-a rupt probabil bara de direcţie…

— Da’ de unde! Pur și simplu, șoferul a pierdut direcţia…

Soţia, care citește întotdeauna cu interes *faptul divers,* observă că, „Într-adevăr, șoferii ăștia ar trebui obligaţi să circule numai ce câmp. Nici nu cunosc ca lumea

regulile de circulaţie și de aceea se întâmplă atâtea câte se întâmplă". Soţul a terminat de mâncat ciorba. Rupe tacticos din pâine o bucată de miez și începe să o modeleze.

— Ei, a fost un caz mai aparte… Și în glasul lui se strecoară o intonaţie specială. Înţelegi? Șoferul s-a uitat după mine și a pierdut direcţia… Culmea e că eu a trebuit să-mi cer scuze, conchide el cu o evidentă notă de satisfacţie.

— De ce? I-ai tăiat calea? se interesează neutru consoarta.Ce logică!

— Cum puteam eu să-i tai calea dacă mașina, în loc să meargă pe carosabil, a ajuns pe trotuar I Ce-i atât de greu de înţeles?!

— Tocmai de aceea nu înţeleg…

— Și totuși, e foarte clar: pur și simplu blonda de la volan…

Și el mai face apel la logică!

— Parcă spuneai că la volan era un șofer?

— Exact, *șoferul* era o blondă. O junǎ foarte nostimă care s-a uitat după mine și…

— A, vă cunoșteaţi!

— Da' de unde! N-am văzut-o în viaţa mea!

Soţia îl privește blajin, i s-a luat o piatră de pe inimă.

— Ei, bine c-ai scăpat cu viaţă! Și altceva ce s-a mai întâmplat? Vrei puţină salată?

Da, vrea salată!

— Blonda și-a cerut scuze și mea invitat să mă ducă cu mașina la birou.

— Foarte frumos, e un gest civilizat. Cred că ai acceptat cu plăcere…

Nu, n-a acceptat. Cum era să facă o asemenea greşeală?! Și dacă-l vedea cineva cu acea persoană în mașină? Adică, pe el în mașina acelei persoane…

— Cine să te vadă?

— Știu eu cine? Vreun coleg, vreo colegă, vreun șef, vreo rudă…

— Și dacă te vedea, ce era?

El începe să-și piardă răbdarea. Totuși, trebuie să explice:

— Se poate, dragă? Nici nu te gândești ce vorbe pot să-ţi iasă! Lumea e foarte rea și invidioasă.

— Ce vorbe? Fii serios. Și ţie ce-ţi pasă?

Ei bine, lui îi pasă!

— Și dacă vreo vorbă din astea ajunge la soţia mea?

— Ei și? Las să ajungă…

— Nu te impresionează?

— De ce m-ar impresiona?

— Adică tu ai fi indiferentă dacă ai auzi că azi m-a căutat o studentă de la cinematografie ca să mă solicite să joc alături de ea într-un film?

— A sunat întâi acasă… Eu i-am dat numărul tău de telefon.

— Tu?

— Da'… ce, nu trebuia? Mi-a spus că te-a remarcat când au vizitat uzina pentru prospecţie și ea te-a propus regizorului în rolul inginerului-șef din scenariu…

Mă rog, cică regizorul a făcut mai întâi nazuri, dar că până la urmă a acceptat…

Soţul o privește cu gura căscată. Nu mai vrea salată, nu mai vrea nimic.

— Și pe tine povestea asta te lasă indiferentă?

— Deloc. Întâi mi se pare excelentă ideea ca în rolul unui inginer să joace chiar un inginer. Ar fi pentru prima oară că un interpret ar ști într-adevăr despre ce vorbește. Și pe urmă, bineînţeles, aș fi foarte mândră că soţul meu a fost ales să joace într-un film. Să știi că neorealiștii ăștia nu erau chiar atât de proști, știau ei ce știau…

Soţul se ridică de la masă și începe să se plimbe prin cameră. Soţia îl ascultă. Tânăra interpretă îi povestise subiectul filmului în care el, inginerul, se în drăgostește de ea, practicantă, repartizată pe noua platformă chimică. Acum ce mai are de zis soţia sa în această privinţă?

— După părerea mea, șantierul este un cadru cât se poate de romantic — are ea de zis. De ce o asemenea situaţie e considerată veridică numai dacă se petrece într-un parc sau într-o staţiune de odihnă? Vrei să-ţi fac o cafeluţă?

Cafeluţă? Ei bine, îi arată el cafeluţă și scoate un plic cu fotografii carte-poștală.

— Uite, asta e! Dacă te interesează, poftim, uită-te la individa căreia i-ai dat azi numărul de telefon al soţului tău.

Soţia își șterge mâinile de șorţ, ia fotografiile și nu-și poate înăbuși un strigăt:

— Bine, dar fata asta este superbă și tu faci mofturi! Și cred că e cel puţin cu doisprezece ani mai tânără ca mine!

Soţul înţelege că o ceartă este inevitabilă. E gata să deschidă gura să declanșeze avalanșa de argumente, dar… în clipa aceea în cameră răsună telefonul. Cu un gest de lehamite, arată că nu e pentru nimeni.

Soţia ia receptorul.

— Alo, un moment… Apoi soţului: zice că e secretara ta.

— Secretara mea? Minte, dragă, eu n-am nicio secretară.

Soţia îi întinde receptorul:

— Ei, ce te legi de amănunte… Vezi ce vrea și gata.

El ia receptorul și ascultă un timp în tăcere. Apoi izbucnește în râs. Cu greu reușește să se stăpânească.

Pune receptorul și abia regăsindu-și suflul, spune:

— Știi cine era?

— Am uitat să-ţi spun… Dar acum nu mai are nicio importanţă. Eu am mai fost căsătorit o dată și uite și-a adus aminte fosta mea nevastă că nu i-am plătit de mult pensia alimentară…

Soţia se uită cu reproș la el.

— Și atunci ce mai aștepţi?! Fugi repede și du-i banii. Dar nu întârzia că se răcește cafeaua.

Cele de mai sus, evident, nu s-au întâmplat nicio dată nicăieri. Am vrut numai să vă demonstrez câte nu-și poate imagina omul dacă se lasă purtat pe cul mile fanteziei.

Clarificare

— Tovarășe Manolache, te-am chemat ca să-ţi spun că treaba nu merge bine…

— La ce vă referiţi, tovarășe director?

— Știi dumneata la ce mă refer! Mă refer la faptul că în secţiile productive lipsesc materialele de bază.

— Bine, dar eu v-am prevenit că fără să rezolvăm problema cheie…

— La ce te referi, tovarășe Manolache?

— Cheia e omul… Mă refer la omul care conduce…

— Adică la cine te referi?

— Mă refer la responsabilul cu aprovizionarea, Creţoiu.

— Dar bine, frate, situaţia lui Creţoiu e ca și rezolvată.

— La ce vă referiţi?

— Asta-i bună, doar am discutat. N-am stabilit noi ca el să preia altceva?

— La ce vă referiţi?

— Am și semnat decizia să treacă la SDV-uri.

— Aaa, păi nu e bine deloc…

— Cum așa? La ce te referi?

— Aţi uitat că el a mai fost la SDV-uri și a fi cu i-o lată?

— Lată? La ce te referi?

— Anul trecut, a lipsit nemotivat trei zile, și au stat toate secţiile din cauza lui. Și ac' vin să vă întreb: ce măsuri aţi luat?

— La ce te referi?

— Mă refer la faptul că atunci l-aţi trecut dincoace unde tot nu face nimic.

— În cazul ăsta să-i dăm transfer la vreo unitate din subordine.

— Tovarășe director, eu vă spun sincer: nu merge.

— Păi o să meargă, că o să-i dau eu dispoziţie!

— Nu merge, adică nu ţine…

— Nu ţine? La ce te referi?

— Mă refer la faptul că fata lui nea Creţoiu se mărită, știţi dumneavoastră cu cine…

— Te referi la…

— Vedeţi? Și dacă tata socru o să vrea un cuscru în Centrală? Ba poate chiar cu o leafă mai mare, că de ce să contribuie numai el?

— Măi Manolache, știu și eu ce să spun? S-ar putea să ai dreptate. Ar trebui măcar un lucru să facem…

— La ce vă referiţi?

— Să facem un referat să-l trimitem la minister.

N-au decât să refere ei…

Salutări de la băi

Așa e la băi, toată lumea trimite ilustrate. Altceva ce să faci? Mai bei o apă, mai faci o baie, sănătate nu alta, și pe urmă ai tot timpul să compui un text cât mai memorabil. Mi-am luat și eu o ilustrată cu vedere de la Vatra Dornei că, deh, la Olănești, unde mă aflu, ce să se vadă? Am lipit timbrul și acum eram în faţa dilemei: cui să trimit ilustrata? Cum, cui s-o trimit? Asta-i bună ! O trimit soţiei. N-a rămas buna mea soţie singură acasă? Nu e normal să-i trimit un gând bun de aici unde… Tot eu să-i trimit? Păi cine e cu adevărat în concediu, eu sau ea? În timp ce eu mă chinuiesc cu apa asta care n-are nici măcar gust de cozi de cireșe, ea stă la televizor, se duce la cinema (e unul chiar la parterul blocului nostru), ba în plus se vede toată ziua cu prietenii și colegii de serviciu. Și dacă-i trimit, o să creadă că vreau să „compensez" cine știe ce… Nu, mai bine-i povestesc totul când ajung acasă. Adică nu, o să-i dau un telefon că tot trebuie să-mi mai trimită o sută de lei că am rămas dator la șahul ăla cu pietre… O să-i trimit ilustrata colegului meu, Mardare. Băiat bun. Mă și înlocuiește acum cât sunt în concediu… De ce să se gândească la mine ca la un străin și când mă întorc să găsesc toate lucrările nerezolvate? Să vadă că-i sunt prieten și, de aici unde mă aflu pe mina medicilor, tot la el mă gândesc… Mda, și cu asta o să-i aduc aminte că nu mai am rezistenţa de altă dată… Că dacă e vorba de promovare, pe el ar trebui să-l aibă în vedere șeful și când se va duce cu hârtiile la semnat o să-i spună: „Mi-a scris sărac' Tache, da' e rău de tot, după cum scrie, nu mai putem conta pe el". Ăsta e Mardare! Nu-i scriu niciun cuvânt! Atunci, cui s-o trimit? A, știu! Să i-o trimit lui Floricel Ionescu, tovarășa aceea blondă de la C.A.R.: „un gând bun și o urare de la acela care…" Care, ce? Mai am o rată și am lichidat împrumutul. Păi, ce nu știu eu că dacă nu-i duci o ciocolată „nu se ajunge fondul social"? Pe mine, de trei ori m-a amânat până am luat amărâţii ăia de 20 de mii de lei pentru maşină I Dacă-i scriu, o să creadă că o pregătesc sufleteşte pentru un cadou, ceva de la băi ! Nu! O să-i scriu administratorului blocului. Asta om cum se cade! Atent tot anul, bun gospodar, vecin de nădejde. Te mai împrumută cu o butelie de aragaz, mai dă o mână de ajutor la o reparaţie… Tot pe el îl întreabă ce fel de om sunt eu, dacă vin târziu acasă sau dacă fac scandal noaptea… Adică, ia stai… administratorul? Tocmai pe el l-am găsit, care l-a urecheat pe Georgel al lui cumnatu-meu că a crezut că-i al meu? Și când am găsit maşina lovită în parcarea blocului, nu mi-a zis: „Așa-ţi trebuie, că dacă mergeai cu troleibuzul tușeai…" Nuuu, să spună mersi că-i plătesc întreţinerea… Și atunci, ce fac cu ilustrata, ac' dacă am luat-o… Știu ! Am o idee ne mai pomenită. O trimit pe adresa serviciului meu: „Un gând bun de la Vatra Dornei… de la cineva care vă stimează". Tovarășului Tache Ciobănel. Adică mie! Când o s-o citească toţi discreţii ăia, o să se facă galbeni de invidie… Aoleo! Nu! Ei, poftim, ca să vezi ce era să fac! Dar unde mi-e capul?! Și dacă află nevastă-mea? Nuuu, pe ea n-am s-o conving niciodată că persoana anonimă care mă şti mează și-mi trimite ilustrate sunt chiar eu!

Schiţe într-o replică

— Pe aceste locuri, stimaţi turiști, oriunde sapi, curge aur… A, aurul nu curge! N-are importanţă, oriunde sapi, curge ceva…

— Cum, căţelul acela din spatele mașinii dumneavoastră este viu? Și cu ce l-aţi lipit de parbriz?

*

— Cazul era cât se poate de ciudat. Individul era complet analfabet și nu știa să semneze nici măcar cu degetul. Când trebuia să scrie ceva, bătea la maşină…

— Da, toate aceste exemplare sunt autentice. Vă rog, nu puneţi mina, vipera cu corn nu e împăiată…

*

— Stamate, dacă n-aș ști că ești băiat bun, cinstit, devotat și curajos, aș spune că ești perfid, laș și un mincinos fără pereche.

*

— Individul care striga aseară „foc! foc!” voia numai un băţ de chibrit. Ca să vezi cum se exagerează lucrurile !

*

— Rămase înmărmurit. Era imposibil ca acest înger de fată, această frumuseţe nepământeană, acest suflet fără egal, să fie soţia sa. Da, nu se înșelase. Nu era soţia sa.

*

— E o vreme, să nu lași afară un câine I Mă rog, dacă, totuși, se cere…

*

— E revoltător că din maidanul de joacă de lângă bloc s-a făcut o parcare pentru mașini. În definitiv, e bine să știţi că nu toţi copiii au mașini!

*

— Iar mi-au furat ziarul din cutia poștală I şi mâine se va întâmpla exact la fel ! De unde știu? Sunt abonat!

*

— Nu, dragă, persoana care răspunde la telefon nu este secretara mea. Doar ţi-am spus că eu nu am secretară. Și atunci ce caută la mine în birou? Nu știu, o fi vreo atingere…

Scrisoarea învăţatului Pico della Mirandola trimisă lui Lorenzo Magnificul

„Magnifice Lorenzo, îngăduie-mi să te salut și să-ţi urez tot binele. Sunt două luni încheiate de când am schimbat aerul parfumat al grădinilor tale cu văzduhul plin de sulful Vezuviului de la curtea regelui Ferrante al Neapolelui. Și, odată cu asta, plăcutele discuţii despre filosofia lui Platon cu intrigile de palat în care unii ar vrea să atragă întreaga Italie. Și n-aș fi venit, desigur, de nu m-ai fi trimis să duc în dar fermecătoarele picturi pe care ţi le-a făcut Sandro. Dar nu despre priveliștile marine, de altfel frumoase, vreau să-ţi scriu și nici despre donnele napolitane care au un farmec zvăpăiat ce nu poate să nu impresioneze pe un prea sobru florentin. Îţi scriu pentru că nori negri se adună pe cerul lumii și ne norociri nebănuite se pun, după câte am aflat, la cale. Căci ceea ce se plănuiește acum pare a fi scornit de diavolul însuși. De data aceasta nu e vorba de vreo șiretenie militară, ci se trag fire de păianjen care duc departe. E greu de spus din care zare s-a născut și s-a urzit mișelia, dar mulţi încearcă să pescuiască în ape tulburi. Căci vor aceștia, nici mai mult nici mai puţin, decât să rămânem fără apărare în faţa vrăjmașului. Căci, preaînţeleptule Lorenzo, după cum prea bine știi, soarta bătăliilor e hotărâtă de Cavalerie. Dar prea săraci suntem noi în fineţe, ca, din puţinul ce-l avem, să hrănim ceea ce Cel de Sus a creat întru mândrie și putere, alături de om: splendidul cal. Ori perfidul Carol al VIII-lea, monarhul Franţei, ce de multă vreme și-a aţintit privirea hulpavă spre bogăţiile noastre și germana Casă de Habsburg, și ea gata să treacă Alpii cu oștile. Nu ne vor mai da finul de care avem atâta nevoie. Iar dacă pu nem la socoteală că abia așteaptă să ne-atace turcii — visul lui Mahomed al II-lea —, în timp ce toate căile maritime ne sunt tăiate de piraţii sarazini, nu-i greu să vezi cu gândul nenorocirea ce s-ar putea abate asupra noastră. Ei vor, prea bunule și darnice Lorenzo, să te facă să plătești îndoit și înzecit și pentru fiecare braţ de fin vor cere plată nouă, făcându-l mai de preţ ca aurul și ca argintul, ca până la urmă să plătești cu bogăţiile adunate de Casa de Medici, ba poate chiar cu însăși viaţa

ta.

Aici la Napoli mai clar se văd urzelile familiilor Albizi, Altoviti și Bardi, care pe tine arunca-vor toată vina și, sub cerul brăzdat de fulgerele luptelor fratricide, se și aud blestemele lui fra Girolamo Savonarola, care ar găsi — chiar dacă ar trebui să-i ia de la bar bari — două perechi de cai bine hrăniţi cu care să te sfârtece în numele Domnului.

Adio, frumoasele călești cu care-am colindat ţinuturi cu privelişti de Paradis, adio serbările Florenţei cu turnirele de neuitat, adio Palio di Sienna, a cărei faimă în strălucire se va stinge și din amintirea stră nepoţilor noștri. Căci vor pieri până la unul focoșii noștri *bărbieri,* aduși la noi de pe coasta tripolitană a Africii și alte rase mândre ce s-au înmulţit pe pământul fericit al Italiei. Căci nu degeaba un Leonardo le-a închinat un *Tratat despre anatomia cailor…* Cât despre splendidele lupte purtate de cai și călăreţi, mărturia lor o vom găsi doar în pânzele prea dăruitului Paolo Uccello. Aș vrea să pot, înainte de a-mi încheia zilele, să mai merg o dată la Veneţia numai pentru a admira acea minune a lui Verrocchio în care, cu nimic mai prejos decât Colleoni, e calul său de bronz. Mi se frânge inima gândind că aceste nobile animale sunt sortite pieirii prin înfometare, căci nicio sobă nu-ţi dăruie căldura jarului dacă nu-i dai lemnul pe care să-l ardă-n sine și să-l preschimbe în flacără. Va trebui să ne reîntoarcem la acele biete dobitoace slabe, dar atât de răbdătoare care se hrănesc eu te miri ce, și toată gloria nobilimii noastre se va risipi văzându-i călărind asini, asemenea unor nevolnici cerșetori. Iar prea frumoasele noastre donne vor fi din nou purtate în lectice romane, a căror modă s-a dus pe apele timpului.

Al tău iubitor frate și discipol.
Pico della Mirandola”.

Post scriptum. Un învăţăcel venit acum de la Milano îmi aduce vestea că strălucitul inginer Leonardo da Vinci, cel care în timpul liber, precum știi, a pictat cu înzestrare pentru a-și dovedi teoriile matematice și optice, lucrează în taină la noi mașini militare. După tot felul de bombarde și aparate zburătoare, se gândește (de bună seamă, n-am dovezi) la o caleașcă care poate alerga fără să fie trasă de cai. Ci ar avea în ea un jăratic care s-o împingă, așa cum povestește c-a văzut Marco Polo că au chitaii zmee ce se-nalţă de parcă sunt trase de păsări nevăzute. Dar cine știe dacă toate acestea nu-s decât povești! Eu, unul, nu cred să se facă o astfel de minune și să scăpăm din impasul ce ne paște, peste noapte, Deus ex machina.[4]

---

[4] De unde se vede că obsesia mașinii e mult mai veche (n.a.)

Subiectul optim
(o povestire schematică)

Mi-am propus să scriu o povestire schematică. Unde ar putea să se petreacă acţiunea? Ar putea să se petreacă, de exemplu, într-o redacţie. Cine să fie eroii? Să spunem, un tânăr scriitor dornic de afirmare și un redactor cu multă experienţă în munca de îndrumare. Cum ar putea începe discuţia lor?

Evident, în mod schematic:

— Mi-aţi spus că aţi citit lucrarea mea și pot să vin la discuţie…

— A, dumneata eşti tânărul scriitor de talent?! O speranţă a prozei noastre scurte!

— Exageraţi. De altfel, am și unele încercări de nuvelă.

— Bravo, ia te rog loc să discutăm…

Tânărul se așază.

— Sunt foarte atent, am hârtie și creion și sunt gata să notez toate observaţiile dumneavoastră judicioase în vederea modificărilor cu care sunt de acord anticipat.

— Foarte bine. Am citit lucrarea dumitale intitulată *Vânătoarea tragică,* care mi-a plăcut mult. Ceea ce se vede de la început e faptul că autorul are un deosebit simţ al observaţiei. Sunteţi vânător?

— Nu.

— Asta reiese foarte clar și din povestire, spune cu satisfacţie redactorul, pentru că numai în felul acesta aţi putut studia, ca să zic așa, „la rece" ce fac vânătorii. Dar să recapitulăm: dumneata povestești ce i s-a întâmplat unui vânător care s-a dus la vânătoare de mistreţi.

Tânărul aprobă, ochii îi strălucesc, se simte îndemnat să-l ajute pe redactor:

— Exact. Mistreţul i-a ieșit în bătaia puștii pe ne așteptate, arma era neîncărcată și fiara l-a atacat pe vânător…

Ridică mâinile spre înalturi într-un gest de ne putinţă. Redactorul clatină din cap.

— Mda, asta e scena finală. Ce e drept, e plină de dramatism. Dacă nu te-aș avea în faţa mea viu și nevătămat, aș fi zis că dumitale ţi s-au întâmplat toate acestea…

— Da, mărturisește tânărul scriitor roșind, cred că finalul mi-a reușit cu adevărat.

În ochii redactorului cu experienţă se aprinde o lumină maliţioasă care nu prevestește nimic bun.

— E adevărat, dar pe noi nu ne lasă indiferenţi ideea, mesajul, chiar subiectul povestirii. Dumneata creezi de la început o atmosferă plină de tensiune. De ce a plecat Mitu Dumitru la vânătoare tocmai într-o joi? Nu lași oare să se creadă că în joia aceea trebuia să se întâmple ceva fatidic?

— Aţi intuit foarte bine intenţia mea. Mitu Dumitru are impresia că soţia sa nu-l mai iubește…

— Exact, punctează cu satisfacţie redactorul. Mai departe: și de ce nu-l mai iubește? Pentru că s-a îndrăgostit de profesorul de fizică al surorii sale mai mici!

— Acesta e și adevărul.

— Ei vezi, de aici decurge că finalul nu este un final *accidental* (sublinierea îi aparţine redactorului), nu un banal accident de vânătoare…

— A, nu !

— Și atunci sunt obligat să bănuiesc că de fapt arma nu era… „întâmplător" neîncărcată. Așadar.

Mitu Dumitru conta pe o *sinucidere* cu aparenţă de accident.

— Aţi înţeles întocmai ideea mea. E, de fapt, aici tragedia omului simplu, legat ancestral de mediul său natural și care nu rezistă la destrămarea angrenaje lor tradiţionale, de aceea…

— De înţeles, am înţeles, îl întrerupe redactorul, dar de publicat noi n-o publicăm.

Tânărul scriitor de talent, speranţa prozei noastre scurte, vedea că nu i se va oferi prilejul să confirme încrederea ce i s-a acordat în alb încă de pe băncile cenaclului. Nu găsește însă puterea să ceară lămuriri.

În schimb, redactorul găsește.

— Nu știu dacă înţelegi, tinere, că oamenii pe plajă, la cabană, în tren, nu vor, nu doresc, nu aspiră să citească întâmplări tragice. De ce să-i indispunem?

Cu ce curaj se vor avânta ei în pădure cu gândul la mistreţul dumitale? Cu ce curaj se vor arunca ei în valuri, gândindu-se la profesorul acela de fizică?

Căci fiecare dintre noi, nu-i așa? e pândit de un profesor de fizică…

Dar redactorul nostru nu este numai un redactor cu experienţă, el este și un om de inimă, un îndrumător al tinerelor talente și, de ce n-am spune-o? un om cu idei. Zâmbește îngăduitor:

— Toate astea sunt fleacuri, frate…

Cuvântul „frate" e aducător de speranţă nouă în sufletul tânărului scriitor. Înseamnă că nu e totul pierdut.

— Nu e prea complicat s-o schimbi puţin pe ici, pe colo. În fond, toate descrierile rămân neschimbate.

Dialogul, și el, în cea mai mare parte. Important e, dragul meu, ca să nu se producă nimic tragic, să nu împingem lucrurile spre dramă tocmai acum, în plin sezon estival.

Tânărul scriitor care privea departe spre viitorul său de aur, trage aer în piept și spune:

— Bine. Eu sunt foarte receptiv la sugestii și am să vă aduc povestirea refăcută în spiritul sfaturilor dumneavoastră, care, vă asigur, mi-au fost de un nepreţuit folos. Bună ziua!

…Am stat și m-am gândit cum ar putea continua această povestire schematică. De exemplu, așa:

Au trecut câteva zile și, din nou, tânărul scriitor de talent, speranţa prozei noastre scurte, se află în faţa aceluiași redactor cu experienţă în munca de îndrumare.

— Ei, tinere, te ascult, îl invită acesta cu un gest de bunăvoinţă.

— *Vânătoarea veselă,* citește tânărul titlul transformat.

— Bravo, bravo! Foarte bine! Vezi, dintr-odată m-ai și bine dispus. Mai mult chiar, m-ai făcut curios.

— *„Totul a început într-o zi senină de vară când nimeni încă nu bănuia ce-or să mai râdă peste mai puţin de douăzeci şi patru de ore…”*

— Minunat, ai un excelent simţ al suspansului!

Mai departe!

— *„În ziua aceea, Mitu Dumitru s-a sculat mai devreme ca de obicei. Avea o presimţire bună. Trebuia să i se întâmple ceva hotărâtor”.*

— Aha, aici vine scena în care se ceartă cu soţia…

Vai de mine, cum o să se certe? Doar s-au luat din dragoste și o duc la fel de bine ca și în urmă cu zece ani!

— Și atunci, ce se întâmplă?

— Mitu Dumitru îi propune să meargă împreună la pădure…

Redactorul clatină din cap:

— Aha, ca ac’ zece ani…

— În niciun caz! Omul se ferea de orice motiv de ceartă, așa că îi propune să treacă mai întâi pe la profesorul de educaţie fizică…

— Parcă era de fizică…

— Am schimbat. Ac’ e de *educaţie fizică.* Cu fizica asta avem în ultimul timp numai neplăceri. O să creadă cititorul că e o aluzie la problemele nucleare.

Nu! Educaţia fizică a fost întotdeauna îndrăgită de masele largi și este în acord cu sporturile de vară, cu sezonul estival…

— Splendid, tinere, îmi placi! Redactorul era cât se poate de încântat.

Subiectul se derula lin, fără zdruncinături, fără hopuri, subliniat ici-colo de o poantă cât se poate de bine plasată. Plimbarea la pădure trebuia să aibă o explicaţie cât se poate de firească. De aceea, Mitu Dumitru îşi luase și pușca și tot de aceea — pentru că nu avea nici cea mai mică intenţie să vâneze ceva — o lăsase neîncărcată.

— *„Un timp au mers alături povestindu-și anecdote* — urmă el lectura — *și deși erau vechi și le știau, amândoi râdeau tare de răsuna pădurea toată.*

În cele din urmă, obosiţi de atâta râs şi de plimbare, cei doi s-au aşezat lângă trunchiul unui stejar, și tocmai când stăteau așa, zâmbind ușor, de undeva, dintr-un tufiș, a ţâşnit…”

— Un mistreţ! sări redactorul.

— A, nu, mistreţul e un animal foarte periculos.

L-am scos. A sărit un iepure. Bietul de el s-a speriat atât de tare, încât s-a lovit cu capul de trunchiul copacului și a rămas lat. Mitu Dumitru n-a trebuit decât să întindă mâna și să-l bage în desagă…

— Nu-i rău! Și așa s-a întors cu un iepure vânat acasă.

— A, nu! Ar fi prea linear. Soţii s-au pus din nou pe râs, atât de năstrușnică era întâmplarea, dar au căzut de acord că nimeni nu-i va crede şi că era mai bine să-l lase slobod pe bietul urecheat să se întoarcă în pădure. Și așa au și făcut.

— Excelent! O adevărată lovitură de teatru!

— *„Soţii Dumitru se întoarseră fericiţi la căminul lor, gata să pornească și mai uniţi în noua decada a vieţii ce se deschidea în faţa lor. Petrecuseră o minunată zi la iarbă verde, o zi care-i întărea fizic și moral, mobilizindu-i în acţiunile la care urmau să participe chiar de a doua zi”…*

— Te felicit, tinere, ai realizat o întâmplare simplă și foarte bine scrisă, plină de un dramatism optimist și de tensiune comică. Ai găsit subiectul optim!

Ceva părea însă să-l frământe și, după o scurtă pauză, continuă punctând cuvintele:

— Spune-mi ceva, n-ai putea să modifici puţin finalul? Să găsești altceva… Știi, chestia cu vânătoarea nu e prea actuală. Ideea de vânătoare poate deștepta o presupus-subînţeleasă antinomie între vânător și vânat, un anumit fatalism chiar al unui sfârșit ineluctabil pe care vrei să-l maschezi cu tonul umoristic al discursului și scriiturii…

Tânărul scriitor răspunse cu maturitate, pe deplin stăpân pe mijloacele sale:

— Nu e nicio problemă. Sunt pregătit. Am și o va nantă cu *parcul de distracţii.* Povestirea se va intitula astfel: *Tirul de duminică.*

Povestirea mi-a publicat-o revista locală în suplimentul de duminică pentru vânători și pescari. Cu unele scurtări din lipsă de spaţiu.

— Renunţă la considerentele tale cu privire la schematism — mi-a recomandat amicul meu din redacţie. Astea sunt mofturi pentru critica literară. Important e că povestirea ta e veridică, eroii tăi vorbesc și se comportă exact ca în viaţă. Și mai e ceva… N-ai vrea să-i schimbi titlul? Mie mi se pare mult mai expresiv: *Tirul de duminică.*

Pierdut pe litoral

Anul acesta e pentru prima oară când vin la mare. Mie îmi place mult aici. Stau pe plajă ca în fotografia de acasă, de pe bufet. Numai că în fotografie stau pe blăniţă. După părerea mea, nisipul ăsta seamănă destul de bine cu grișul, dar e mult mai bun pentru că mămica nu-mi dă voie să-l pun în gură. Lui frate-meu nu-i place marea deloc pentru că — zice el — din mare se extrage untura de pește. Ceea ce mi se pare curios aici e faptul că deși oamenii stau toată ziua în apă, se fac tot mai negri.

Aici văd tot felul de lucruri care, cel puţin mie, mi se par ciudate. Dar desigur, eu sunt încă atât de mic încât nu le știu pe toate. Așa, de exemplu, am văzut mai mulţi oameni care stăteau pe niște pietre cu câte un băţ în mână. De capătul băţului atârna o sfoară și de capul sforii, atârna un cârlig. Din când în când ei trăgeau băţul, băţul trăgea sfoara, sfoara trăgea cârligul și cârligul nu trăgea nimic. Și tot așa, ore întregi. L-am auzit pe tata spunând că asta se cheamă „pescuit” și face bine la nervi. E adevărat că o dată am văzut un nene care a prins un peștișor mic, mic de tot, și a trebuit să dea și bani pe el că în locul acela în care l-a prins era pescuitul interzis.

Azi dimineaţă, am pornit-o după scoici și, nu știu cum, m-am pierdut. Mama a vrut să dea un anunţ la radioficare, da' tata n-a fost de acord. A zis că ce-o să creadă lumea că nu e în stare să aibă grijă de schimbul lui de mâine?! Și a pornit să mă caute.

M-a căutat la flipere, dar nu m-a găsit, m-a căutat la mini-golf și nici acolo nu eram. M-a căutat și la cazinou. Nimic. Cred că era foarte necăjit. Și tata când e necăjit, bea bere. A băut vreo patru sticle. A întrebat de mine și la o masă la care erau patru persoane:

„Noroc, Costică", „Salve, Pompiliu", „Te pup, Mimi" și „Sărut-mâna, Georgescu".

Între timp m-a găsit mama. Mai întâi s-a bucurat grozav, apoi s-a necăjit din nou pentru că acum nu știa unde e tata. Că eu când mă pierd, mă găsesc imediat. Da' tata…

La grădină

— Nu mai începe odată?

— Nu mai fi și tu așa de nerăbdătoare… Uite, grădina încă nu s-a umplut.

— Ei, na, c-o să stăm până se umple! Au anunţat că încep la șapte, să înceapă! Noi cum semnăm condica la șapte? Ce, așteptăm să vină toată lumea? Ai luat program?

— N-ai zis să iau?

— Și ai luat?

— Am luat.

— Cât i-ai dat fetii?

— Cinci lei.

— Cum, cinci, când te-am văzut în mină cu o hârtie de zece?

— Dacă n-aveam mărunţiș?

— De ce nu ţi-a dat restul?

— Nu mi-a dat.

— Și tu te-ai jenat să-i ceri!

— Pentru cinci lei…

— Așa ești tu, galanton… Programul e gratuit.

— Ei, da, dar nu se face…

— Nu se face! Frumos îţi șade! Dar pe mine mă întrebi de fiecare sută. Te-ai fisticit că ai văzut o miorlăită din astea: „doriţi program?"

— Vrei programul?

— Ce să ac cu el? Poate să-mi fac vânt!

— Credeam că vrei să studiezi distribuţia…

— Să studiez?! Și tu, în timpul ăsta, ce faci? Ce „studiezi"?

— Nu fac nimic.

— Și atunci, ce te tot foiești pe scaun? Crezi că nu văd că mereu te uiţi în toate părţile? Cauţi pe cineva?

— Nu caut pe nimeni, dragă. Mă uit să văd dacă e cineva cunoscut.

— Ca, de exemplu, cine?
— Ca, de exemplu… Marineștii.
— Marineștii — *el* sau *ea?*

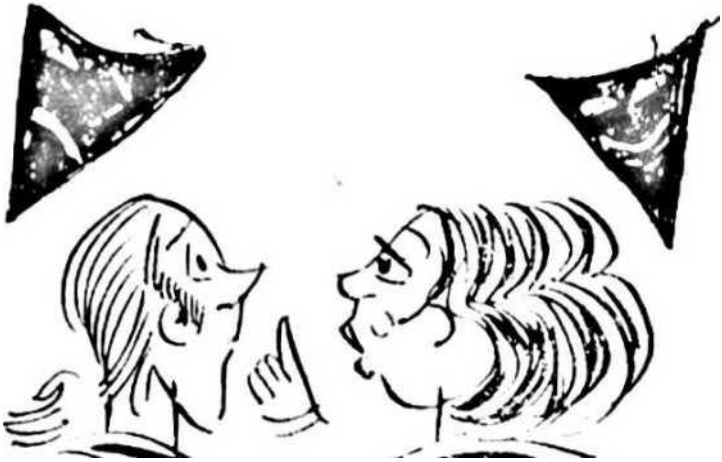

— Amândoi…
— Și sunt?
— Nu sunt.
— Bineînţeles! Că Marineștii — *el,* o scoate la restaurant nu la teatru…
— Eu ţi-am propus să mergem la restaurant…
— Ca să mă îngraș!
— Ca să dansezi…
— Cu cine? Cu tine?
— Cu cine vrei.
— Aha, ţi-e indiferent! Ei, află că mie nu mi-e! Unde te uiţi?
— La tine, dragă.
— Adineaori… ai salutat pe cineva.
— N-am salutat pe nimeni. Mi-a amorţit gâtul.
— Ce fac ăștia, n-au de gând să înceapă? Uite grădina e plină. Chiar!
— Chiar, ce?
— Cum se face că ai obţinut bilete la spectacolul de astăzi?
— Foarte simplu. Avem un coleg care…
— Un *coleg*…
— Peste tot e cineva care se ocupă de procurarea biletelor.
— Peste tot, dar cum se face că pentru astăzi ţi-au dat ţie?
— Așa am fost programat.
— Ai spus că mergi cu soţia?
— Normal. Doar am două bilete.
— Îhâmm, vasăzică *știe* că ești cu soţia…

— Cine „știe”?
— De unde să știu eu cine? Tocmai asta mă întreb și eu. Te văd cam nervos.
— Eu, nervos? De ce să fiu nervos?
— Crezi că n-am observat că te uiţi fix la loja aia de lângă scenă?
— Și ce-i cu asta? Loja e goală.
— Tocmai! De aia ești nervos, că n-a venit!
— N-a venit… cine?
— Nu știu! mai bine spune tu. Ei, ia te uită!
— Cee?
— Marinești! Au venit la teatru!
— Vezi, și tu ziceai…
— Eu ziceam?! Tu ziceai! Acum înţeleg eu de ce mi-ai propus să mergem la restaurant.
— Dar tu ai ţinut morţiș să mergem la grădină…
— Bine că recunoști, niciodată n-ai știut să-ţi impui punctul de vedere!

Binefăcătorul

O, ce mult îmi plăceau în copilărie poveștile cu acei oameni binefăcători care totdeauna apăreau la timpul potrivit, ba chiar și înainte. Îmi amintesc de băiatul acela sărman care trăia în cea mai neagră mizerie, alături de cei 14 frăţiori ai săi, de ticălosul său tată beţiv și bătăuș și de biata sa mamă, întotdeauna mai mult moartă decât vie. Și tocmai când nu mai era nicio speranţă în nicio privinţă, și nici băcanul cel rău nu le mai dădea pe datorie, apărea un domn cu o burtă foarte mare însă cu o inimă foarte bună și care, fiind foarte bogat dar fără copii, îl înfia pe micul nefericit. Acesta, cu timpul, îl moștenea arătând tuturor vecinilor din cartierul în care copilărise că vrednicia, cinstea și norocul fac întotdeauna casă bună, asemenea casei pe care şi-o construise și băiatul din poveste. El se însurase apoi cu o fetiţă, acum ajunsă la vârsta măritișului și care fusese oarbă în copilărie.

Dar datorită unui alt om foarte bun și cu spirit de sacrificiu, îşi recăpătase vederea și văzuse bine cu cine trebuie să se mărite. Ei, bine, deși visasem și eu nu o dată că în viaţa mea o să apară un astfel de binefăcător, el nu a apărut nici în zbuciumata mea copilărie, nici atunci când m-am însurat, ci abia după ce mi-am luat casa prin contract și am achitat toate sumele aferente. Dar iată că într-o bună zi, tocmai când mă așteptam mai puţin, a apărut el, *binefăcătorul.* Și-a anunţat venirea în modul cel mai obișnuit, sunând la ușă. I-am deschis.

— Bună ziua, pe cine căutaţi?
— Pe dumneavoastră…

L-am privit. Avea o privire sfioasă, dar ceva în persoana lui anunţa lucruri mari.

— În ce problemă?
— Una care vă interesează foarte mult. Nu vreţi să vă repar ţeava de la baie?

Cred că figura mea exprima elocvent absenţa celei mai elementare inteligenţe

naturale:

— Ţeava de la baie? Nu. De ce să mi-o reparaţi?

— Cum, de ce? Curge!

Eram perplex.

— Curge?

— Da, are un viciu ascuns. Chiar dacă în acest moment defecţiunea nu se observă, peste câteva zile veţi avea scandal cu vecinul de dedesubt pentru că i-aţi inundat tavanul.

— Eu?

Am privit omul din faţa mea cu oarecare teamă.

Într-adevăr, mi-ar fi fost cât se poate de neplăcut să am discuţii cu o persoană necunoscută fără să am vreo vină, iar el cu atât mai puţin.

— Dacă nu credeţi ce vă spun, vă pot arăta exact locul unde ţeava este crăpată…

L-am lăsat să intre. Într-adevăr, părea că printre plăcile de faianţă se arată un firișor de apă care se pre lingea cu perfidie.

— Și asta nu e totul, continuă vizitatorul. Ce spuneţi de vasul de colectarea apei? ridică el degetul arătător în direcţia cu pricina.

— Ce să spun?

— Cum, n-aţi observat că nu colectează suficient?

Nu observasem.

— Și de ce, mă rog? am fost eu curios.

— Pentru că e strâmbă tija de la flotor, punctă omul eu deplină siguranţă. Dacă doriţi, eu pot să v-o îndrept…

— Vă mulţumesc, sunteţi foarte îndatoritor…

— Cât despre duș — trase de el gata să-l rupă – este o adevărată bătaie de joc. N-aţi văzut că n-are strecurătoare? în loc să faceţi duș, vă spălaţi ca la cișmea, la ţară.

— Și ce ar fi de făcut? am întrebat speriat.

— Ceva foarte simplu. Să vă pun un duș nou, modern ca pentru apartament cu spor de confort. Nemaivorbind de sifon…

— Ce sifon?

— Asta-i bună! Sifonul de la chiuvetă! N-are garnitură. Ia uitaţi-vă ce baltă e aici…

— Și aţi putea dumneavoastră să…

Omul m-a înţeles imediat.

— Bineînţeles, cum să nu pot?! Ia priviţi ce v-au pus aici, o garnitură de carton. Vedeţi, trebuie una ca asta…

Și scoase din buzunar o garnitură de cauciuc nou-nouţă… Apoi vizitatorul trecu la bucătărie unde, spre stupoarea mea, mă aștepta o altă serie de *vicii ascunse* la toate instalaţiile. Dar omul meu avea soluţii la toate. Le scotea literalmente din buzunar! Le în locuia pe cele stricate sau le punea pe cele lipsă. Toc mai mă gândeam care era calea cea mai potrivită să mă revanșez, să-mi manifest

recunoștinţa faţă de acest adevărat binefăcător, când o întrebare se născu în bezna neliniștită a sufletului meu:

— Dar dumneavoastră de unde ştiţi de toate aceste vicii ascunse?

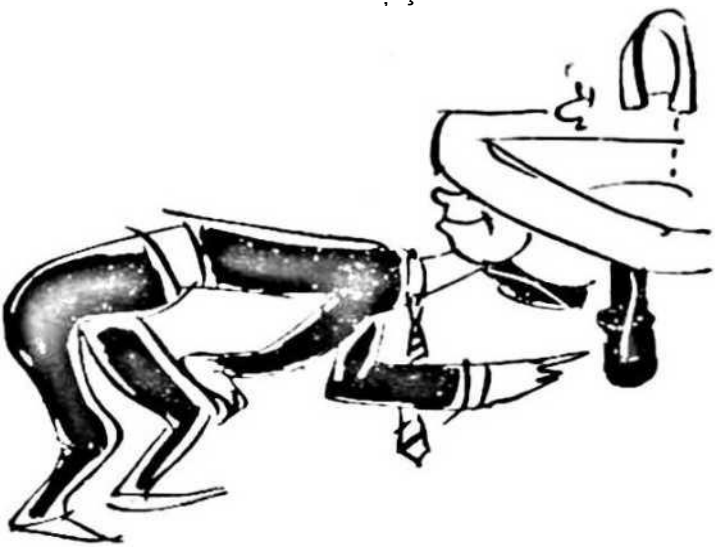

Omul mă măsură cu sinceră compătimire:

— Asta-i bună! Cum să nu știu? Păi n-am făcut chiar eu instalaţia la apartamentul ăsta? Dacă vreţi să ştiţi, garnitura asta e chiar de aici. Dar pentru că-mi sunteţi simpatic, dacă ne înţelegem, vă pun o baterie nou-nouţă, în perfectă stare, la baie. Doar nu sunteţi dumneavoastră omul să vă împăcaţi cu un lucru făcut de mântuială!

La balul automobiliștilor

Nu știu cum sunteţi dumneavoastră, dar eu sunt altfel. Am un fel al meu cu care nu sunt deloc de acord. Tata era altfel. Mama era altfel. Soră-mea cu totul altfel. De frate-meu, ce să mai vorbesc, că nici n-am. C-așa sunt eu, când toată lumea e veselă, glumește, când ciocnește un pahar, când tinerii dansează și bătrânii discută, eu nu glumesc, nu ciocnesc, nu dansez, nu discut. Eu tac. Uite ca acum, când am nimerit la balul automobiliștilor, tac și mă gândesc. La ce? La viaţă. Ce e viaţa, frate? Viaţa e ca o pădure: intri în ea și mergi și mergi și în jurul tău numai copaci… Adică, cum numai copaci? Și oamenii unde sunt? Oamenii nu mai trăiesc în pădure de mult. Oricum, majoritatea… Și pe urmă nu e bine să te întâlneşti cu pădurarul. Dacă te întreabă ce cauţi în pădure? Cum, ce caut? Păi, am venit și eu, așa, să mai vânez ceva. Pe naiba! Fără pușcă, fără permis, pe cine vrei să duci

dumneata? Chiar, ce mi-a venit?! Pădurea e și plină de ţânţari… Ai uitat ce-i păţit când te-ai dus odată la cules de ciuperci? De mure. Las că știu eu mai bine, ciuperci au fost! Și atunci, ce e viaţa? Viaţa e ca marea… Nesfârșită, infinita… Când calmă și liniștită, când furtunoasă și agitată. Da, viaţa e ca marea! Vine, așa, un val și… atunci eu ce mă fac, că-nghit apă? Hm, nu e bine. Vine și Salvamarul și mă ia la rost, îmi dă și cu vâsla în cap și astea toate pentru ce? Pentru că nu știu să înot. Prostii! Când mi-au completat fișa la *personal,* nu m-a întrebat nimeni dacă știu să înot. Nu știu să înot, e adevărat, în schimb sunt băiat frumos. Serios? Dacă erai frumos, când s-a dansat adineaori damen-valsul și pe urmă damen-tangoul, și mai apoi periniţa, te mai lăsau aici să te gândești la ce e viaţa? Te scoteau la dans ! Roteau baticul ăla deasupra capului ca pe un lasou și… Mai bine că nu m-au scos. Cine știe ce mai iese dintr-un obicei ca ăsta. Te vede nu știu cine, mai zice nu știu ce și… Nu e nici igienic. Eh, blonda aia l-a scos pe Gigel. Pe el nu-l deranjează. Are o scuză: e băiat frumos. Da’ urâtu’ ăla ce scuză are? Mă rog, ce treabă am eu cu el? O fi un fluşturatic, un superficial. Ce știe el ce-i viaţa? Poate să dea el, așa, o definiţie definitorie?! Treaba lui. Eu sunt altfel. Mie nu-mi plac compromisurile: aut Caesar aut Nihil! Nu știu cine a mai fost și Nihil ăsta, dar eu am fost mai mult aut. Și de ce, mă rog? Uite, e o vorbă: „cine se scoală de dimineaţă, departe ajunge”. Ei, și? Eu mă scol în fiecare dimineaţă la cinci și tot pe Tănăsache îl trimite în delegaţie. Departe. Când i-am făcut o dată o aluzie șefului, a râs și mi-a zis: „Ai dreptate, măi Milucă, Tănăsache e într-adevăr un leneș. De aceea se și adevereşte vorba veche: *Leneșul mai mult aleargă.* Și atunci stau și mă gândesc, ce e viaţa? Da, viaţa e, așa, un fel de… Poftim? Ce tombolă? Da, sigur am luat și eu un număr. Sigur că da. Ce număr? Un moment… 74. Da’ de ce mă întrebaţi? Cum? Am câştigat premiul cel mare?! Să mă duc să mi-l dea automobilista cea blondă, regina balului? Bine, dar… Nu, nu se poate! Ba se poate! Dacă ai 74, ai câştigat! Ei, vedeţi? Asta-i viaţa!

…Da, asta-i! Mașina a fost decernată *ex aequo* la 32 de câştigători. Mie mi-a revenit o portieră și două bujii… Am cerut să-mi dea mie portbagajul, dar n-au vrut… Gigei a zis că nu-mi trebuie, că eu tot nu plec nicăieri.

Și automobilista blondă, regina balului, acum e soţia mea. De aceea, nu știu cum sunteţi dumneavoastră, dar eu am un fel al meu, stau mereu și mă întreb: Ce e viaţa?

În excursie la mare

Trenul nostru gonea ca un adevărat personal. Nu mai mic mi se părea că se târăște ca un melc. Asta numai din pricina nerăbdării. „Totul este relativ”, așa obișnuiește să spună unchiul Vasile, care folosește cuvinte pe care să nu le înţelegem noi, cei mici. Eu stăteam la fereastră și priveam afară. Când, deodată, a venit un nene înalt și solid care mi-a spus sfătos:

— Măi, piciule, ia șterge-o de la fereastră că e pericoloso sporgersi.

Pericoloso sporgersi! Am aflat pe loc tâlcul acestor cuvinte necunoscute care s-ar traduce așa: „Căraţi-vă de la geam că vă iau de urechi”.

Ura, am ajuns! Ne-am instalat cu toată familia în cort. Noroc că era un cort gata făcut. Altfel tata și-ar fi petrecut tot concediul să calculeze poziţia optimă a construcţiei în raport cu soarele, cu briza, cu umbra de la ora 10 și cu restaurantul de la ora 12.

În sfârșit, ne-am dus la plajă! Mama și tata au luat mingea mea cea mare de plastic cu buline și au intrat în apă, iar pe mine m-au lăsat în grija coloniei de copii care, din fericire, era aproape. Am venit tocmai la timp pentru că nenea doctorul ne-a adunat pe toţi sub o ciupercă și ne-a explicat pe înţelesul tuturor ce foloase aduc omului razele ultraviolete. Apoi a venit profesorul de geografie și ne-a povestit că pe lume sunt foarte multe mări și oceane și cum arată ele.

Am fost cu toţii foarte emoţionaţi. Programul se desfăşura foarte bine fără pauze plicticoase. A venit și o mătușă care ne-a citit dintr-o carte „ce trebuie să știe un înotător. La pagina 54 era o greșeală de tipar care a dat naștere la vii discuţii. Se înţelegea că înotătorul „trebuie să sară calul”. Eu am strigat de la locul meu că probabil trebuie să sară *valul.* Dar un băiat de lângă mine m-a ciupit și mi-a spus că dacă nu știu, mai bine să tac, pentru că există și cai de mare.

Am vrut și eu să-l ciupesc, dar m-a văzut mătușa și mi-a făcut observaţie. De unde era să știu că era chiar mătușa lui?! Noroc că tata și mama au venit veseli din apă.

— Hai să mergem la masă că mi s-a făcut o foame de lup de mare, a spus tata și a râs ca de o glumă bună.

M-am bucurat și eu că o să văd apa mai de aproape. În pahar. După masă ne-am dus în cortul nostru unde eu a trebuit să dorm, iar tata și cu mama au jucat table. Tata pierdea, așa că i s-a făcut somn. Când am văzut ce adânc doarme, în timp ce mama citea un roman, m-am strecurat binișor și am vrut să ies afară din cort să mă joc și eu. Atunci a răsunat o voce ca un tunet năprasnic:

— Încotro, împieliţatule?!

Tata nu dormea. Dormea mama. Pe urmă a venit seara și odată cu ea, ţânţarii. Am plecat la plimbare. Pe faleză se aprindeau becurile electrice, iar la restaurante se aprindeau ghitarele electrice. A fost foarte frumos.

Așadar, ce-a fost mai frumos? Mai frumos a fost că a doua zi a fost urât. Nori negri acopereau cerul. Nicio rază ultravioletă nu se strecura pe pământ. Eu eram la fel de alb ca și iaurtul cu care se dă tata. Am vrut să iau cartea pe care mi-am adus-o, să citesc. Dar mi-a luat-o mama s-o citească ea.

— Dacă n-o să citesc aici, atunci, când? Că acasă știi bine cât sunt de ocupată. Ia vezi, poate la club să aibă ceva pentru copii.

M-am dus să întreb.

— Aveţi ceva pentru copii?

Aveau. *Regulamentul de funcţionare a grădiniţelor cu program redus şi cum trebuie hrăniţi sugarii.* Nu mă interesa. Nu mai sunt sugar.

Urraaa! Am învăţat să înot! Ce-i drept, deocamdată fac broasca pe nisip. Dar

orice broască până la urmă tot ajunge în apă. Așa s-a întâmplat și cu mine.

Am profitat de momentul când tata s-a dus să caute *Sportul* la chioșcul de pe plajă și mama a stat cu o frunză pe nas și ochii închiși la soare, și am zbughit-o în valuri. M-am bălăcit acolo o mulţime așa cum făceau și alţi oameni serioși și nici nu mi-am dat seama cum a trecut timpul. Când, deodată am văzut că se apropie de mine o persoană în vârstă care îmi spune:

— Ia să văd ce costum de baie ai? Chiloţi negri cu dungi albe?

— Ba, vă rog să mă scuzaţi, am spus eu. Sunt chiloţi albi cu dungi negre.

— E tot aia. Te cheamă cumva Fănel?

— Mă cheamă Popescu M. Ștefan, am spus plin de demnitate. Fănel îmi spun numai cei intimi.

— Tocmai. Mai intimi decât tatăl și mama ta cred că nu ai. Ei au dat un anunţ la radioficare că te-ai pierdut.

— Ba nu m-am pierdut deloc. Eu sunt aici.

— Perfect. Hai cu mine să vedem ce recompensă o să-mi dea că te-am găsit.

— Eu îl cunosc foarte bine pe tata. Așa că vă aşi gur că n-o să primiţi nimic.

Recompensa am s-o încasez eu.

Și așa a fost.

Zilele la mare trec foarte repede. Tata și mama s-au bronzat foarte frumos. Tata zice că e mai negru ca mama, iar mama zice că ea e mai neagră ca tata.

Eu nu zic nimic. Când o să le povestesc colegilor că am fost la mare, iar o să spună că bat câmpii. Dacă băteam câmpii, eram mai negru. Și așa a sosit șiul tima zi pe litoral și mama a spus că asta va fi ziua mea. Adică ziua în care pot să-mi doresc orice și mi se va îndeplini. Așa mi-am dorit să merg în piaţă să cumpărăm castraveciori pe care să-i punem acasă la murat. Apoi mi-am dorit să merg la bowling și să-l admir pe tata, care, cu o singură bilă, a dărâmat toate popicele. Când să plecăm, am propus și eu, așa, să mai stăm puţin și la maşinuţe. Dar tata a spus că nu putem să stăm toată ziua numai la distracţii, că trebuie să folosim timpul și cu ceva instructiv și să mergem la cinema. Am fost foarte bucuros. Am văzut un film din care n-am înţeles mare lucru. Pesemne din cauza întunericului. Când am ieșit, tata a spus că „Felini ăsta e mare” și că-l „taie pe Antonioni”. Dar mama a spus că „Antonioni e mai mare” și că-l „taie pe Felini”. Și eu tocmai asta n-am înţeles, de ce, dacă sunt așa de mari, se apucă să se taie între ei! Ziua mea s-a încheiat cu o îngheţată care mi-a plăcut foarte mult. Din păcate, n-am putut s-o mănânc pe toată pentru că o parte mi-a luat-o mama ca să nu răgușesc și o parte mi-a căzut pe pantaloni, ceea ce mi-a adus o serie de observaţii judicioase din partea tatii care a spus că n-o să mă mai ia niciodată în excursie, că, după ce că stă tot timpul numai după mine, îi fac tot felul de nervi și o să se întoarcă la serviciu și mai extenuat decât a plecat.

Dubla existenţă a lui Mache Gorovei

Vă cunoaşteţi bine colegii? Dar prietenii? Cine ești tu, de fapt, omul de lângă mine, cu care petrec partea cea mai bună din viaţa mea? Cine ești tu, prietenul meu de şuete cotidiene, omul cu care mă contrazic în probleme minore sau majore?

Dumneavoastră știaţi, de exemplu, că inginerul Brancomir, specialist binecunoscut și stimat în probleme de ventilaţie, odată ajuns acasă se închide în camera sa de lucru, scoate pe masă tot felul de cutii de cele mai diverse mărimi și forme, pline cu monezi vechi și începe să le compare — privindu-le prin lupă — cu cele fotografiate în cataloagele sale de numismatică? Sau, de exemplu, că economistul Cornel Prepelicaru, da, cel care povestește cu un haz irezistibil ultimele anecdote cu elevul repetent, are la mansardă un mic atelier de pirogravură? (Nici nu s-ar fi aflat, dacă nu ar fi declanșat, din neglijenţă, un incendiu lipsit de gravitate.) La fel și Tudor Manoil, referent tehnic, pasionat de Pronosport, are acasă o colecţie extraordinară de diapozitive cu tema *arta neagră.* Da, acesta e adevărul: aproape fie care are un mic univers misterios în care îi place să se

retragă (uneori spre indignarea soţiei) și în care prinde contur partea necunoscută și nemărturisită a personalităţii sale, visul, imaginaţia, cutezanţa și, de ce nu? naivitatea unei copilării întârziate. Toate acestea care, la un loc, desemnează termenul de hobby. Ei bine, până mai deunăzi nu știam cu adevărat cine este Machidon Gorovei. Mache! Prietenul meu, Mache. Credeam că e pur și simplu un excelent expert în instalaţii frigorifice. Credeam că e, pur și simplu, un soţ ideal și un tată model. Credeam că e numai un bun coleg care accepta să-l îngropăm în sarcini gospodărești „pentru bunul mers al colectivului". Or, mă înșelam! Întâmplarea a făcut ca zilele trecute să trec pe la el. Voiam să-l rog să-mi împrumute *Dicţionarul politehnic.* Când mi-a deschis, l-am văzut puţin surprins. Nu mă aștepta. Mai exact, am înţeles că aștepta pe *altcineva.*

— Te deranjez? am întrebat amuzat. (Mă nime risem fără să vreau pe o lungime de undă romantică?)

— Nu, nu, deloc! Intră, te rog…

Într-adevăr, Constanţa, nevastă-sa, era acasă. M-a invitat să beau cu ei o cafea. Am acceptat. Discuţia însă lâncezea. Deodată s-a auzit soneria. Mache i-a aruncat o privire nevesti-sii. Eu am dat să mă ridic, dar Mache m-a oprit.

— Fii serios, rămâi…

Pe noul venit nu-l cunoșteam. S-a prezentat:

— Inginer Făneanu.

— Poţi să-i spui Fane, spuse amical Mache.

Am observat că Făneanu venise cu o servietă burduhănoasă pe care, în loc s-o lase în vestibul, o adusese în cameră, așezând-o pe jos, lângă fotoliu.

— Cu ce începem? întrebă Mache aferat.

— Dacă vrei, să începem cu șerveţelele de masă…

Fane deschise servieta și scoase din ea o mapă de plastic în care avea tot felul de șerveţele de masă viu colorate.

— Colecţionaţi șerveţele de masă? am spus sur prins. Dacă știam, vă aduceam și eu. Dar ca să fiu sincer, după ce le folosesc, le arunc…

Mache izbucni în râs:

— Stai să vezi despre ce șerveţele e vorba…

— Am aici un șerveţel pe care mi l-a adus un prieten din Brazilia, explică Fane. A intrat special pentru mine într-un restaurant ca să mi-l ia. Vezi, are imprimat și numele restaurantului „Ciocia Bamba". Se pare că e chiar restaurantul în care se adună simpatizanţii clubului lui Pele. Ia vezi cum miroase? A cafea!

Mache mi l-a întins și mie și, mărturisesc, l-am luat cu oarecare grijă, așa cum iei un obiect de artă foarte scump. L-am dus involuntar la nas, dar Mache mi l-a luat repede, speriat.

— Ce vrei pe el? l-a întrebat pe Făneanu.

— Tu ce oferi?

— Am ceva interesant din aceeași zonă, spuse Mache. O sticlă de rom în formă de pepene.

— Plină? am întrebat eu.

Mache m-a privit ironic.

— Nu, dragă, nu e în profilul nostru. Goală.

— O iau, vorbi Făneanu.

— O iei, o iei, dar mai dai ceva! Doar n-ai să compari un șerveţel care cu timpul se degradează cu o sticlă!

— Asta-i bună! Și ce, sticla nu se sparge?

— Hai să n-o lungim degeaba. Te interesează sau căutăm altceva? Am clienţi pentru sticlă câţi vrei!

— S-o vedem mai întâi!

Mache aduse sticla. Era într-adevăr interesantă. Și, în plus, avea pe ea eticheta originală de rom la maica.

— Ei, ce mai dai?

— Am chibrituri!

— O cutie?

— Numai beţe. Stai să-ţi arăt…

Și scoase din aceeași servietă (cine știe ce lucruri nemaipomenite mai avea în ea!) o cutie latămetal pe care o deschise. Era plină cu tot felul de beţe de chibrit! Lungi și aromate, impregnate cu seu ce se puteau folosi ca lumânări, chibrituri cu două capete (ideea mi s-a părut extraordinară! Oricum, măcar unul se aprinde!), chibrituri cu pocnitori, chibrituri fumigene și multe altele… Dar Mache s-a arătat rece.

Într-o vreme colecţiona cutii, dar domeniul s-a banalizat ca și cel al plicurilor de lame de ras.

— Ce-ai acolo? arătă el spre servieta rămasă deschisă.

— Asta? E o brichetă.

— Mă interesează. Am de gând să-mi dezvolt colecţia de brichete vechi.

— Acesta e un exemplar foarte interesant. E o brichetă-ceas.

— Merge?

— Ceasul?

— Nu, dragă, ceasul nu mă interesează! Bricheta!

O cercetă îndelung și, în cele din urmă, se declară de acord s-o ia.

— Da, dar mai dai ceva! spuse Fane. Doar nu vrei să-ţi cedez un ceas-brichetă și un șerveţel original pe o sticlă de rom și încă goală!

Mache se încrunta, oftă, apoi deschise un dulap și scoase de acolo, o umbrelă.

— Umbrelă nu-mi trebuie! îl opri Fane cu un gest.

— Tocmai asta e, stimate, că nu e umbrelă, ci un tranzistor cu baterii solare! Uite, aici în mâner are tot sistemul de condensatori și semiconductori, iar mătasea umbrelei e metalizată și are microelementţi de siliciu care transformă energia solară în curent electric.

— Merge și pe ploaie? am întrebat eu cu naivitate.

— Numai umbrela, radioul nu, mi-a explicat cu bunăvoinţă Făneanu.

Încetul cu încetul, masa lui Mache se umplu cu fiare de călcat, lămpi de gaz, sigilii vechi, bricege, stilouri din secolul al XIX-lea, nasturi, ex libris-uri și câte și mai

câte.

Deodată, printre obiectele întinse pe masă am descoperit ceva care mi-a atras atenţia ca un magnet. Era o cheie veche, cam ruginită și cu un ciudat desen al limbii de deschidere: două ancore încrucișate și un cap de bufniţă.

— Aș lua eu această cheie veche, am spus cu voce surdă.

Cei doi tresăriră. Până atunci aproape că mă ignoraseră.

— La ce-ţi trebuie? mă întrebă cam răstit Mache.

— E un lucru interesant, am spus eu cu o oarecare ezitare.

— Serios?

Tonul ironic era prea evident.

— Lasă-l, Mache, interveni Fane. Nu se pricepe dar, pesemne, are fler. Apoi se întoarse către mine:

E o cheie unicat, de la un lacăt care s-a pierdut. A fost făcută la Sighișoara de un lăcătuș italian chemat la castelul unor feudali din Transilvania…

— Și ce-i cu asta? Tot nu văd ce-l poate interesa pe ageamiul ăsta de Sandu (arăta spre mine) o cheie veche de o sută de ani…

Amândoi mă priveau zâmbind cu acel aer de superioritate și zeflemea.

— Mă interesează, am spus, pentru simplul motiv că lacătul acela pierdut care a aparţinut contelui de Esterhazzy e la mine. Știţi, eu fac colecţie de lacăte vechi…

Mi-e cu neputinţă să vă descriu expresia care se zugrăvi pe chipurile celor doi la auzul explicaţiei mele.

Vedeţi, de aceea spun că putem lucra ani de zile alături de oameni pentru care nutrim cele mai sincere și nobile sentimente, pe care îi socotim foarte apropiaţi, și despre care, de fapt, nu știm nimic cu privire la viaţa lor secretă, la misteriosul lor hobby căruia îi consacră pasiunea și timpul lor liber.

Ce mai faceţi? Unde mergeţi?

Dimineaţa a început în modul cel mai obișnuit.

M-am trezit, am căscat și i-am spus soţiei mele:

— Bună dimineaţa, bună ziua, bună seara, noapte bună, la revedere, pe curând!

Soţia mea a zâmbit și mi-a comunicat că trebuie să mă grăbesc dacă nu vreau să se răcească micul dejun.

Mi-am făcut în viteză toaleta și am venit în bucătărie.

Ocupându-mi locul obișnuit, am spus:

— Vă rog, o listă de bucate…

— Ce listă, dragă, lasă glumele că ai să întârzii la birou.

— Adu-mi o cafea cu lapte și un ou fiert, am râs puns eu imperturbabil.

— Cafeaua e pe masă și ar fi cazul să mănânci mai puţine ouă cu ficatul tău.

Am început să-mi beau cafeaua spunând:

— Ceaiul acesta este rece, adu-mi unul mai fierbinte.

Nevastă-mea n-a mai zis nimic. Eu mi-am strâns repede lucrurile de care aveam

nevoie și am plecat.

Chiar la ușă i-am spus:

— Dacă mă caută cineva, rugaţi să mă aștepte în hol…

Cum soţia mea părea că nu înţelege la ce mă refer, am precizat:

— Dacă mă caută un domn, poftiţi-l la mine…

M-am urcat în mașină, am consultat un mic volumaș de buzunar și, în consecinţă, primul drum l-am făcut la cizmar. Am avut noroc, n-avea clientelă, așa că am putut să-i spun repede ce vreau:

— Vă rog să-mi puneţi talpă și tocuri la acești pantofi. Aveţi placheuri? Vă rog să coaseţi aici. Când vor fi gata?

Cizmarul a cercetat pantofii și mi-a spus ceea ce știam și eu, și anume că erau noi și că nu prea vedea ce putea repara la ei. Eu i-am apreciat onestitatea, l-am bătut pe umăr și i-am spus:

— Mulţumesc, scuzaţi, sunteţi prea amabil.

Apoi am intrat la ceasornicarul de alături:

— Vă rog să-mi reparaţi ceasul. A căzut și s-a oprit. Ceasul meu rămâne mereu în urmă și merge înainte. I s-a spart sticla.

Ceasornicarul a dat înţelegător din cap, mi-a făcut nota de comandă și mi-a spus să trec peste o săptămână. Trebuia să trec pe la casă. Am trecut:

— Aveţi să-mi schimbaţi o sută de lei? am întrebat eu. V-aș fi îndatorat dacă mi-aţi da două banc note de câte douăzeci și cinci de lei, trei a câte 10 lei și restul a câte un leu.

— N-avem, mi-a spus simplu casieriţa. Încercaţi alături, la farmacie.

— Vă sunt recunoscător pentru amabila dumneavoastră informaţie, i-am spus și i-am zâmbit.

Ea, nu. N-avea nici zâmbet.

La farmacie a trebuit să aștept puţin, fiind aglomeraţie. Din fericire, am întâlnit un cunoscut cu care am purtat următorul dialog:

Eu: Cu ce vă ocupaţi în timpul liber?

El: Colecţionez timbre.

Eu: Eu lucrez pe lângă casă.

El: Citesc mult.

Eu: Mă duc la pescuit.

El: Primesc musafiri.

Eu: Vă place să gătiţi?

Nu știu ce mi-a răspuns, pentru că exact în acel moment mi-a venit rândul și se pare că farmacista auzise dialogul nostru pentru că m-a întrebat direct:

— Doriţi un calmant?

Am dat din cap și am spus:

— Da, un antinevralgic, ceai de tei, ceai de mușeţel, sirop de tuse, vată, tifon, piramidon și un purgativ, laxativ.

Mi-a făcut bonul, dar din felul în care mă privea, am înţeles că era destul de sceptică în privinţa efectului pozitiv pe care aceste produse farmaceutice îl vor avea în cazul meu. Mi-am luat plicul cu cumpărături și m-am grăbit să ajung la serviciu. Aici lucrurile au luat o întorsătură cu totul neașteptată pentru că i-am spus secretarei directorului că doresc o cameră cu un pat, eventual cu două paturi și baie.

— Vă rog foarte mult, glumele astea să le faceţi cu colegii dumneavoastră, mi-a tăiat-o ea scurt.

Am plecat cu convingerea că va prezenta cazul meu șefului. M-am dus la mine în secţie și, așezându-mă la masa de lucru, am spus colegilor:

— Vă rog să mă treziţi la ora 7 dimineaţa.

Efectul a fost nimicitor. Toţi s-au pornit pe râs și nu mai puteau să se oprească. La un moment dat, însă, am reușit să adaug:

— Vă rog să-mi trimiteţi micul dejun în cameră…

— Și altceva ce mai dorești, m-a întrebat printre sughiţuri Pătrașcu.

— Să-mi daţi rufele la spălat și pantalonii la că-l cât, am spus prompt.

Foarte inspirat, Pătrașcu, glumeţul secţiei, s-a pre făcut că doarme:

— Stingeţi lumina, vă rog. Aprindeţi lumina, vă rog. Noapte bună și vise plăcute, a spus el printre sforăituri.

Orele de birou au trecut repede și am constatat că bunii mei colegi mă priveau parcă altfel. Mă înconjurau cu mai multă consideraţie și simpatie. Eram însă prea preocupat ca să acord o atenţie specială acestui fenomen. De altfel, trecător.

După masă i-am comunicat soţiei mele că ies puţin pe marile bulevarde pentru o promenadă, cu care oca zie să fac cunoștinţă cu cele mai notabile monumente ale orașului. Nevastă-mea s-a îmbufnat și a spus că e cazul să mai termin cu genul

ăsta de glume, că n-am decât să fac ce vreau, că ea stă la televizor!

Ajuns în *centru,* mi-a venit ideea să intru la coafor.

Nea Gică m-a întrebat ce anume doresc.

— Vă rog să mă spălaţi pe cap și să-mi faceţi „mise en-plis".

Nea Gică a privit cu oarecare îndoială chelia mea avansată, dar mi-a promis că se va strădui.

— Vă rog să mă coafaţi cu fierul, am cerut eu. Și am continuat: vă rog să mă uscaţi cu f önul.

După ce omul m-a uscat și m-a ondulat, i-am spus cercetându-mă în oglindă:

— Puneţi briliantină, părul meu e foarte uscat.

Așa a făcut nea Gică spre spaima mea, pentru că aveam acum în creștet o claie de păr lucios care însă nu izbutea să acopere partea și mai lucioasă a capului meu.

— Cine-mi face manichiura? am întrebat ca să abordez un nou subiect. Lăsaţi unghiile mai lungi și puneţi lac alb, i-am cerut tinerei manichiuriste care mă privea cu mare uimire.

La urmă m-am întors la nea Gică:

— Te rog să mă tunzi cu mașina numărul zero și să-mi tai mustaţa.

Nea Gică a aprobat din cap și m-a asigurat că în felul acesta o să arăt cu siguranţă mult mai bine. Un singur lucru îl încurca întrucâtva. N-aveam mustaţă.

Când am ajuns acasă, soţia tocmai se uita la filmul serial. Când a întors capul și m-a văzut, a început să ţipe (nu știu de ce) și părea cu adevărat îngrozită.

S-a repezit la televizor și l-a închis. Pe urmă mi-a explicat că un moment crezuse că „individul acela îngrozitor" (eu), care îşi făcuse apariţia, venise în cameră din televizor.

Abia târziu noaptea, după ce i-am dat să bea ceaiurile pe care le luasem (ce noroc 1) de la farmacie, am reușit să-i explic ciudatele întâmplări petrecute în ziua aceea:

— Am încercat și eu să văd cam cum ar arăta o zi din viaţa unui om, așa cum se desfășoară conform ghidurilor de conversaţie poliglotă de care se folosesc turiștii.

Nevastă-mea, în sfârșit, m-a înţeles. A clătinat din cap și mi-a răspuns:

— Ai dreptate, n-ai dreptate, nu cred, nu știu, nu pot, nu vreau.

Un interviu în exclusivitate

Pentru că niciun reporter nu a venit vreodată să-mi ceară un interviu în exclusivitate, am hotărât s-o fac eu însumi. Oricum, această specie de oameni totdeauna grăbiţi, convinși că aduc la cunoștinţă omenirii fapte senzaţionale, până atunci cu totul ne cunoscute, nu depășesc de cele mai multe ori cele două întrebări elementare*: „Când aţi debutat pentru prima oară"…* și „Care *sunt proiectele dumneavoastră de viitor",* întrebări la care nici n-aș ști ce să răspund, pentru că eu debutez mereu și proiecte am numai pentru trecut.

De procedat am procedat însă după tipic. Mi-am fixat o oră pentru întâlnire, m-am arătat deosebit de onorat de timpul pe care mi l-am acordat și, la rândul meu, mi-am făgăduit să fiu cât se poate de sincer și deschis, chiar dacă lucrul acesta nu-mi va conveni întru totul.

Mi-am deschis bloc-notesul, mi-am încreţit fruntea și am pus prima întrebare:

— Aș vrea ca, împreună cu cititorii noștri, să pătrundem în atelierul dumneavoastră de creaţie… Vă rog să-mi explicaţi cum procedaţi atunci când scrieţi o schiţă umoristică?

Mă așteptam la această întrebare. Eram pregătit:

— Întrebarea dumitale mă bucură. Într-adevăr, nu toată lumea știe cum procedează un umorist care doreşte, care năzuiește ca necunoscutul său cititor să se amuze, să zâmbească și, de ce nu? chiar să râdă.

Poate crezi că se așază pur și simplu la birou și aşterne citeţ o întâmplare la care a fost martor în tram vai, având doar grijă să schimbe numele personajelor și numărul tramvaiului? Eroare! În felul acesta se scriu romanele biografice, autobiografice, monografice sau poligrafice. Schiţele umoristice, în niciun caz!

— Dacă aţi vrea să fiţi mai concret…

— Desigur! Asta și urmăresc, deși nu m-ar mira ca această metodă foarte personală, odată devenită publică, toată lumea să se folosească de ea. Mă rog, acestea sunt riscurile meseriei pe care oricum mi le-am asumat. Deci, cum procedez? Mai întâi și mai întâi întreprind operaţia pe care o numesc *reificare aleatorie…*

— Un moment, să notez…

— Cu alte cuvinte, trec pe hârtie tot felul de lucruri, obiecte, fără nicio legătură între ele. Sursa mea de inspiraţie? Nesecată: podul casei! Iată, de pildă, cum ar putea arăta o astfel de listă: *un aspirator de praf defect, trei pantofi maro pe piciorul stâng* (din care doi de pe vremea când eram pionier), *un costum de baie decolorat al soţiei mele, 9 volume din colecţia „Masca” în limba originală, o veioză fără șnur* și *fără abajur* și o *pisică vie, pripășită, fără viză de flotant* etc. Mă urmărești?

— Cu cel mai viu interes.

— Perfect. După această primă operaţie, trec la a doua pe care o numesc *Fișier caracterologic.*

— Dacă aţi vrea să fiţi mai concret…

— Cum să nu vreau! Iau și trec pe hârtie principalele defecte ale unor cunoștinţe, rude, prieteni și colegi, ca de exemplu: *invidie, lene, răutate, egoism, lăcomie, ipocrizie, poltronism* și altele…

— Înţeleg că aveţi mulţi prieteni, rude și colegi…

— Ai înţeles bine. Acum e momentul să trec la o operaţie cu un caracter mai livresc pe care o numesc

Bibliografie difuză sau *discretă.* Deschid biblioteca și încep să răsfoiesc la întâmplare diferitele cărţi pe care le posed, ca de exemplu: *Istoria pirateriei, Dicţionar româno-spaniol, Manual de șah pentru începători, Catalog filatelic pe anul 1924, Atlasul plantelor medicinale, Să ne tratăm singuri reumatismul la domiciliu* și

multe altele. Toate acestea, pentru a-mi da seama dacă ideile, frazele, imaginile, expresiile întâlnite în pagini au vreun impact asupra mea. Dacă nu au, e bine! înseamnă că tot materialul acesta pre levat vizual se depune la rândul său într-un strat difuz sau confuz în subconștient.

— Cine ar fi crezut I

— Nu-i așa? Ei bine, cu aceasta ne-am apropiat sensibil de momentul creaţiei propriu-zise.

— Sunt nerăbdător…

— Ba să fii răbdător, pentru că mai înainte trebuie să mai trec și pe la Capșa, unde beau un *schwartz* la masa la care obișnuia să șadă…

— Caragiale…

— Din păcate, masa lui nenea Iancu s-a pierdut iremediabil. E cunoscută însă cea a lui Tudorică Mușatescu. Ei bine, să nu zăbovim prea mult. Acasă ! În drum, intru la farmacie și iau algocalmin (știi, e bine să-l ai ca să nu te doară capul). Apoi, ajuns la domiciliu, o baie fierbinte, o frecţie cu mușt ar și… la culcare!

— Foarte interesant!

— Cred și eu. Ei bine, dacă în ciuda tuturor acestor preparative, am o cruntă insomnie, nu pot dormi, nu pot pune pleoapă peste pleoapă, nu aţipesc chiar dacă adun toţi elefanţii din lume, chiar dacă număr toate oile care mai există, atunci mă scol și mă așez la masa de lucru! Din acel moment, schiţa iese din vârful condeiului cum iese glonţul din ţeava pușt ii…

— Ce calibru?

— E o metaforă… Vreau să spun că textul curge fără nicio dificultate, cu situaţii neașteptate, cu idei pline de fantezie, un umor i-re-zis-tibil, proaspăt, inedit, insolit… Da, metoda e infailibilă, nu dă greș niciodată. Cine o folosește…

— Și dumneavoastră?

— Eu, ce?

— Ce se întâmplă după ce vă culcaţi?

— A, da. Nu ţi-am spus? Eu dorm buștean.

Mic dicţionar de specialitate

aborigen — individ primitiv din ţara pe care o vizitezi.

abstinenţă — calitate de bază a turistului.

absurd — orice vameș care nu aude explicaţiile pe care i le dai.

acasă — local în care se servește mâncare caldă.

accelerat — titlul de nobleţe al trenului personal.

achiziţie — cutie de chibrituri adusă din străinătate.

adeverinţă — una din marile invenţii ale secolului XX.

aeroport — loc agreabil unde se pierde timpul în aşteptarea celui mai rapid mijloc de transport.

agenţie — (a. De voiaj) birou unde ţi se spune că la cel mai bun tren nu mai sunt

locuri.

album — scopul final al tuturor circuitelor noastre turistice.

alcool — tot ce depășește trei sticluţe de coniac la vamă.

alegorie — nud pictat de Botticelli.

alpinism — pasiunea de a privi lumea de sus.

amintire — facultatea de a inventa retrospectiv cele mai frumoase întâmplări din viaţa noastră.

anatomie — faţa nevăzută a lumii.

antagonism — contradicţie ireductibilă, care trebuie văzută la faţa locului.

antic — obiect deteriorat, oferit pe-un preţ de nimic.

aport — cuvânt din vocabularul câinelui de vânătoare.

argou — limbă necunoscută pe care o vorbesc francezii.

arheolog — omul care știe să scoată aur din pământ, din piatră seacă.

arhivă — starea civilă a culturii.

artizanat — opere de mare fineţe artistică ce nu prezintă nicio valoare vamală.

asasin — ghid care știe toţi anii în care au trăit și domnit regii și împăraţii lumii.

Atlas — (mit.) personaj care și-a urcat lumea în cap.

automat — instalaţie stradală, căreia unii turiști îi dau cu piciorul.

bacantă — (pictură) detaliu compoziţional care atrage atenţia prin efectele de lumină și culoare.

bagaj — păcatele turistului; (b. Cultural) sacoșă de mină.

baroc — inflaţie arhitectonică.
basc — pălărie franceză de origine spaniolă.
basm — preparat literar pentru adormit mici și mari.
bazar — obiectiv turistic central.
bădăran — personaj goldonean care poate fi întâlnit pretutindeni.
benzină — esenţa automobilului.
bocanc — tortură medievală aplicată la picioare.
braconier — vânător de trofee penale.
brânză — prăjitură franţuzească.
bucolic — reconstituire plastică în care se arată cât de darnică era natura pe vremea faunilor.
buf — gen comic obţinut prin cădere.
buletin — (b. Meteo) act de identitate al vremii, de obicei fals.
bursă — portofel; poate avea și formă de clădire.
busolă — instrument care arată nordul; cu ajutorul lui, Columb căutând Estul, a descoperit Vestul.
cabană — o construcţie de lemn sau de piatră, plină de fum și gălăgie, în care stau cei plecaţi în căutare de liniște și de aer curat.
cabină — foarte util adăpost contra ploii, cu telefon, de obicei defect.
canibal — gurmand care nu se hrănește decât cu produse superioare.
capodoperă — fiecare lucru văzut în timpul circuitului turistic.
capră — practică alpinism de cea mai înaltă clasă.
caravană — turism în grup organizat pe bază de cămile.
cariatidă — imaginea femeii pe vremea când ea ţinea casa.
carnaval — o petrecere în care fiecare îşi arată adevărata faţă sub o mască oarecare.
catacombă — substrat turistic la Roma.
catedrală — aerogară medievală.
călău — tovarăș de compartiment care spune anecdote.
cămilă — autoturism saharian.
căpiţă — motel pentru una sau două persoane.
ceas — monument public care indică doar locul de întâlnire.
cec — buletin de stare materială.
celebru — orice pictor al cărui nume ţi-a rămas în rdemorie.
centaur — coctail mitologic.
cenușă — (c. Vulcanică) ambalaj arheologic.
cerere — scurtă compunere literară pe care adeseori n-o citește nimeni.
chestionar — examen scris cu probe eliminatorii.
chilipir — orice cumpărătură dubioasă.
chiţibușar — individul care întreabă cine a pictat Gioconda.
cină — subiect pictural cu care au încercat să-și potolească foamea pictorii Renașterii.
ciob — detaliu ceramic dintr-o operă necunoscută.

cioban — ghid turistic.

clarobscur — epocă în pictură în care toate îi apăreau clare lui Rembrandt și obscure contemporanilor săi.

clavecin — la cererea colocatarilor lui Bach, acesta l-a mai temperat.

clepsidră — ceas pentru fiert ouă în antichitate.

cler — aparat birocratic care se interpune între solicitant și „cel de sus".

clișeu — colecţia noastră de imagini inedite aduse din excursie.

colecţie — denumire academică atribuită unei îngrămădiri de obiecte care nu servesc la nimic.

colosal — interjecţie uzuală a turiștilor.

comerciant — iubește turismul fără să-l practice.

cometă — corp ceresc amator de turism cosmic.

compliment — minciună sinceră fără urmări.

compot — felul doi la meniu fix.

concediu — cel mai frumos anotimp.

concordie — eveniment istoric unic, căruia i-a fost închinată o piaţă la Paris.

condei — armă de atac și apărare.

condică — (de sugestii și reclamaţii) manuscris studiat cu interes de istorici și arheologi.

condiţie — (fizică) cerinţă pe care trebuie s-o îndeplinească soţul pentru a putea duce și bagajele soţiei.

coniac — vin cu studii superioare.

conjugal — jug liber consfinţit.

conservă — casetă ermetic închisă în care se păstrează banii în hrană.

cordial — băutură amicală.

coroană — pălărie metalică purtată pe capul gol.

cort — hotel pliant.

cravată — singurul lucru vizibil cu care ne alegem dintr-o călătorie în străinătate.

cruciat — turist în evul mediu.

cubism — imprecaţie gazetărească lansată de un anonim celebru.

curcan — orătanie americană al cărei curaj de a traversa Atlanticul este sărbătorit în fiecare an în noaptea de revelion.

curte — (a face) modalitate prin care un pretendent poate obţine casă.

declaraţie — interviu vamal.

decolteu — cutia Pandorei.

defect — însușirea unui produs de bună calitate care se vinde la jumătate de preţ.

delegaţie — cea mai agreabilă formă de turism.

demagog — cel ce luptă pentru binele tău obţinând binele său.

dialog — convorbire dintre două sau mai multe persoane care nu ascultă ce spun ceilalţi.

dicţionar — colecţie de cuvinte al căror înţeles ne scapă.

dietă — parlament în care se stabilește periodic regimul de slăbire.

difuzor — aparat care răspândește informaţii difuze.
diletant — specialist care nu se pricepe la nimic.
diligenţă — autocar din epoca romantică.
diplomat — prăjitură cu frișcă.
direct — tren care, oricât ar ocoli, merge pe drumul cel mai scurt.
discotecă — loc amenajat pentru turism muzical.
discret — mijloc sigur de a face lucrurile publice.
dispoziţie — hotărâre care creează indispoziţie.
distanţă — drumul cel mai lung între toate punctele.
diversiune — versiunea falsă cea mai demnă de încredere.
divorţ — itinerar pe cont propriu.
doctor — (în turism) medicul echipei reprezentative.
dom — zgârie-nori în stil gotic.
donator — persoană generoasă în vinele căreia curg opere de artă.
dop — nod în gâtul sticlei.
dorinţă — drept pe care și-l poate exercita orice doritor.
dresor — cel mai bun prieten al animalelor.
dromader — cămila la început de carieră.
drumeţie — a bate câmpii cu folos.
duminică — ziua în care admirăm natura la televizor.
echitabil — cal ce se lasă călărit.
eclectism — turism intelectual.
eclipsă — (de formă) fenomen ce are loc când între portarul advers și atacant se interpune un fundaș.
ecuator — talia Terrei.
edil — cosmetician urban.
efeb — (în Grecia antică) tânără fată de sex masculin.
efecte — veșmintele cauzelor militare.
efemeride — insecte cosmice.
efigie — fotografie de mină.
egoist — individ care se sacrifică pentru binele propriu.
elefant — exponat zoologic pentru miopi.
emotiv — un fel de motiv.
emoţie — ceea ce ne pune în mișcare sufletul.
enciclopedie — cartea de telefon a cunoștinţelor noastre.
energie — ceea ce ne trebuie tot mai mult și avem tot mai puţin.
enervant — prieten care ne vrea binele.
enolog — specialist în limba proprie.
epave — cu ele e pavat fundul mării.
epitaf — creaţie monumentală.
eroare — părerea celuilalt.
ermetic — borcan bine închis în care se păstrează poezia modernă.
erou — soţul eroinei.

erotism — când în loc de artă pentru artă preferăm arta cu tendinţă.
erupţie — eczemă vulcanică.
escală — popas la Scala din Milano.
eschimos — locuitori ai Groenlandei, care se deplasează pe schiuri.
esenţă — ceea ce se obţine prin stoarcerea oricărei probleme.
estet — specialist care te ia cu frumosul.
estradă — partea pe care circulă numai artiștii.
etichetă — ceea ce ne stă cel mai bine la o haină de import.
existenţialism — teorie la modă, cu care unii filosofi și-au câştigat existenţa.
explicaţie — discursul ghidului care împiedică înţelegerea operei.
extaz — starea de spirit a turistului în faţa unei opere despre care a auzit că este celebră.
fachir — turist care poate dormi pe orice pat.
facil — în viaţă numai umorul e facil.
fals — tablou care a fost studiat cu mult mai multă atenţie decât originalul.
fanariot — domn cu comportare de mahala.
fantomă — turist postmortem.
far — ghidul cel mai concis.
farfurie — lux turistic.
faun — personaj pictural căruia îi este îngăduit ceea ce privitorului îi este interzis.
fecioară — tânără fără de prihană, pictată din imaginaţie.
felicitare — telegramă cu răspuns plătit.
femeie — concept nedefinit până în prezent.
ficţiune — invenţie fără brevet.
fidelitate — ceva în ce ne place să credem.
filatelie — lumea într-un plic.
filistini — populaţie antică care mai trăiește și azi.
film — artă la care se pricepe toată lumea.
filosof — călător fără bilet.
finală — lampă arsă.
financiar — individ odios care nu vrea să ne finanţeze.
fisă — pretext de a intra cu cineva în vorbă.
florăreasă — femeie frumoasă eternizată în tablouri mizerabile.
folclor — pasiune pentru care suntem gata să vizităm Mexicul.
forceps — el ne scoate prima dată în lume.
formalitate — (vamală) o problemă de conţinut.
fotbal — sport despre care optimiștii afirmă că în viitor se va juca cu capul.
fotbalist — persoană care se joacă cu nervii spectatorilor.
fotograf — artist care ne face să zâmbim fără să ne spună nicio glumă.
fotografie — imagine fidelă care înşală totdeauna.
frescă — superproducţie eastmancolor realizată în evul mediu.
frunză — (de viţă) slip în antichitate.

fustă — husă.
gafă — sinceritate involuntară.
garaj — loc unde ne petrecem cea mai mare parte a timpului nostru.
gelozie — atitudine absurdă a unuia din soţi, bazată pe deducţii logice.
genial — pictor care a pictat acum 100 de ani ceea ce place astăzi.
ghid — persoană care vă promite că în excursia viitoare, toate reclamaţiile dumneavoastră vor fi soluţionate.
ghilotină — aparat cu care a fost decapitată revoluţia franceză.
ghișeu — dioramă în care sunt expuși birocraţii.
gâscă — orătanie care prin sensibilitatea ei a salvat cele mai apreciate obiective turistice din Roma.
gladiator — sportiv profesionist care luptă până la o ultima suflare.
goliciune — (g. Sufletească) subiect mai puţin tratat în pictura universală.
gratuit — orice serviciu inclus în preţul biletului.
greșeală — partea umană a perfecţiunii noastre.
hagialâc — turism bigot.
hai! – interjecţie turistică.
haimana — turist nelegitimat.
hamal — halterofil feroviar.
hipism — mișcare a tineretului cabalin.
hipodrom — loc unde caii întind curse oamenilor.
homeopatie — principiu culinar exploatat în restaurantele cu meniu fix.
horoscop — buletin meteo-rutier pe o lună de zile.
hotel — adăpost cu toate camerele ocupate.
Iad — parcurs pavat cu propriile dumneavoastră intenţii.
Ideal — ceea ce nu poate fi atins cu mâna.
Idealist — cel care crede că idealul poate fi atins cu mâna.
Ieftin — orice obiect primit în dar.
Ignorant — cel ce nu știe cum îl chema pe constructorul turnului Eiffel.
Ilogic — cel care are întotdeauna dreptate.
Iluminism — secolul electricităţii.
Ilustrată — dovadă timbrată că expeditorul e un om umblat.
Import — mărfuri la care mai plătim și taxa pe snobism.
Impresionism — pictură care la vremea apariţiei n-a produs nicio impresie.
Inchizitor — patronul artelor în evul mediu.
Incult — persoană care nu împărtășește părerile noastre.
Inteligenţă — particularitate care-i deosebește pe câini de toţi ceilalţi.
Intrare — deschizătură într-un zid. Blocată cu o ușă.
Inventar — tablou înrămat în camera de hotel din care se înţelege ce exprimă.
Invidie — sentiment pe care-l recunoaştem cu sinceritate.
Ipocrit — persoană care susţine cu tenacitate că punctul dumneavoastră de vedere e just.
Istoric — savant care ar vrea să trăiască în epoca pe care o cercetează și să

cerceteze epoca în care trăiește.

înger — ființă eterică plină de farmec, care poate fi întâlnită în tren.

întuneric — marea invenție a fraților Lumière.

jaf — atac cu mină armată asupra consumatorului venit să mănânce o friptură.

juriu — grup de persoane care știe dinainte cine se va însene la concurs.

jurnal — (j. De călătorie) caiet în care se transcriu cele mai frumoase gânduri rostite de alții.

kilogram — unitate de măsură pentru litru.

kilometraj — una-i zugrăvit afară, alta viu și natural înăuntru.

labirint — străzi pe care rătăcim în căutarea Ariadnei.

lacrimă — ceea ce are omul în comun cu crocodilul.

lactee — (calea l.) lapte nebătut încă.

lacună — pată albă pe harta culturii personale.

lalea — floare foarte frumoasă (nu vă luați după aparențe, la bază e tot o ceapă).

laș — persoană care la ofițerul stării civile spune „da".

laur — frunze care cresc pe capul oamenilor de seamă.

lege — se disting două feluri: legi nescrise și legi necitite.

legendă — tot ce a mai rămas dintr-un adevăr istoric.

literatură — (l. de călătorie) cărți ce se citesc în tren.

litoral — loc unde nu haina-l face pe om.

localnic — om care-și petrece timpul prin localuri.

logică — ansamblu de principii a căror nerespectare nu se pedepsește prin lege.

lup — exemplu de consecvență.

lupoaică — doică în Roma antică.

luptă — (sport) înfruntare în care toate mijloacele sunt permise, inclusiv fair-play-ul.

lux — săpun de toaletă.

macaroană — obiectiv turistic milanez.

macaz — caz acuzativ feroviar.

madrigal — turism de cameră.

magazin — muzeu cu vânzare.

magneziu — purgativ fotografic.

mahala — suburbie unde se practică un limbaj sub urban.

marcă — sărutul nostru pe un plic.

măr — fructul cunoașterii.

mecanic — (auto) aproapele nostru pe care-l iubim cel mai mult.

metaforă — formă în care exprimăm ceea ce nu putem exprima.

metempsihoză — turism zoologic.

meteorolog — prezicătorul care ne strică cheful de excursie.

migrațiune — turism de masă.

mim — poliglot.

mincinos — persoană fără fantezie.

minunat — loc comun.

miop — excursionist care trebuie să vadă Parisul de aproape.
mitologie — album cu poze de familie din înalta societate.
mizantrop — antropofag care nu înghite oamenii.
mizoghin — bărbat cu vechime în căsnicie.
momeală — piinea cea de toate zilele a peștilor.
monument — decor de piatră în faţa căruia ne fotografiem cu plăcere.
morcov — plantă ce crește pe marginea șoselelor. Se recoltează cu mașina.
mut — străin în ţară străină.
muzeu — expoziţie de prototipuri care n-au intrat în fabricaţie de serie.
nabab — idolul ospătarilor.
naiadă — partea vizibilă a lacului.
naiv — pictor care câştigă bine.
naraţiune — istorisire spusă pe nas.
nas — partea noastră de avangardă.
naturalism — tendinţa artistică de a prezenta lucrurile în mărime naturală.
natură — (n. omului) partea în care el încă n-a pătruns.
nămol — noroi curat.
nebun — piesă importantă din preajma regelui.
necrolog — post-faţă la biografie.
negativ — procedeu fotografic care face din alb negru.
nemurire — încă nu se știe cât durează.
neon — cerneală luminoasă.
nomad — turist avant la lettre.
noroc — să cazi de la etajul VI când ascensorul e în revizie.
noţiune — un fel de loţiune cu care ne frecţionăm capul.
nud — adevărul care ne place să-l privim în faţă.
numismatică — pasiunea de a strânge bani ieșiţi din circulaţie.
nupţial — (marș n.) marș care nu ne duce nicăieri.
oază — bază turistică.
obelisc — breloc de piatră adus de Napoleon din Egipt.
obez — om cu greutăţi.
obiectiv — poate fi numai lentila aparatului fotografic.
obiectivitate — subiectivitatea proprie.
obișnuinţă — un fotoliu vechi și stricat în care stăm incomod.
oboseală — scuza pe care o folosim ori de câte ori ni se explică ceva simplu și clar.
obraz — parte a personalităţii noastre ce cu cheltuială se ţine.
obraznic — individ prezent la orice praznic.
obstacol — ceea ce te scoate din sărite.
obtuz — individ a cărui inteligenţă trece de 90 de grade.
ochelari — acea parte a nasului cu care vedem.
om — biped raţional; poate fi văzut la Muzeul Omu lui din Paris.
omisiune — când nu mai primești altă misiune.

onoare — prejudecată medievală; (cuvânt de o.) angajament liber de taxe fiscale.

opac — când trunchiul n-are cap.

operă — un fel de hotel unde se doarme mult mai bine.

oral — examen la care se cade dacă n-ai cunoștinţe.

orb — (o. Găinilor) boală turistică, incapacitatea de a vedea esenţialul; bolnavul se mulţumește să ciugulească ici-colo câte ceva.

orizont — linie imaginară până unde se întinde cultura noastră generală.

ospătar — membru al personalului unui restaurant care în timpul său liber vă servește masa.

palat — clădire mare, dezafectată, pentru a cărei vizitare se plătește o taxă.

pantof — loc în care fiecare dintre noi am pus piciorul.

papagal — ghid turistic în lumea păsărilor.

paradis — domeniu turistic închis pentru restaurare.

paragraf — scurt text oficia] care precizează că mai aveţi ceva de plătit.

paratrăsnet — secretara directorului.

parc — loc unde, pe vremea când era sălbatic, vă puteaţi odihni.

parfum — aer parizian în sticluţe scumpe.

ptrnas — tărâm pe care unii scriitori îl vizitează ca turiști.

pastilă — nevoia omului modern de a avea ceva după care să bea apă.

păun — colecţionar de etichete.

perlă — ceea ce unii scot la suprafaţă scufundându-se în adâncul lor.

pictor — om ciudat care duce o viaţă grea ca să-și poată imagina tablouri de o mare frumuseţe.

pictură — uneori foarte greu de definit.

pieton — om cu picioarele pe pământ.

pijama — costum de seară în care căscatul e permis.

plajă — teritoriu cu cea mai mare densitate a populaţiei.

portar — de zi, de noapte și de fotbal; toţi dorm în timpul serviciului.

portret — chipul unei persoane, cu atât mai izbutit, cu cât ne lipsesc datele privind modelul.

postum — post ce ni se oferă prea târziu.

poștă — oficiu cu ajutorul căruia filateliștii fac schimb de timbre.

potop — topul ploilor.

poză — atitudine în care am vrea să fim văzuţi de toată lumea.

precoce — copil obraznic.

predică — instrucţiuni turistice pentru vizitarea paradisului.

progres — capacitatea noastră de a ști tot mai limpede cât de puţin știm.

proprietar — persoană susceptibilă care se supără când îi zgârii mașina.

prost — calitate greu de dovedit.

prostie — maladie nedureroasă.

rac — turist care pe măsură ce se duce, se întoarce.

realism — curent estetic care ţine seama de gradul de cultură al cumpărătorilor

de tablouri.

recital — barbituric muzical.

record — superlativ absolut care se dovedește relativ.

renaștere — epocă în care s-au creat cele mai scumpe opere de artă.

revelion — turism cu tacâmuri rezervate, contribuţia la curcan în preţul biletului C.F.R.

rezervaţie — zonă naturală unde copiii nu au voie să chinuiască animalele sălbatice.

robot — agregat electronic care se întreabă dacă omul este dotat cu inteligenţă.

rom — băutură alcoolică în care unii toarnă ceai.

romantic — tânăr care se interesează de zestre abia după nuntă.

ruj — ștampilă vamală.

rustic — cadru ambiant care ne-ar place și mai mult dacă l-am avea la oraș.

rutinat — om care cunoaşte drumul.
sabie — armă albă pentru zile negre.
sacrificiu — ceea ce facem zilnic cu abnegaţie și modestie.
salam — bani de iarnă.
salutări — confirmarea scrisă c-am ajuns departe.
sandviș — invenţia unui lord englez, mereu plecat în excursii oratorice.
sardea — peștișor care îşi pierde capul în înghesuială.
sare — element chimic a cărui lipsă sare în ochi.
satir — cel ce folosește satira.
săpun — mică tabletă de caşcaval ce se distribuie în vagoanele de dormit și hoteluri.
sărac — (s. cu duhul) nevoiaș ce nu poate fi ajutat.
sărut — S. lui Rodin e cel mai lung dintre toate.
scamator — singurul care-ţi bagă mina în buzunar și nu te superi.
scară — instrument care-ţi permite să te compari cu oricine.
schimb — (birou de a.) unde afli că toate calculele tale au fost greșite.
sclav — (s. al iubirii) bărbat ce-și iubește cel mai mult lanţul.
sculptor — artist fără memorie, îşi fixează ideile în piatră.
scuză — minciună convenţională pe care o acceptăm din politeţe.
semnătură — partea cea mai scumpă la un tablou.
sex — subiect pentru sexagenari.
sfânt — om care trăiește din promisiuni.
sfârc — (pictură) punct de sprijin optic.
simpatic — agent de circulaţie care nu ne-a amendat.
sinonim — cuvânt cu care înlocuim cuvântul uitat.
sintetic — ceva ce pare natural și se spală ușor.
sirenă — femeie seducătoare terminată în coadă de pește.
sirop — diluant sentimental.
situaţie — conjunctură temporală care poate dura oricât.
sâmbătă — ziua săptămânii care uneori începe vineri și se termină marţi.
snobism — atitudinea unor rafinaţi care îşi dau aere de oameni simpli.
sonerie — vocea destinului.
soră — dintre toate femeile numai ea poate fi de cartate.
soţ — organizatorul turismului conjugal.
soţie — adevăratul ghid.
spate — te ajută să te menţii la suprafaţă.
speranţă — avans care nu se returnează.
statistică — certitudinea incertitudinilor noastre.
statornicie — probă cu figuri impuse.
statuie — imaginea convingătoare a perfecţiunii noastre.
staţiune — (s. De odihnă) localitate balneoclimaterică unde aţi petrecut un sejur foarte obositor.
stimă — formulă de încheiere a corespondenţei oficiale.

stimulent — ceva care acţionează foarte lent.
stângaci — un om care nu se descurcă bine cu mina dreaptă.
stoic — filosof antic, care trebuia să suporte cinismul unora și scepticismul celorlalţi.
struţ — pasăre despre care se spune că are apucături omenești.
stupid — numai accidentele sunt stupide, autorii lor, niciodată.
subaltern — persoană care așteaptă pe scara ierarhică.
subconștient — camera cu jucării ce ni s-au refuzat în copilărie.
suflet — ceea ce i se poate scoate unui om care nu are altceva.
sugestie — prima treaptă a reclamaţiei.
sughiţ — comunicare telepatică.
sumar — ceea ce exprimă conţinutul unui volum.
superior — grad în armată.
surogat — ceva cu calităţi superioare care se consumă în loc de altceva care nu se găsește.
șampanie — mult zgomot pentru nimic.
șansă — principiu pe baza căruia loteria obţine câştiguri mari.
șifonier — mobilă de șifonat hainele.
șofer — bărbat cu prioritate.
șosea — drum bătut în cuie.
ștampilă — scopul final al diligenţelor noastre care conţine și calea de acţiune.
tablou — compoziţie plastică cu siguranţe electrice.
taciturn — substantiv masculin.
talie — uneori calea de mijloc.
tarif — (t. Fix) ceea ce intră cel mai des în discuţie.
taxă — eufemism pentru o mică indemnizaţie ocazională oferită benevol.
tăcere — singura care spune mult.
teamă — ceea ce ne e frică să mărturisim.
telefon — voci din public.
temperament — caracter cu sare și piper.
tentaţie — fază a infracţiunii ce nu poate fi sancţionată.
teorie — partea genială a eșecului.
timiditate — mijloc de autoapărare.
toreador — singurul în măsură să ia taurul de coame.
trăsnet — descărcare electrică, în timp de furtună, care nu cade niciodată unde trebuie.
tren — (t. De viaţă) personal care circulă cu mare întârziere.
troglodiţi — ascendenţii noștri mai mult sau mai puţin îndepărtaţi.
turism — partea mișcătoare a biografiei noastre.
uman — (etern u.) omul așa cum e descris în tratatul de anatomie și în piesele lui Shakespeare.
umbrelă — obiect care se pierde ușor, dar nu se găsește niciodată.
umorist — inamicul public nr. 2.

universal — magazin în care cumperi întotdeauna altceva decât ai nevoie.
ursuz — un om aspru, drept și cu suflet bun.
utopie — cazarea într-un hotel clasa I cu preţuri de clasa a III-a, cu baie și serviciu în cameră.
vacanţă — atunci când facem turism în scopuri personale.
vacarm — dialog poliglot.
valiză — ceea ce poate căra un om valid.
vasal — cel ce duce vasul seniorului.
vecin — spiritul critic în acţiune.
vendetă — obicei folcloric corsican.
verighetă — prima verigă a unui lanţ foarte lung.
verosimil — adevărul dar nu numai adevărul.
vespasiană — cea mai vizitată fundaţie a antichităţii.
veșnicie — timpul între două divorţuri.
viaţă — fenomen ce poate fi definit numai după ce dispare.
victimă — persoană lamentabilă care mai pretinde și despăgubiri.
victorie — cu ce rămânem după ce am pierdut totul.
vilegiatură — plăcerea de a fi înţepat de ţânţari, pișcat de purici, lătrat de câini etc.
vis — viziune incoerentă din care extragem singurul lucru coerent al preocupărilor noastre.
vânător — (v. De zestre) singurul care împușcă ceva.
vânzător — (comerţ) cel de pe cealaltă parte a baricadei.
voinţă — trăsătură de caracter de care dispun nefumătorii.
vorbă — ceva în care se poate intra, dar uneori nu se mai poate ieși.
vrajă — alibiul cheltuielilor noastre.
vrăjitoare — geniu rău (nu totdeauna urât).
vreme — ultima viză.
vulpe — animal pe care soţia insistă să-l luaţi de guler.
xenofob — un x pe care-l detestăm numai pentru că nu știm algebră.
zahăr — material din care se fac băieţii.
zeiţă — zahăr din care se fac fetele.
zestre — zahăr din care se face luna de miere.
zgârcit — om bine informat în privinţa crizei economice mondiale.
ziarist — profesionist oricând gata să plece la faţa locului să scrie cum a incendiat Nero Roma.
zână — stewardesă.
zoo — (parc zoologic) obiectiv turistic atractiv unde cele mai felurite vieţuitoare pot studia fără nicio primejdie indivizi proveniţi din diferite colţuri de lume.

CUPRINS

Instrucţiuni…2
Homo turisticus…3
Conserva cu impresii…4
Casa marelui clasic…6
Parisul în trei minute…8
Flash…11
Amintiri despre antichitate…13
Testomania…14
Complexitatea trăirii estetice…15
Vizitaţi Candelabria!...17
Poligloţii…20
Orașele mele…22
Viziunea lui Polynthronos…24
Weekend în familie…27
Lecţia de conducere…30
Aer intelectual…33
Mărţișoare…34
Precocitate…36
O lacună nejustificată…39
Cinefil specializat…41
O floare în dar…43
Eroul negativ sau puterea artei…46
O ipoteză…47
Intersecţia…49
Miercuri, zi de meci…51
Unde facem concediul?...54
Peștișorul de aur…57
Un turist cu vocaţie…59
Transfer de memorie... 60
O recenzie...63
Pe teren...66
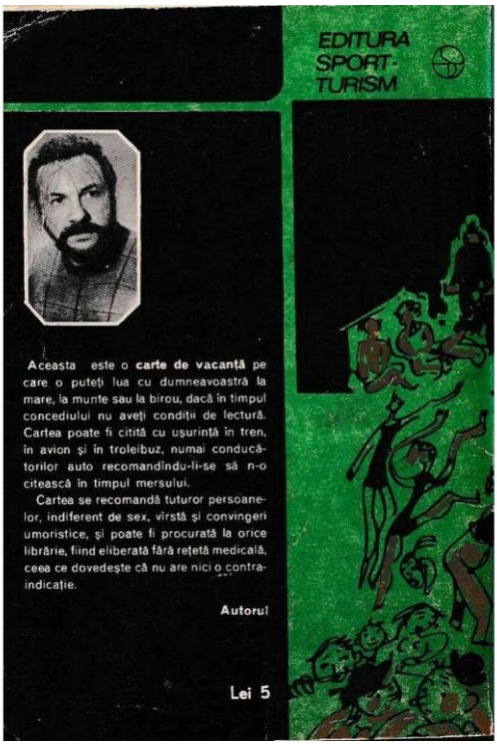
Un caz neverosimil...68
Clarificare...72
Salutări de la băi...73
Schiţe într-o replică...73
Scrisoarea învăţatului Pico della Mirandola trimisă lui Lorenzo Magnificul…74
Subiectul optim...76
Pierdut pe litoral...79
La grădină…80
Binefăcătorul...82
La balul automobiliștilor...84
În excursie la mare...85
Dubla existenţă a lui Mache Gorovei…88
Ce mai faceţi? Unde mergeţi?…91
Un interviu în exclusivitate...94
Mic dicţionar de specialitate...96